

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

yeniHarman

BOL DUMANLI, HUSUSİ KOKULU, FİLTRESİZ GAZETENİZ

**TAM
32
SAYFA
DİİL!**

**Urfa'da Oxford yok ama
bir Türkiye ikincisi var**

**Bağdatlı gazetecinin
işgal günlüğü**

**Kendi gerçeklerinin
aynasından: MHP**

**Arap direnişçilere
açık mektup**

**Reha Muhtar'ın adamları
yeniHarman'a konuştu:**

**"Şöhreti verdi
parayı vermedi"**

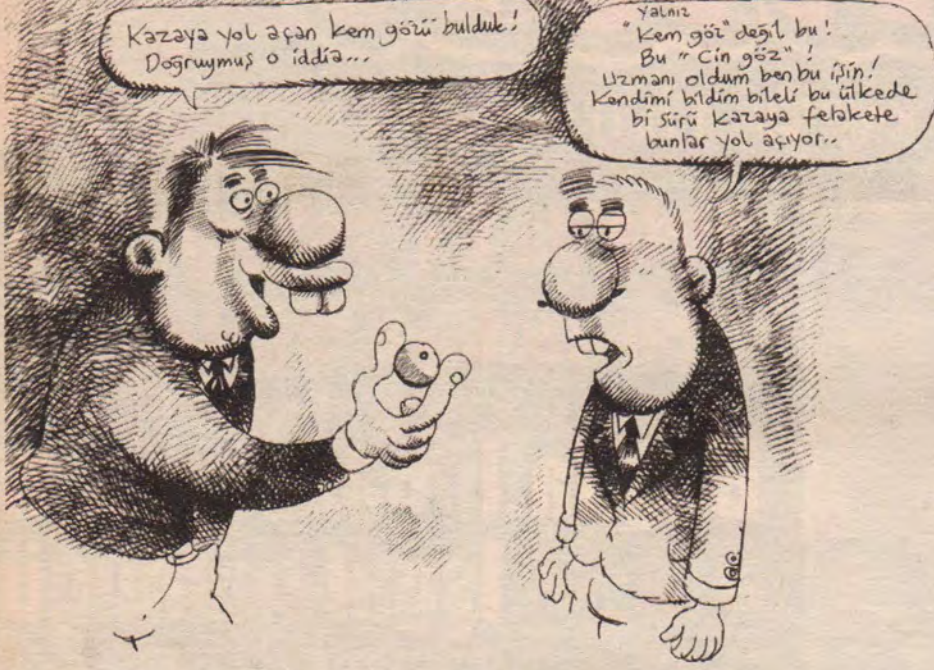
**Argo'nun
gelmişî geçmişî**

**Henri Cartier
Bresson**

Ebediyen 'karanlık oda'da

Behiç Eskiz

Tren kazasıyla ilgili jensoru reddedilirken, tren kazasının sebebinin kem gözü olduğu öne sürüldü...

1. Sağlık Bakanlığı, yoksul hastalardan para almadan hizmet veren, Bıtlıköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Başhekimini Arif Verimli'ye dava açtı...

Colin Powell : " istihbaratımız, kitle imha silahları konusunda bizi hata yapmış..." dedi...

TCDD dağıttı... İkinci kaza gelmekte gecikmedi. İlkeliğin bedelini insanlarımız ödüyor. Önce kara yollarında çürük arabalarla her yıl dörder-beşer bin öldüler. Şimdi bilinen en güvenli ulaşım aracı olan, trenler de can veriyorlar. Demiryollarına cumhuriyet tarihinden beri yatırım yapılmayarak, montaj otomotiv sektörünün önünü ve ölüm yolunu açtılar. Son hükümet ise gerçek ve bilimsel yatırım yerine ilkel hava atma yolunu seçti. Sonuçlar ise acı ve trajik. Halkımızın başı sağolsun.

Foto: Sinan Göksel

17 Ağustos 2004 30 bin kişiyi enkaz altında yitirdiğimiz yas. İşte Sakaryaspor'un yası. Yasın futbolu!

“Bir başka yolculuk dalından düşmek yere”

Can Baba'yı harmanımızla anıyoruz, aramızdan ayrılışının 5.yıl dergilerinde...

yeniHarman

Sahibi
LM Basın Yayın Ltd. Şti. adına
Tuncay Akgün

Sayı: 67
14 Ağustos Cumartesi
15 günlük süreli yerel yayın

Yayın Yönetmeni Tuncay AKGÜN
Editör Kutlu ESENDEMİR Yazışları Müdürü Kerem ŞENEL
(Sorumlu) Yazışları Müdürü Ayhan ERDOĞAN
Art Direktör Reyhan KARACADAĞ
Sayfa Tasarımı Tanzer ERCANPOLAT - Barış ÜNAL
Fotograf Editörü Sinan GÖKSEL
Satış Müdürü Cengiz KOCALI
Baskı Sorumlusu Tanju KIRTE
Müessese Müdürü Ali YAVUZ
Tel: 0212 - 292 94 50 - 292 94 51
Adres: Firuzağa Mah. Defterdar Yokuşu No:47
Beyoğlu/İstanbul
E-mail: yeniharman@leman.com.tr
Baskı: LeMan Matbaası
Tel: 0212 - 858 00 93 (Pbx)
Dağıtım: BBD Merkez
Avrupa Distribution: ASV

BİROL ÜNEL, MEKAN TRENDSETTER'İ

"Duvara Karşı" filmiyle Almanya'nın Oscar'ı "Lola"yı alan ve Berlin'de yaşayan aktör Birol Ünel'in İstanbul macerası bambaşka bir boyut kazanıyor. İstanbul feminentilejensiyasının mutlak hayranlığına gark olan Ünel'in, İstanbul'da gittiği her mekanın duyulması o mekanın dolup taşmasına yol açıyor. Yıllarını aleme vermiş pek çok ünlü simanın bırakamayacağı etkinin yüz katını bırakan aktörün durumun farkında olup olmadığı muamma...

CİHANGİR'DE SOSYETE, HAFTA SONU EVLERİ ALIYOR

Kemer Country, Beykoz Evleri gibi şehir dışındaki villalarına çekilen sosyete, çabuk sıkıldı. Cemiyete mensup kişiler harıl harıl Cihangir'de ev kapatıyormuş. Özellikle yüksek tavanlı eski Cihangir dairelerini tercih eden sosyete mensupları, hafta içlerini şehir dışındaki villalarında, hafta sonlarını ise şehrin göbeğinde satın aldıkları Cihangir'deki dairelerinde geçiriyorlar. **Leyla, Smyrna, Porte**

gibi cafe restaurantlarla iyice yıldızı parlayan Cihangir semtindeki bu gelişme, yeni müşterilerle sadece bu cafe işletmecilerinin değil, emlakçı ve dekartörleri de pek sevindiriyor. Sosyetenin, Cihangir'e Leyla, Smyrna, Porte gibi mekanlarla ısınmaya çalışırken, henüz Firuzağa kahvesine inmeye cesaret bulamadığı kahve müdavimlerine kulağımıza fısıldandı. **K.F.H.A**

EN TRENDY LEYLA'DA TÜRBANLI KONUKLAR

Cihangir'de açılır açılmaz İstanbul'un en trendy mekanı ünvanını kazanan Leyla, ünlüleri ağırlamaya devam ediyor. Neredeyse sıradan insanla rastlayamayacağınız mekanda üst üste 3 gün görülen Türban'lı müşteriler ise şaşırttı. Meyve suyu içmeyi tercih ettikleri gözden kaçmayan Türban'lı Leylacıların, gerçekten mekanın keyfini çıkarırlar kervanına mı katıldıkları yoksa gizli bir direniş içinde mi oldukları sorusu kafaları karıştırdı. Bu arada ince bıyıklı, etli dudaklı ve kalın gözlüklü, nurlu suyetiyle islami kesime ait bir **Leyla** müşterisinin peydah olması şüpheleri iyice artırdı. Ancak bu kişinin Amerika'dan gelen bir reklam ajansı sahibi olduğunu anlaşılması ambiyansı sakinleştirdi.

LEYLA, KAKTÜS'E KARŞI

İstiklal Caddesi'ndeki kaktüs kafeyi bilenler bilir. İstanbul entelijensiyasının daimi uğrak ve buluşma yeridir. Öyle ki bu müşteri kitlesi yıllardır açılan her mekana karşın **Kaktüs'e** bağlılığını kaybetmedi. Taa ki **Leyla** açılana kadar. Kaktüs müşterisi belki de ilk kez başka bir mekanda, Leyla'da görülüyor. Bakalım bu geçici bir heves mi yoksa entelin dönüp dolaşacağı yer **Kaktüs kafe** mi?

HÜRRİYET, ARMAN'IN BEBEĞİNİN KIRKINI ÇIKARACAĞI GÜNE HAZIRLANIYOR

Hürriyet yazarı **Ayşe Arman**'in hamile olduğunu yazması, gazete üst yönetimini harekete geçirdi. Bebeğin ultrasonda kız mı yoksa erkek mi olacağını belli olmasını bekleyen Hürriyet yönetimi, çıkacak sonuca göre adım atacaktır. **Hürriyet**, bebeğin kırkının çıktığı gün kızsap pembe, oğlansa mavi renkte çıkacakmış. Bunun için şimdiden mavi ve pembe renkli kağıt bulmak için harekete geçen Hürriyet yönetiminin, gazetenin sahibi **Aydın Doğan**'ı da ikna etmekte pek zorlanmadıkları belirtiliyor.

EVLİLİK SÖZLEŞMESİ BARO'YU AYAKLANDIRDI

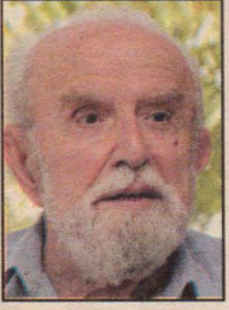
Hande Ataizi'nin evlilik sözleşmesi yüzünden boşanması, İstanbul Barosu'nu harekete geçirdi. Ünlü avukat **Fethi Pekin**'in oğlu **Ahmet Pekin**'le hayatını birleştiren Ataizi, kayınpe-deri tarafından "boşanma gerçekleşirse taraflar para teklifinde bulunamaz" yazılı evlilik sözleşmesi imzalamaya zorlanınca ayrılma kararı aldı. **İstanbul Barosu**'nun harekete geçmesi de olayın basına yansısıyla gerçekleşti. Baroya kayıtlı avukatlar "biz keriz miyiz, karılarımızla sözleşme yapmadık. Bu durum avukatlar arasında eşitsizlik yaratıyor" gerekçesiyle Av. Fethi Pekin'i baroya şikayet etti. Pekin'in karşı atak olarak, bekar ve nişanlı avukatları yanına çekmeye çalıştığı gelen haberler arasında.

K.F.H.A
Kent Fosurtuları Haber Ajansı

Kent Fosur- tuları

AMERİKAN SEÇİMLERİNİN YENİHARMAN'A ETKİSİ

Amerikan seçimleri **yeniHarman**'ı etkiledi. "yeniHarman Amerikan seçimlerini etkileyecek değil ya, seçimler yeniHarman'ı nasıl etkilemiş bakalım" demesi olası okurlarımızı aydınlatalım. Şimdi bu Amerikan seçimleri, dünya kağıt borsalarındaki dev hacimlerin, **ABD** seçimlerine girecek olan partiler tarafından kapatılmasına yol açtı. Bu durum Türkiye'deki ithal kağıt rezervlerini de doğrudan etkiledi. Türkiye'de kağıt ve dünyada ülkeye ithal edilecek kağıt bulunmaz oldu. Bu nedenle bu hafta **yeniHarman** 24 sayfa ve önümüzdeki sayı çıkıp çıkamayacağı da meçhul... Durum bundan ibaret.

Mihri Belli

Çözüm hangisi?

İkinci Dünya Savaşı yıllarında Nazi Almanyası, Fransa'yı işgal ettiği zaman, Kuzey Fransa'da Bretonların yaşadığı topraklarda bağımsız bir Bretagne devleti kurmaya kalkıştı. Anadilleri Fransızca olmamakla birlikte Bretonlar kendilerini Fransız vatandaşı olarak biliyorlardı ve bir avuç Nazi sempatisini dışında bu işin heveslisi pek çıkmadı. Naziler bu girişimin arkasını bırakmak zorunda kaldılar.

Bir başka örnek: Birinci Dünya savaşı müttefiklerin zaferi ile sonuçlanınca İngiltere Kafkaslarda Devrim Rusyasına karşı atlama taktisi işlevini yerine getirecek uydu devletler kurdu. İngilizler tarafından silahlandırılan Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan böyle devletlerdi. Bunlar yalnız Bolşevik devrimine karşı değil, aynı zamanda Anadolu'da bir kurtuluş hareketi başladığında onu da arkadan vurma görevini yerine getireceklerdi. Bolşevik yöneticiler de, Anadolu direnişini tek kumanda altında birleştirme kararında olan Mustafa Kemal de bu işin nereye varacağını çok iyi biliyorlardı. 1919 yılının Mayıs ve Haziran'ında Havza'da buluşup bir fiili ittifakın temellerini attıklarında, iki devrim arasında kara bağlantısına engel olan bu kukla devletlerin tasfiyesi işini de konuşular.

Mustafa Kemal o günlerde Sovyetlerle ittifakın temelini atarken Kürtlerle de eşitlik ve gönüllü birlik temelinde bir ittifak kurmak için Kürt liderleriyle dialog halindeydi. Telgraflaşma yoluyla yürütülen bu diyalog olumlu sonuç verdi. İki ittifakın temelleri atılmış oldu. Mustafa Kemal'in bu aşamada kolordu komutanlarına ve İstanbul'daki "bazı zevata" gönderdiği mektup var. Mektupta, ikilemin ya barış ya savaş olmadığı vurgulanıyor. İkilemin ya Rus devrimini bastırmak üzere Rusya steplerinde sömürge askeri olarak şerefsiz ölüm ya da "ya istiklal ya ölüm" sloganı altında şerefli ölüm olduğunu ve "dirençimiz takdirde Ruslar bizi desteklemeye, Kürtler de birlikte savaşmaya hazır" müjdesini veriyor. Ve sonra da birinci görevimiz, Rus devrimi ile karadan bağlantı kurmaktır diyor. Kızıl Ordu'nun Kafkaslara çığ gibi inen işgali ile İngilizlerin kurdurduğu rejimler Azerbaycan ve Gürcistan'da tarihe karıştı.

Ermenistan'da ise Taşnak - Hinçak iktidarının emrindaki askeri kuvvetler, Güneydoğu'dan Kazım Karabekir'in kumandasındaki kolordunun vurmasıyla, Kuzey'den de Kızıl Ordu'nun tepelerine inmesiyle yenilgiye uğratıldı. Ermenistan Sovyet Cumhuriyeti kuruldu. İki ordu sınırda buluştular. Bu dostların buluşmasıydı. İngilizlerin Ermeni ordusunu donatırken vermiş oldukları silahları Kızıl Ordu Ankara'ya devretti. Ayrıca antlaşma gereği, kendi yönetimi altında olan Kars ve Ardahan da Türklere teslim edildi. Bu olanlar Havza'da kurulan fiili ittifakın pratikteki sonuçlarıydı.

Azerbaycan, Türki cumhuriyeti. Azerice, Türkçe'nin bir dialektidir. Ama bu böyledir diye İngiliz emperyalistlerinin desteği ile kurulan Müsavatçı Partinin kukla devleti tanımayı, onunla dostluk ilişkileri içinde bulunmayı emperyalizme karşı bir kurtuluş savaşı verme görevi ile karşı karşıya bulunan Türkiye yurtseverleri akıllarından bile geçirmedi. İngiliz emperyalisti düşmanındı. Onun Müsavatçıya kurdurduğu kukla devleti de, kuran babanın oğlu bile olsa düşmanındı.

Ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkı elbette ki ayrılıp kendi devletini kurma hakkını da içerir. Ama burada söz konusu olan kendi bağımsız devletini kurma hakkıdır, kukla devlet değil. Ve sen kendi bağımsız devletini kurdun mu, besbelli emperyalizmin etkinlik alanı belli ölçüde daralmış olacaktır. Eğer bunun tersi oluyorsa bilesin ki kurduğun ulusunun özlemi olan bağımsız devlet mevlet değildir.

Şunu da dikkatimizden uzak tutmayalım. Marksizm, ulusları tarihsel kategoriler olarak değerlendirir. Dün yoktu, bugün var, yarın yok. Ulus denen nehirlerin birgün insanlık okyanusunda birleşecekleri görüşünü savunur. Yani bir sosyalist için nihai hedef ulusların insalık okyanusunda birleşmesidir. Bu durumda eğer tarihsel koşullar gereği ulusal sorunun demokratik çözümü eşitlik ve ögürlükte bir başka yada birkaç ulusla birlikte yaşamalarına elverişli ise, bunu ulusların yazgılarını belirleme hakkı ilkesini ileri sürerek reddetmeye kalkışmak saçmadır. Bu ilkeyi ayrıntılı şekilde incelemiş olan Lenin'in bu ilke ile bireylerin boşanma hakkı arasında paralellik kurduğunu unutmayalım.

Noam Chomsky'nin bir sözü var: "Güçlüye bel bağlayarak çözüm arayan güçsüzün sonu felakettir" diyor. Bu söz doğrudur, Koca tarih bunun doğruluğuna tanıklık eder. Ne kadar sık tekrarlasak yeridir.

Diyelim ki belli bir coğrafyada ulus olarak yaşamaktasın. Binlerce yıldır o toprakların insanın, içiçe yaşadığın başka ulustan insanların da komşusu. Komşuların egemen uluslardandır senin halkın da ezilen ulustan. Zaman zaman ulusal zulme uğramışsındır.

Günün birinde güçlü bir emperyalist süper devletin işgaline uğruyor ülken. Sen işgalciyi kurtarıcı olarak karşıyorsun, onunla işbirliği yapıyorsun. Silah elde işgal kuvvetlerine katılıyorsun. Bunun karşılığı işgalciden ödül olarak bazı kazanımlar elde ediyorsun. Kurulu otokratik düzen ciddi bir direniş göstermeden yıkılıyor. Ardından ülke halkının çoğunluğunun direnişi yani hakiki savaş başlıyor. Sen bu savaşta işgalcinin safındasın. İşbirlikçilik karşılığı ödün de olsa işgalciden eski rejimde elde edemediğin kazanımları sağlamış bulunuyorsun. Ama bunun sonucu aynı coğrafyada yaşayan halklarla arana en derin düşmanlık tohumları ekilmiştir. Bunu bir çözüm sayabilir miyiz? Böyle bir politika hakça çözüme varan doğru bir politika olabilir mi?

Emperyalizmin bölgede sürekli varlığını sürdürmesi varsayımına dayanan, binlerce yıl yaşadığın topraklarda komşun olan halklarla arana aşılma uçurumlar kazan herhangi bir çözüm çözüm olamaz. Dolayısıyla böyle bir çözümü hedef alan politika da doğru politika değildir. Elde ettiğin kazanımlar ise emperyalist işgalin devamına bağımlı olduğuna göre bunlar pek iğreti şeylerdir. Ancak demokratik bir ortamda varılan bir konsensusun ürünü olan kazanımlar kalıcı olabilir. Gerçek çözüm halkların özgürlük ve eşitlikte gönüllü birliğini hedef alan politikaların ürünü çözümdür. Öteki, Chomsky'nin dediği gibi, seni felakete sürükler.

10 Ağustos 2004

Van, Van olalı

Bu kadar ciddiye alınmadı

Aylin Chelik

Van'ın son bir aydır en popüler şehir olması sürpriz olmadı. Daha önce birçok olayla gündeme gelen şehir, son bir ayda medyaya birinci sıradan girdi. İlk olarak Van'ın gölü, daha sonra canavarı ve ünlü Vizontele'siyle arz-ı endam etti. İzlerken insanın yüzünde tebessüme neden olan bu olaylar, Van'ı kızdırmış olmalı ki; bu kez karşımıza daha ciddi ve sansasyonel olaylarla çıktı.

Bu kez Van'ın esas adamları Van'ı izlememizin nedeni oldu. Van'ın derin adamlarının öncüsü olan Mustafa Bayram, uzun süreli sessizliğini Susurluk'u aratmayacak bir olayla bozdu.

Türkiye, Bayram'ı 1995'te milletvekili seçilmesiyle tanıdı. Vanlıların tanışıklığı ise oldukça eskiye dayanıyor. Onun hikayesi; klasik bir Zübük hikayesi benzeri. Mustafa Bayram tabiri caizse, "Van'ın ortaklarından" diye nitelenebilir. Aşiretinin son uzantısı olarak, olaylarda başrolü üstlenen Bayram, tahtını oğullarına bıraktı son zamanlarda. Aslında Van halkı için Hamit Bayram'ın yakalanması çok şaşırtıcı. Çünkü, 1997'de park yeri yüzünden sokak ortasında bir kişi, Bayram ailesi'nden oldukları ileri sürülen kişilerce öldürülmüş ve bu olay Van'da çok normal karşılanmıştı. Zaten Bayram bu ve buna benzer bir çok olay için de, "Bu kadar şişirmeye ne gerek var?" sözleri ile şaşkınlığını kamuoyu ile paylaşma cüretini esirgememiştir.

Uyuşturucu kaçaklığının meşru olduğu kentte, oldukça saygınlığı vardır bu ailenin. Edremit ilçesindeki evi, vali konağının yakınında, yüksek duvarlar ve kameralarla çevrilidir. Zaten Van'da bir çok insanın kaçakçılığı, kullanıcılığı bu kadar normal görmesi de, göz önünde olan bazı insanların, elini kolunu rahat bir şekilde sallamasını görmelerinden kaynaklanıyor.

Mustafa Bayram hakkında sayısız defa tutuklama kararı çıkarıldı, gözaltına alındı ve serbest bırakıldı. Devlet yetkilileriyle samimi ilişkisi her zaman

olmuştur Bayram'ın. Fakat geçmiş dönemde, eski Van Asayiş Şube Müdürü Serper Baltacıoğlu'nu, kaleşnikofuna el koyduğu için tokatlaması olayı, son olaydan sonra en çok dikkat çeken.

Hamit Bayram'ın göz altındayken kaçırılma olayını ve daha sonra gelişenleri hepimiz biliyoruz. Bayram'ın oğlunun kaçırılması ihbarında bulunup, Van Valisi Hikmet Tan'ı araması da olayın bir diğer yüzü. Hatta bir önce suikast girişimine uğrayan Vali Hikmet Tan'ın, Bayram'a "Geçmiş olsun" dileğinde bulunması da akla farklı soruları getiriyor. Tan'ın son yerel seçimlerde Van Belediye Başkanlığı'nı AKP'nin kazanmasının ardından, kentin "kurtuluş yıldönümü"nde, "Bugün çift bayram yaşıyoruz" açıklaması da, kendisinin siyasi iktidar ile yakınlığını ortaya koyuyordu. Gerçi Van Valisi'nin açıklamaları, aşiret reisleri ve mafya babalarından sonra geliyor. CHP Lideri Deniz Baykal'ı tehdit eden ve "Bayram'a karışmayın, pişman olursunuz" diye konuşan aşiret reisi Mikail İlçin'yi Tüm Türkiye tanıdı.

Van'ın sesini duyuran bir diğer isim de kuşkusuz Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik. Çelik, Yirminci Yüzyıl Üniversitesi'nde öğretim elamanlığı yapmıştı bakanlıktan önce. Kentte siyasi çevrelerde anlatılanlara göre Başbakan Tayyip Erdoğan, Çelik'e yerel seçim döneminde, "Van ile Siirt'i kazanıp, almadan gelme!" demişti. Şimdi onun da adı Mustafa Bayram skandalının ön sıralarında.

Gölü, canavarı, Vizontele Tuubası ile izlenmesi "keyifli bir film" olan Van, şu aralar polisiye-gerilim filminin setine dönüştü. Oyuncu değişiklikleri ve karakter rollerinin ağırlığı, filmin devamının çekileceğini de gösteriyor. Yılmaz Erdoğan'ın Vizontele Tuuba'sının çekimlerinin ardından Van'ın Gevaş ilçesinde bir çöplük ve enkaz yığını bıraktığını hatırlamadan; ve de yeni, bir enkaza doğru.

Bağdat'lı genç bir gazetecinin gözünden ABD işgali:

"Eskiden Irak vardı"

Irak'ta son durum nedir? Yaşananların canlı bir tanığı olarak, hem bir gazeteci hem de bir Irak vatandaşı olarak gözlemlerinizi neler?

Irak'ta sadece şiddet var. Koyu bir şiddet. Her gün doktorlar, bilim adamları, öğretmenler öldürülüyor. Ve kimin öldürdüğü bilinmiyor. Sabah sokağa çıktığınızda cesetlerle karşılaşılıyorsunuz. Bazı kesimler Amerikalıların yaptığını düşünüyor, bazıları Irak'ın dışından gelen grupların yaptığını. İşgal faili meşgul cinayetlerle sürüyor.

Yaşanan tüm şiddete rağmen gündelik hayat devam ediyor mu?

Irak halkı savaşa alışkın artık. Bugün Bağdat sokaklarında yaşananlar bir film kareleri gibi. Ama maalesef film değil, trajedinin ta kendisi. Ama hayat devam ediyor, etmek zorunda. İnsanlar işlerine gidiyor, arada bir gülüyor. Ama yüzlerinde her zaman acıyı okuyabiliyorsunuz. Halk otobüsleri toplantı salonlarını andırıyor. İnsanlar en çok toplu taşıma araçlarında tartışıyor, konuşuyor. Bazıları Saddam'ı savunuyor, bazıları Amerikalıları, çoğunluk ise "hayır biz o ikisinin kurbanıyız" diyor. Bugünlerde en büyük problemlerden bir tanesi de elektrik. Günlerce ışsız kalıyoruz. Bazen bir haftayı buluyor elektriklerin gelmesi. Ayrıca benzin sıkıntısı yaşanıyor. Düşünebiliyor musunuz, dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahip Irak, Türkiye'den benzin ithal ediyor. Petrol üretmeyen Türkiye'nin benzini şimdi çok meşhur Bağdat'ta!

Yeni başbakan Allawi'ye halkın bakışı nasıl?

Irak halkı Allawi'yi kesinlikle sevmiyor. 1970'lerde Baas partisi üyesiydi, sonra Amerikalılarla çalıştı. Hep yurtdışındaydı. Sonra çok zengin bir adam olarak Irak'a döndü. Bir radyo istasyonu ve bir gazetesi oldu. Önceleri kimse adını bile duymamıştı. Sonra birdenbire başbakan oldu. Irak halkının yüzde 90'ından fazlası Allawi'nin "temiz" olmadığını biliyor

Siz bir gazeteci olarak Allawi'yi nasıl yorumluyorsunuz?

Bir gazeteci olarak Allawi'nin Saddam'dan daha kötü olduğunu düşünüyorum. Saddam askerdi, Allawi sivil. En son bir basın toplantısında yanımda oturan Iraklı bir gazeteci arkadaşım, Türk ordusunun Kuzey Irak'taki konumu ile ilgili bir soru yöneltti kendisine. Cevap vermedi. Gazeteciye bağışmaya başladı. Bir diktatör gibi. Ardından bir İsveçli gazeteci buna benzer bir soru sordu, gülerek cevap verdi Allawi. Bir köle kompleksi yaşıyor. Ona göre Iraklılar köle, Avrupalılar da sahipleri. Allawi'nin bakış açısı bu.

Önce Saddam, sonra ABD işgali, şimdi Allawi... Irak halkının umutları tükeniyor mu?

Irak sokaklarında kime sorarsanız sorun, "Irak hiçbir zaman normale dönmeyecek" cevabını alırsınız. İnsanlar için artık Irak yok. Artık ofislere, evlere "eskiden Irak vardı" yazıları yazılıyor. "Bundan on sene sonra Irak'ta her şey düzelecek" deseniz bile inanma güçleri kalmadı. Önce sekiz sene süren İran savaşı. Sonra 1991'deki körfez savaşı. Şimdi yine ABD işgali... İnsanlar artık çok

Irak'ta, yaşanan işgalin ve şiddetin ortasında gazeteci olmak; aynı zamanda bir Irak vatandaşı olarak... Bir yanda gazetecilik görevi gereği haber peşinde koşmak, diğer yanda vurulan, öldürülen insanların yardımına koşmak. Bir yanda bir yakınını yitirmek, diğer yanda onun haberini iletme... Salam Al Juboury henüz 23 yaşında. Üniversiteyi yeni bitirdi. "Iraq Today ve "AL Juboury" gazetelerinde çalışıyor. Reuters haber ajansına günlük haberler geçiyor. Barış konferansı için geldiği İstanbul'da, ülkesinde son günlerde yaşananları, hem bir Iraklı hem de gazeteci kimliğiyle yeni Harman'a anlattı...

Kerem Şenel

"Irak sokaklarında kime sorarsanız sorun, "Irak hiçbir zaman normale dönmeyecek" cevabını alırsınız. İnsanlar için artık Irak yok. Artık ofislere, evlere" eskiden Irak vardı" yazıları yazılıyor. "Bundan on sene sonra Irak'ta her şey düzelecek" deseniz bile inanma güçleri kalmadı. İnsanlar artık çok yorgun"

yorgun. İnsanlar artık daha hızlı yaşlanıyorlar. 30 yaşındaki insanları görseniz 50 yaşında dersiniz. Artık umutları yok insanların.

Peki siz; hem bir gazeteci olarak ve hem de bir Irak vatandaşı olarak geleceğe nasıl bakıyorsunuz?

Gazeteci olarak umutluyum. Amerikan güçleri toprakları terkederse, hayatın normale döneceğine inanıyorum. Ama aksi takdirde şiddet her geçen gün artacaktır. Irak'ta insanlar petrol tanklarını yakmaya, havaya uçurmaya başladılar; "ABD petrol için burada ve bu petrolü yok edersek Irak'la işleri kalmaz" diye. Hatta elektrik kaynaklarını da yok ediyorlar artık. Bir arabanız var ve birisi onu çalmaya çalışıyor. Arabayı vermek yerine onu yok etmek durumu... Irak vatandaşı olarak ise, yakın gelecekte şiddetin boyutlarının artacağını düşünüyorum. Ama umutsuz

değilim Gelecekte umutsuz değilim ama yaşanan günlük şiddet ister istemez umutsuzluğa sürüklüyor. Her gün ölü bedenler, parçalanmış bedenler görmek ve bunları gazeteci olarak görüntülemek sorumluluğu çok ağır bir travma. İşgal güçleri Irak'ı terketmediği sürece yaşanan şiddetin sonu gelmez. Bunun başka bir çözümü yok. Bugün sokaklarda bir ABD'li askerin bir Iraklı'yı sokak ortasında dövmesini izliyor insanlar ve öfkeleri daha da artıyor.

"ABD güçleri Irak'ı terkederse sorunlar çözülebilir" dediniz. Ancak, ABD bölgeyi terkederse geride Allawi'yi bırakacak. ABD politikaları Irak topraklarındaki varlığını bir şekilde sürdürecektir...

Ama en azından şiddet sona erecek. Şiddetin sona ermesi, bazı şeylerin yeniden inşa edilebilmesi anlamına gelir. Problemin yarısı çö-

zülür. Ayrıca Allawi'nin çok uzun süreli barınabileceğini sanmıyorum. Seçimlerde kaybedecektir. Hatta Irak'ta barınabileceğini sanmıyorum. Çok düşmanı var Allawi'nin. Öldürülecektir diye düşünüyorum.

Peki Saddam Hüseyin'in yargılanma sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ben, ABD'nin Saddam'ı Irak'a iade edeceğini düşünüyorum. Bunun sebebi de şu: ABD, "bakın ben bölgeye petrol için değil, Saddam'ı devirip demokrasi getirmek için geldim" demek için Saddam'ı Irak'a verecektir. Ve Saddam Irak'a iade edilirse asılır.

Bugün Irak sokaklarında direnenler kimler?

Baas Partisi hala etkin mi?

Baas'ın önde gelen liderleri ülkeyi terkettiler. Geride kalanlarsa pek bir şey yapmıyorlar.

Bugün sokaklarda çiftçiler, köylüler, işçiler, askerler savaşıyorlar. Zaten halk silah kullanmaya alışık. Üç büyük savaş gördü Irak halkı. Bugün bir ABD helikopteri düşürmek bir eğlence haline geldi.

Türk kamyon şoförünün öldürülmesine Irak'taki tepkiler nasıl?

Irak halkı şunu çok iyi biliyor: Irak'a gelen kamyonlar, nereden gelirse gelsin, ABD'lilere silah ya da erzak yardımı için geliyorlar. Ama kamuoyu önünde, kameraların karşısında bir kamyon şoförünün öldürülmesini kesinlikle benimsemiyor Irak halkı. Ayrıca şoförü öldürenler kesinlikle Iraklı değil. Aksanlarından yabancı oldukları anlaşılıyor. Bu arada sadece şoförler değil, ABD askerlerine çevirmenlik yapan ya da onlarla bir şekilde birlikte çalışan insanlar da öldürülüyor. Daha birkaç gün önce üç Irak polisi öldürüldü. Bir Sri Lankalı kamyon şoförünün öldürülüşüne de tanık oldum. Sudanlı, Mısırlı hatta Iraklı kamyoncular da öldürüldü. Bu arada Türk halkına teşekkür borçluyuz. ABD askerlerinin Türkiye topraklarından Irak'a saldırılamaması için bir kamuoyu oluşturdular. Halkın, hükümetten daha güçlü olduğunu gördük. Aynı duyarlılığı Kuveyt de gösterseydi, Irak'ta bugün bu şiddet yaşanmazdı. Her şeyin düzelmesi için umut etmekten başka çaremiz şu an için yok.

Siz bir yakınınızı kaybettiniz mi?

Evet, el bombasıyla oynayan kuzenim öldü.

Paşalara gönderilen mektubun anımsattıkları

Kendi gerçeklerinin aynasından MHP uyarısı

Üçyüzü paşa, beşbin vatandaşa gönderilen "uyarıcı" parti mektubu "akıl siliciler" ile "akıl karıştırıcılar" arasında kısa bir tartışma yaratmış olsa da "malum nedenlerle" gereği gibi sorgulanamadı. Onlar şimdi yine kendilerince "tıpkı 60'lı yılların sonunda" olduğu gibi bir sürüklenişin önüne set koyma savıyla ortaya çıktılar. Onlara göre bir zamanlar komünizm seline kapılan Türkiye, şimdi bölücülerin önünde sürükleniyordu.

Erbil Tuşalp

Bir şeyler yapmak gerekiyordu. Memleket elden gidiyordu. Belli ki mektup bu tarihi fırsat kollama alışkanlığıyla yazılıyordu. Akıl silicilerle akıl karıştırıcıların bilinen tuzaklarına düşmeden gönderici-alıcı ilişkisini anlamak için biraz eskilere gitmek gerekiyor.

Ülkücüler 60'lı yılların sonunda "devlete rağmen devlet için" ortaya çıkmalarından kısa süre sonra, ülkenin sokaklarında öfkenin ve ölümün kol gezeceğini hiç kimse bilmiyordu. O yıllarda Türkiye'nin yakın geleceğinde siyasetin uzun süre kendi çocuklarının kanyla besleneceğini bilmek zordu.

27 Mayıs... 14'leri tasfiyesi... Sür-gün... 1962-63 mini darbeler... CKMP'nin ele geçirilişi... Komando kampları... 12 Mart günleri... 1. ve 2. Milliyetçi Cephe Hükümetleri... 12 Eylül'ün zor günleri... Siyaset yasağı... Yeniden siyaset... Başbuğ'un ölümü... Yurtdışındaki paralar... Miras kavgası... Yeni lider...

Bu inişli çıkışlı yolun sonunda 1999 seçimleriyle bir kez daha iktidar olan ülkücüler, 2002 seçimleriyle bir kez daha parlamentoya veda edecek ve köşesine çekilecektir.

1999-2002 süreci onlar için çok önemli. Çünkü onların bu dönemde "derin devlet + mafya" bileşeninin desteğiyle iktidar oldukları da; "derin devlet + mafya" bileşeniyle mücadele ettikleri için iktidardan uzaklaştırıldıkları da söylendi. Bu çelişki nasıl yaşandı? Bu geriye gidiş nasıl oldu? Ne zaman, nerede başladı? Bu çağdan uzaklaşma nasıl yaşandı? Bu sorular sorulmalıydı. Sorulmadı. Sorulmadı.

Üçyüzü paşa beşbin vatandaşa gönderilen mektup olayının perde arkasını aralayalım.

Yüzyılın sonuna kadar "derin devlet-mafya" bileşeninin tüm kanallarını zorlayan ve de bu karanlık dünyanın zorunlu duraklarında, sorgu odalarında/ cezaevlerinde, gerektiği kadar bedel ödeyen,acı çeken gözyaşı döken MHP'li ülkücüler, 70'li yıllar boyunca devlet desteğiyle akıl almaz bir hızla nasıl güçlendiler?

70'li yılların sonunda "devlet güçlerine yardımcı güçler" örtüsünün altında kimi zaman "resmi/ nizamı" kimi zaman "gayri resmi/ gayri nizamı" silahlı örgütlü güç oldular mı?

Silahlı Kuvvetleri yönetime el koymaya çağıran bir siyasi parti/bir siyasal hareket olarak çok partili parlamenten demokrasi tarihinin en tutucu imzasını atmadılar mı?

Soğuk savaşın doruğa çıktığı 1950'li yılların ardından tüm Batı Avrupa ülkelerinde yeraltında oluşturulan antikomünist paramiliter örgütlenmenin Türkiye'deki temel insan kaynağı onlar değil miydi?

Bir iş kazası sonucu Susurluk'ta ipliği pazara çıkan çetenin yaptığı iş neydi?

"Türk gladyatörleri 20 yıldan beri ülkede terör, katliam ve işkenceye katıldı. 70'li yıllarda ülkedeki güvensizlik ortamını yaratan terör saldırılarını yönetti. Askeri darbeye doğrudan katıldı. Örgüt 70'li yıllarda pek çok aydın ve işçi önderini katleden ülkücü Bozkurtların saflarında toplanmıştı." 2

12 Eylül 1980'de, ülke yönetimine el koyanlar; kimi zaman bir Milli Güvenlik Konseyi üyesi -Orgeneral Nurettin Ersin- kimi zaman bir sıkıyönetim komutanı-Orgeneral Recep Ergun- olarak devreye girip, MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası soruşturmanın hızını kesmedi mi?

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı Nurettin Soyer soruşturma sürecinde yaşadığı baskıları yıllar sonra tarihe taşımadı mı? ASALA saldırıları karşısında panikleyen 12 Eylül askeri yönetimi profesyonel adam öldürücülerine, uyuşturucu satıcılarına, kara para aklayıcılarına gereksinim duyunca onları aramadı mı? Türkiye hukuk dışı bu politikalar aracılığıyla, "siyaset adına" adam öldürme evresini aşıp, "devlet adına" adam öldürme evresine onlarla adım atmadı mı?

İrkçi Ermeni teröristlerine karşı ırkçı Türk teröristlerini kullanma kararından sonra, yeraltından yerüstüne çıkmadı mı? İrkçi Ermenilerle ırkçı Türkleri karşı karşıya getiren bu akıl dışı mantık, mafyayı iktidara yönelten ilk adımın atılmasına neden olmadı mı?

Susurluk iş kazasından sonra kendi gerçekleriyle yüzleşen ülkücü hareketin adı mafya ile birlikte

anılmaya başlamadı mı?

Onların karıştığı mafyanın, silah ve sigara kaçırın eski mafya olmadığı bilinmiyor muydu?

Uyuşturucu üretimi, ticareti, nükleer madde dahil her türlü silah kaçakçılığı, talih oyunları, kumar, haraç, fuhuş, elektronik malzeme kaçakçılığı, resmi belge sahtekarlığı, ihale ticareti, kara para aklama gibi kirli işler iktidara yönelen yeni mafyanın ilgi alanına girmiyor muydu? Yeri geldiğinde mafya adına silahlarına davranıp "çek-senet tahsilatı" yapmadılar mı? Yeri geldiğinde "kara para" aklamadılar mı? Yeri geldiğinde "kumar sektörüne" atlamadılar mı?

Has adamları

İşin kötüsü, yabancı gizli servislere hizmet verirken de, ulusal haber alma örgütü adına çalışırken de, uyuşturucu/ silah/ kara para/ kumar/ tahsilat işleri yaparken de kendilerini milliyetçi-muhafazakar

Bir CIA ajanı olan Ruzi Nazar'ın Alpaslan Türkeş'le, Enver Altaylı ile ilişkileri MHP davası yargılama dosyalarıyla belgelenmedi mi?... Enver Altaylı-Murat Bayrak ilişkisi yıllar sonra ortaya çıkmadı mı? CIA ajanı Frank Terpil'in "ona silah sattım" dediği MHP Genel İdare Kurulu üyesi Murat Bayrak'a 12 Eylül askeri yönetimi bir şey yapabildi mi?

bir siyasetin militanları sanmadılar mı / saymadılar mı?

Kısaca onlar, siyaset yapıyor görünümü altında mafyanın ayak işlerini yapmadılar mı?

Ulusal ve uluslararası haber alma örgütü adına casusluk yapmayı siyasetin gereği olarak kabullenmediler mi?

Ülkenin geleceğini karartan olaylarda imzası olan MHP'li ülkücü önderlerin bir kısmının bir ya da birden fazla yabancı gizli servis adına çalıştığı ortaya çıkmadı mı? İnanması güçtü ama kimi CIA, kimi KGB denetimi altında siyaset yapmayı yurtseverlik saymadı mı? Aralarında Alman, İngiliz, Fransız, İtalyan haber alma örgütlerinin Ortadoğu ve Balkanlardaki has adamları yok muydu?

Bir CIA ajanı olan Ruzi Nazar'ın Alpaslan Türkeş'le, Enver Altaylı ile ilişkileri MHP davası yargılama dosyalarıyla belgelenmedi mi? - MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası, 106. Klasör, "hazırlık ek 541" numaradaki mektup-

Enver Altaylı-Murat Bayrak ilişkisi yıllar sonra ortaya çıkmadı mı? CIA ajanı Frank Terpil'in "ona silah sattım" dediği MHP Genel İdare Kurulu üyesi Murat Bayrak'a 12 Eylül askeri yönetimi bir şey yapabildi mi? Bayrak 1990'lı yılların ortalarına gelindiğinde Ruzi Nazar'la birlikte Türki Cumhuriyetlerde yaşayan Müslümanlar için milyarlarca dolar harcayan Suudi Arabistan Kralı Fahd bin Abdülaziz'in danışmanı olmadı mı?

İtalyan gladiosuna bağlı P2 Locasının Başkanı Licio Gelli, "İtalyan gladiocularla Türk ülkücüler CIA'nin güdümünde çalıştılar" demedi mi?

Oral Çelik'in avukatı Gentiloni Sivers "Çatlı'nın Papa suikastında da, İtalya- İsviçre arasındaki uyuş-

Ülkenin geleceğini karartan olaylarda imzası olan MHP'li ülkücü önderlerin bir kısmının bir ya da birden fazla yabancı gizli servis adına çalıştığı ortaya çıkmadı mı? İnanması güçtü ama kimi CIA, kimi KGB denetimi altında siyaset yapmayı yurtseverlik saymadı mı? Aralarında Alman, İngiliz, Fransız, İtalyan haber alma örgütlerinin Ortadoğu ve Balkanlar'daki has adamları yok muydu?

turucu ticaretinde de kilit isim olduğunu" söylemedi mi?³

Kan dökerek yükselmediler mi, dökülen kanda büyümediler mi? 18 Nisan 1999 seçimlerinde yüzde 18'lik bir oy oranıyla ikinci parti düzeyine yükselip, son darbeden bu yana **MHP'leşen** devleti, değişen parti adına yeniden ele geçirmediler mi? ABD'nin belirlediği, CIA'nın koruyup kolladığı Türk-İslam Sentezi antetli bu siyasi hareketin faturası yıllar sonra ortaya çıkmadı mı?

"Türkiye'deki sivil faşist güçlerin eylemleri ve örgütlenmeleri devlet içinde bir başka devlet gücü gibi kendini maskeleydi. Bu ölçüde yaygın organize edilen 'görünmeyen gizli silahlı çete' işlediği cinayetlerde daha etkili olmak için zaman zaman hem sol adına hem de sağ adına bir çok cinayet ve sabotajın sorumluluğunu üstlendi. Halkın tepkisini ve öfkesini nötralize edebilmek için hedef şaşırtma taktiği uyguladı."⁴

En acımasız

MHP'ye oy verenlerin, MHP'nin değiştiğini iddia edenlerin "kendi görüşüne karşı olanları düşman belleyen" bu siyasi görüşün ne ölçüde değişebileceğini anlamaları için, en önce geçmişi bir kez daha anımsamaları gerekiyor mu? Haklarında hazırlanan iddianamede belirtildiği gibi "**Partide ve derneklerde gerçekten ulusal değerlere sahip ve bu değerleri savunan kişiler**" yok muydu? Elbette vardı ama onlar parti yönetiminde etkili olabildi mi?

"Parti bir sembol, bir göstermedir. Siyasi parti oluşun sağladığı yararları kendi çarpık emelleri doğrultusunda değerlendirmiş ve kullanmışlardır. Parti maskesi altında oluşan örgüt devlet olmayı, görüşünü devlet görüşü kılmayı hedef saymaktadır.

MHP ile yan kuruluşları ülkücü dernekler içinde, yasadışı kurallarla bilinçli ve sistemli, etkin mücadele veren illegal bir çete oluşmuştur. Ele geçen belgelerden, gizlilik konusunda çok dikkatli oldukları, yasal yünden suç oluşturabilecek belgeleri bulundurmamaya, çeşitli şiddet eylemleriyle ilişkilerine kanıt teşkil edebileceklerde ise, isim ve görev belirtmeye özen gösterdikleri saptanmıştır. Merkezîyetçi sistem içinde parti ve yan kuruluşları ülkücü dernekler pramidin başı olarak doğrudan **Alpaslan Türkeş'e** bağlıdır."⁵

Türkiye halkının **MHP'nin** ne olduğunu kavraması / anlaması devlet içinde örgütlenen yandaşlarının "partiye-hareketi koruma" çabasıyla önlenmedi mi?

Yüksek yargı organları "**Milliyetçi Hareket Partisi ve Ülkücü Gençlik Derneği'nin legal kuruluşlar olduğu, bunlara üyeliğin cürüm işlemek için oluşturulan teşekküllerle karıştırılmaması gerektiği**" doğrultusunda kararlar üretmedi mi?⁶ Bir başka mahkemenin "**sağda yer alan silahlı örgütlerin en acımasız, legal görünüm altında illegal faaliyetlerde bulunan Ülkücü Gençlik Derneği'dir**" hükmü kulak ardı edilmedi mi?⁷

MHP'nin "**Siyasi Partiler Yasasına**

aykırı tutumu hakkında" çeşitli mahkemelerce yapılan başvurular Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca sümen altı edilmedi mi?⁸ **MHP ve Ülkücü Kuruluşlar** davasında da aynı özen yok muydu? 600'ü aşkın kişinin öldürülmesi, 220 ayrı eylemin gerçekleştirilmesi mahkemeye birer adli suç gibi değerlendirilmedi mi? TCK'nun 146, 149 ve 168. maddelerinde tanımlanan "Devlet Aleyhine İşlenmiş Cürümler" kapsamında çıkarılan sanıklar, 313, 450 ve 448. maddelerden cezalandırılmadı mı?

İnsan avı

Bütün bunların dışında onlardaki değişim ve dönüşümün ne olduğunu anlamak için önce sayılara bakmak, sonra da iz bırakan bu olayların tümünü tek tek anımsayıp irdelemek gerekmiyor mu? **Balgat, Piyangotepe, Bahçelievler, Mecidiyeköy Pasajı, Barbaros Kırathanesi, Yükseliş Koleji** gibi toplu katliam girişimlerinde karşıt görüşlü kaç insan yok edildi? **Kahramanmaraş, Çorum, Malatya, Elazığ'da** yaşanan gerici ayaklanmalardaki payları nasıl unutulabilir? İnsan avına çıkan bu insanların niçin ve nasıl yetiştiğini Alpas-

lan Türkeş açık açık anlatmadı mı? "Biz özellikle üniversite gençliğini Marksizme karşı daima uyardık. Marksizmin toplumlara acı çektiğini, iddia edildiği gibi mutluluk vermediğini daima anlatmaya ve ispatlamaya çalıştık. Gençlere bu propagandalara kanarsak sömürge olacağımızı anlattım. Bu uyarılarım faydalı ve tesirli oldu. O dönemde Türkiye çapında 250 bin genci eğittik."⁹ Susurluk'ta ortaya çıkan devlet çetesi temelleri o yıllarda atılmadı mı? Bu savın bir kanıtı 1970'li yıllarda yaşananlar olmadı mı?

Abdi İpekçi'ye silahını doğrultan **Mehmet Ali Ağca** Ülkü Ocakları'nın bir organizasyonu ile seçilmedi mi? Ağca Abdullah Çatlı'nın evinde saklanmadı mı? Muhsin Yazıcıoğlu'nun girişimiyle İran'a kaçırılmadı mı? Dahası **Çatlı ve Yazıcıoğlu** MHP'li ülkücü değil mi? İpekçi'nin öldürülmesinden, Papa suikastine kadar her olayda Ağca'nın yanında olanların tümünün MHP ve Ülkücü hareketle organik bağı olduğu kanıtlanmadı mı? Adı geçenlerin tümü yabancı gizli servisler adına çalıştıklarını kendi ağızları ile söylemediler mi? Çatlı

"bizi o kadar çok gizli servis kullanmak istedi ki tahmin edemezsiniz" demedi mi? -*Saint Pierre'in Kurtları kitabını yazan Jean Marie Stoerkele'e-*

Ağca televizyonda "**CIA ile ilişkin var mı?**" sorusuna "**yok**" diyebildi mi?

Ağca İpekçi cinayetinden sonra gittiği **Tahran'da** da, **Sofya'da** da CIA tarafından korunmadı mı? Dünyanın gözünün içine baka baka "**Çatlı şefimizdi**" demedi mi?

Abdi İpekçi'nin öldürülmesinden kısa bir süre öne Ağca'nın banka hesabına para yatıran **Yalçın Özbey** değil miydi? Ağca ve Özbey'in bir bankada ortak hesapları yok muydu? Özbey, İtalyan Savcı **Martella'ya** Ağca'nın kaçırılması için Oral Çelik'e üç bin mark verdiğini söylemedi mi? **Özbey**, Almanya'da sahte pasaportlar, mühürler, silahlar ve uyuşturucu ile yakalanmadı mı? **Alman Haber Alma örgütüyle** ilişkisini hiç duraksamadan açıklamadı mı?

Abdullah Çatlı, Oral Çelik, Mehmet Şener yakalandıkları Batı ülkelerinin gizli servislerince serbest bırakıldıklarını övünerek söylemediler mi?

Susurluk'tan sonra **Haluk Kırıcı'dan Muhsin Yazıcıoğlu'na, İbrahim Çiftçi'ye, Can Özbay'a, Yaşar Yıldırım'a** kadar herkes hep bir ağızdan "kullanılmış olmaktan" yaktınmadı mı?

Oral Çelik TBMM Susurluk Komisyonunda "Agah Oktay Güner, Yaşar Okuyan bizi nasıl tanımaz, MHP'de **Türkeş'e** karşı birlikte hareket etmedik mi" demedi mi?

MHP'ye oy verenlerin, MHP'nin değiştiğini iddia edenlerin "kendi görüşüne karşı olanları düşman belleyen" bu siyasi görüşün ne ölçüde değişebileceğini anlamaları için, en önce geçmişi bir kez daha anımsamaları gerekiyor mu?

1- MHP Başkanlık Divanı'nın kararı, 1 Ekim 1978 2- Gladio-Soğuk Savaşın Mirası, Leo.A. Müller. 3- Aktüel, 5-11 Aralık 1996 4- Küçük Amerikalıların Entegrasyonu, Can Ataş 5- Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 29 Nisan 1981 gün 1980/7040 esas 1981/600 karar sayılı iddianamesi 6- Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'nun 23 Aralık 1982 gün ve 82/241-261 sayılı kararı 7- Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 7 TİP'nin öldürülmesiyle ilgili kararı 8- 28 Ağustos 1980'de tam 9 suç duyurusu vardı 9- Şahinlerin Dansı / Türkeş'in Anıları, Hulusi Turgut

Hiroshima, Nagasaki ve unutulananlar

59. yıl dönümünü yaşıyoruz. Demek seneye 60. yıl dönümünü yaşayacağız. Yıl geçtikçe o acı, bir anı gibi evselleşiyor sanki. **Hiroshima, Nagasaki**'yi bilmeyen var mı ki bu dünyada? İnsan tarihinde ilk defa atom bombasının atıldığı şehirler. Hiroshima ve Nagasaki'nin anıları, atom bombasının verdiği inanılmaz büyük zararın etkisi ile savaşın acı yanlarını simgeleyen dünya halklarının ortak dili oldu. Yalnız bu demek değildir ki Hiroshima ve Nagasaki atom bombasının atıldığı tek şehirlerdir. Onların deneyimi evselleştiren, o anı ve ondan sonrasını yaşayan halkın çocuklarına, komşularına ve dünyaya bıkmaksızın yazıp söylediği dilin gücüdür. Böyle acıyı bir daha kimse çekmesin dileğiyle 59 sene boyunca konuşulan ve dinlenen Hiroshimalı ve Nagasakililerin yaşadıkları, o anı yaşamamış, görmemiş olanlar için de ortak anı oldu. Yani bir bireyin yaşadığı deneyim evselleşti.

Biz Japonlar savaşla ilgili hikayeleri duyarak büyüdük. 59 sene önce yaşanan günleri hiç yaşamamış olmasına rağmen dedelerden, anneannelerden duyduğumuz savaş zamanı ve sonraki günler ortak anılarımız oldu. Böyle yazdıktan veya düşündükten sonra bile hatırlatmadan geçemediğim bir takım ortaklaşmamış 'anı'ların olduğunu fark ediyorum. O

savaşın bıraktığı diğer izler ne okulda ne de evde konuşuldu. Ve sonuç olarak savaş deyince hep 'bizim', ne kadar zor günler yaşadığımızı anımsamayı başarıyoruz. Konuşulmadıkça, kulağımıza gelmedikçe uzaklaşıyor henüz ortaklaşmamış anılar. Henüz... 60 sene geçmesine rağmen 'henüz' ifadesini kullanmanın saçmalığına bakın. Asıl saçma olan, anı ve bilginin dengesizliği. İmparator liderliğindeki Japon hükümetinin yürüttüğü savaşta öldürülen, tecavüz edilen, ülkeden çıkmak zorunda kalan, kendi ana dili yasaklanan diğer milletlerin acı anıları, henüz **Japonlar için 'insanın çektiği ortak bir anı'** haline gelmedi henüz.

Eğer Hiroshima ve Nagasaki için sarf ettiğimiz enerji ve sorumlulukla, yaptıklarından dolayı diğer milletlerin acı çektiğini gerçek anlamında şimdiye kadar öğrenmiş olsaydık, Irak'a orduyu gönderemeyecektik. Bu belki benim fantezim olabilir. Fakat ne kadar uzak görünse de kendi çektiği acıyı ötekinkineyle birleştirip anımsamak bizi doğru yola – yani herkesin umduğu barışın yolu – götüreceğine inanıyorum.

O yüzden herkesin gözü **Hiroshima, Nagasaki**'deyken, herkes atom bombasının kurbanlarına yas tutarken bir yandan da 1988 senesinde **Kuzey Irak'ta Saddam'ın** kullandığı zehirli gazda öldürülen Kürtleri, o savaş sırasında Japon ordusunun resmi fahişesi -İngilizcede 'comfort women' denen, ama gerçek anlamında '**sex slave for soldiers**' olan çoğu Japon ordusu tarafından işgal edilen ülkelerden kaçırılan genç kadınlar- olarak günde defalarca çalıştırıldıktan sonra bir güney adasında askerlerle beraber zorla intihar ettirilen **Koreli kadınları** aklıma getiriyorum. Onların yaşadıkları, insanın evrensel acı olmazsa Hiroshima Nagasaki'den söz ederek, yalnız 'Japonlar'ın acı çektiğini konuşabilen özne olarak çok özel bir pozisyon elde etmiş oluruz.

Halen atom bombası etkisi altında yaşamak zorunda kalan Hiroshimalı ve Nagasakililerin olduğunu anımsarken, komşu ülke **Kore**'de ve diğer komşu ülkelerde Japon hükümetinin vahşi şiddetinden dolayı acı içinde yaşayanların var olduğunu anımsamamız lazım. Anımsamak için de önce tarihi bilmek lazım.

Japonya'nın eğitim sisteminde en büyük sorunlardan bir

tanesi, tarihi eksikliği ve dengesizliğidir. Asıl bunu düzeltmek gerekirken 'onurlu Japonları yetiştirme'yi kendine görev bilen nostaljik sağcı amcalar, kimi zaman '**çocuklara uygun değil**', kimi zaman utanmadan '**onların söyledikleri yalan, bizden para koparmaya çalışıyor**' diyerek Japon ordusuna ait 'seks köle sistemi' hakkında ders kitabına yazılan bir kaç satır için büyük kampanya başlattılar.

O günden bu yana nortarlık sağcı amcalarca işgal edilen ders kitaplarını geri alma mücadele devam ediyor. Ben üniversite yıllarında ilk '**seks köle sistemi**' hakkında bilgi edindiğimde iki kere şok olmuştum. İlk önce böyle bir sistemin yakın bir tarihte olmasından şok oldum. Ardından da 20 sene boyunca Japonya'da eğitim görmeme rağmen, okulda hiç bir zaman böyle bir sistemin olduğunu bilmeden geldiğime hem şaşırdım hem de çok utandım. 10 sene önce araştırmak istediğimde, bu konu üzerine yazılan bir kitap bulmaktan zorluk çektim. Ama 10 sene içerisinde çok şey değişti. Japon araştırmacılar -**özellikle feministler**- tarafından yazılan kitaplarla raflar doldu. Son 10 senede durumun bu kadar değişmesinin nedeni ise, 1991 senesinde bir yaşlı Koreli kadının çıkardığı sestir. O güne kadar kimse 'ben Japon ordusunun seks kölesiydim' demedi. Kore'de kadınların cinsellikten söz etmesi büyük tabu. O ortamda ses çıkarmanın ne kadar zor olduğunu tahmin edebilir misiniz? Ve 50 sene sonra, cesaretli yaşlı kadınların korku içinde çıkardığı sese karşı nostaljik sağcı Japon amcaların çıkarttığı ses ise sadece 'para içindir'. Bu tür insanların yetiştirmek istediği 'onurlu Japon' ne tür insan olabilir?

Şimdi biz **Hiroshima ve Nagasaki**'ye atom bombası atıldıktan sonraki 59. yıl dönümünü yaşıyoruz. 59 kez Hiroshima ve Nagasaki'nin sesi dünyaya ulaştı diyelim. Öte yandan eski '**seks köleleri**'nin konuşmaları henüz yeter kadar kimseye ulaştırılmadı. En büyük suç tembelliğimiz. Oysa üzerimizden geçen yılları düşünürsek, o tarihi yaşayanların yaşı yaklaşık olarak aynı. Yani çok yaşlılar. Barış için savaşın izlerine odaklanacaksa, Hiroshima ve Nagasaki bizim için eksik kalır. Dünya ne kadar ümitsizliklerle dolu olsa da ümitsizliğe düşmenin vakti kalmadı. 59 sene beledik çünkü...

Rusya'da; sosyalizm mi yoksa emperyalizm mi?

Rusya'da, son zamanlarda petrol ve gaz üzerindeki reformlar, Rusya'nın ekonomi-politikalarını tüm dünyaya yavaş yavaş belli etmektedir.

Inter Fax haberine göre 2004'ün Mart ayında, Rusya meclisinden bir kanun onaylanıp çıktı ve bu kanun metnine göre, bu tarihten itibaren petrol firmalarına yüksek vergi düşünülüp, böylece petrol geliri daha adaletli bir şekilde dağıtılmış olacak. Avrupa Birliği de, Rusya'yı dünya ve Avrupa ticaretine sokmak için Rusya'dan petrol fiyatlarının daha da düşmesini istemişti.

Tüm bu reformlar, Rusya'nın yeni düzeniyle beraber dünya pazarına girmesini ifade etmektedir.

Putin'in siyasetleri ve stratejisi, eski Sovyet rejimi gibi dünyada söz sahibi olmak ve ayrıca bir süper güç haline gelmektir.

Yeni Rusya düzeni, rejim düşüncesi olarak yeni bir Rusya İmparatorluğu kurmak ve Rusya'yı daha da yükseltmektir. Bu doğrultuda

Putin, nasyonalizm düşüncelerinden medet umarak, kendi siyasetlerini bir bir yapmaktadır. Bunun devamında Rusya rejiminin ilk adımında mafya ve oligarşisiyle karşılaşmaktı, bunu **Putin** iyi yaptı ve devamında Yahudi sermaye sahipleri, ki hepsi devlete karşıydılar, sıraya girdiler.

Boris Berrofsky bir yahudi ve sermaye sahibi. Rusya'nın en büyük petrol şirketinin sahibi olup aynı zamanda "Av-R-T" televizyonunun sahibiydi. **Putin**'in baskılarına dayanamayıp İngiltere'ye iltica etti. **Gozinsky** de bir yahudi milyarder, Rusya'da Surgun oldu ve **Mihail Khodrofsky**, son Oligarsi unsuru ve ünlü yahudi milyarderd ki tutuklandı ve hapse girdi.

ABD, Khodrofsky'yle ilgili kendi itirazlarını "Kremlin'e bildirdi. Lakin **Putin**, Amerika'yı kendi iç meselelerine sokmamakla isabetli bir iş yaptı.

Ekonomik kriz, Rusya'da burjuvazinin ünlü isimlerini ortadan kaldırmakla düzene gir-

medi. Lakin iktisadi reformlar biraz da olsa Rusya halkı tarafından onay alıp, **Putin** halk nezdinde itibar kazandı.

Sovyetler Birliği zamanında bu ülke, dünyanın en büyük askeri gücü olup aynı zamanda dünyanın üçüncü büyük sanayi ekonomisine sahipti. Sovyetler, dünyanın en büyük petrol ve gaz üreticisi sayılıp, aynı zamanda dünyanın en pahalı ve nadir metallerinin ülkesiydi. Fakat **Putin**, zamanla ekonominin bozulmasıyla birlikte Rusya bu ününü kaybetti.

Şu anda, Rusya'nın ihracatının yüzde 50'sini enerji oluşturur, petrol ve enerji konusunda Avrupa ülkeleri, **Çin ve İsrail** faal olarak Rusya'yla işbirliği yapmaktadırlar. Rusya bu istekleri göz önüne alarak "Sibirya" üretim kaynaklarını Avrupa'ya ihtisas verip, "Doğu Sibirya" kaynaklarını da, **Çin, Japonya ve Kore** gibi ülkelerde faaliyete sokmuştur.

Rusya, **Çin**'le stratejik ve ticari bazı anlaşmalara imza atmıştır ve bu **Çin**'le beraber

bazı siyasi hareketlerde birlikte hareket etmiştir. Ticari anlamda Rusya ve **Çin** arasında yıllık alışveriş, 12 milyar dolardan fazla olup ve 2003 yılından bu yana yüzde 27 artmıştır.

Çin ve **ABD**'den sonra dünyanın en büyük petrol müşterisidir ve **Putin**'in **Çin**'e bakışı doğru ve isabetli olmuştur. Zira sanayi ve güç **Çin**'de her gün daha da ileri boyutlara ulaşmaktadır.

Güney Kore de, **Çin** gibi sanayisini daha da geliştirmek istiyor ve bunun için tabii ki Rusya'nın gazına ihtiyaç duymaktadır ve "saharin" gazı, **Güney Kore** için önemli bir kaynaktır.

Rusya, şu anda dünya piyasalarına girmeyi amaçlıyor. Lakin küçük ekonomik feormlarla bunu gerçekleştiremez. **Putin**'in "gece ödevi", artık sadece emperyalizme doğru olabilir ve "sosyalizm imparatorluğu"nun, "burjuva emperyalizmi"ne dönmesi an meselesidir.

Hastanelik eden çocuk parklarının, elektrik yakan palmiyeleri

Gri Berlin'i, Tegel havaalanında bırakıp, "memleket çiçeği" olma zamanıdır Ağustos. 12 yıldır Berlin'de vazo çiçeğine dönüşen "Banu çiçek", aile ormanında, doğal gübre alıp, besleneceği köklerine ulaşmak için vata- na uğrar.

Ziyaret-i vatan; her seferinde farklı başka- laşimler yaşatır.

Bir İzmir-Karşıyaka klasiğidir palmiyeler, Cumhuriyet döneminden bu yana. Aaa bir de bu yaz ne görsek beğenmeyiz?:

Palmiyeler neoklasik, Üstelik plastik.

Sen hem çevre düşmanı bir maddeden üretil, hem yabancı sermayeye fotosentez yap, hem de gereksiz saçma sapan bir şey ol ve üstüne üstlük dayatırma yoluyla olabildi- ğince belediyeye satılarak, doğal güzellikleri mahvedilmeye çalışılan ülke topraklarına ya- yıl. Daha doğrusu mecburi tutularak yayılttı- ril. Gerçek güzelliği, doğaya ve insana yarar- larıyla henüz nesli kurumamış gerçek palmi- yeler, dururken.

Memlekette tatil demek; ülke toprakların- da yeşerip, havaya karışan absürdleşme mik- tarından, bünyeyi haberdar etmek demektir, her ne kadar Ege sıcağı sarartmaya başladıysa da otları. Ama bu yıl, Haziran ve Temmuz aylarında, aralıksız 7 hafta boyunca yağmur, güneşsizlik, grilik ve soğukla geçirdiğimiz Berlin yazlarını arkamda bırakırken, kendi- me söz vermiştim: 'Türkiye'de, sıcağın şik- kayetçi olmayacaksınız bu yaz'.

Şişli-Mecidiyeköy arasında, İşçi Partisinin bulunduğu binanın önündeki çocuk parkın- da, halihazırda dar gelirli olan mahalle ço- cuklarının, özellikle yaz aylarında, belki de tek eğlencesi olan salıncaklar, büyük bir iti- na! ile, çocuklar sallanmasın, yada sakatlan- sınlar diye, o kadar alçak monte edilmiş ki; salıncağa oturulduktan sonra, bacakların ha- reket ettirebileceği alan yok; salıncakla ze- min arasında. Üstelik montajdan sonra, belli ki salıncığın altındaki kumumsu zemin, umutlu ayaklarca kazınmış ve çukur oluşturu- lmuş ama yetmemiş. Sorun: üç-dört halka fazla zincirden kaynaklanan, bir aşırı uzunluk, o kadar basit. O kadar basit ama, çocuklar bir işkence çekiyorlar sallanacağım diye, akıl- lara zarar.

Bunların bir de Çandarlı ve kimbilir yur- dun daha ne çok yerinde: paslı kaydırak, vi- dası bir yerinden pörtlemiş, şahküllü kaymış

tahterevallı, yağlanmadığından korkunç gıcırtı konçertosu çeken salıncak versiyonları var, ki bu konçertonun güftesi sadece naka- rattan oluşur ve şöyledir: gçıııııııııııı, gçı- ıııııııııııı, gçıııııııııııı, gçıııııııııııı. 'Ammma uzattın' demeyin, çocuğunuzun böyle bir salıncakta sallanırken, yavrucağız başta olmak üzere, siz ve parktaki diğerlerinin, saatlerce bu can- lı konseri dinlediğinizi tasavvur edin bakalım.

- Merhaba Fatmaaanımcım, hayırdır çok sinirli görünüyorsunuz?

- Çocuğu parka götürmüştüm de.
- Ay yavrum düştü mü? Şortu kan içinde.
- Hayır, salıncığın vidası harrrt diye gir sen.
- Ay Allah korusun.

- Üstelik palsyıdı, zaten kafa kalmadı gırç gırç sesinden, bakalım hastane- doktor arıy- caz şimdi.

- En yakın hastane 60 km. personelin de çoğu raporluymuş diyorlardı, geçmiş olsun.

Tarzındaki nahoş sohbetler, her an günlük hayatın bir parçası olabilir.

Devekuşu Kabare'nin 90'larda sahneye koyduğu 'Yasaklar'müzikalinde; sağcı-dinci müfettişler tarafından, 'Minik Kelebek' ço- cuk şarkısının uğradığı deformasyonu anım- sadınız mı? Batı müziğini anımsatan müziği değiştirilir ilkin, tamam, geleneksel, folklorik müziğimize çevriliyorsa, buna ben de tarafta- rım ama, şarkıda bu yer yer vardı ve çoğun- lukla Arap-Fars musikisi esiyordu, olmamalı. Ardından kelebeğin özgürlüğü kısıtlanıyor, 'uçma, git bir dala kon, kanat çırpmadan otur' deniyordu. Yani: sallanılmayacak, na- tahterevallı, kaydırmayaraklarla dolu çocuk parklarımız. Ülkedeki çiftestandard, hiç vakit kaybedilmeden, daha çocuk yaşlarda öğ- retiliyor vatandaşlara: hizmetmiş gibi görü- nen ve amacına ulaşamadığı gibi zararları da olabilen kamusal alanlar. Aile içinde çocuk; birey olarak görülmediği ve tek başına bir şey beceremediği gibi, hayır demesi de yasaklandığından, büyüdüğünde de emme basma tulumla olur haliylen.

İşte o yüzden, bir bakanımızın -ki bunlar makamlarına kurulur kurulmaz, bakmaları gereken görevlerinden önce, boy aynasının karşısına geçip, arkalarındaki duvardan ay- naya yansıyan sülale fotoğraflarına ve cep- lerindeki boşluklara bakmaktan kendilerini alamazlar ve bu yüzden de hep bakan kalmak isterler.

Flamenko harmanlanıyor

Flamenko, İspanya'nın öteki adıdır. İspanyol demokrasi ve monarşisinden daha eskidir. Büyük ihtimalle Kolomb'un Amerika'yı keş- fettiği zaman doğdu. Amerika için blues ne ise İspanya için Flamenko o'dur. İspanya'da yaşa- mış yoksul ve acılı insanların varlıklarını ifade şekli olarak başlamış olabilir...

İspanya'da yüzlerce yıldır yaşanan acı, açlık, savaş ile ortaya çıktı ve dönüşüm geçirdi. Fla- menko'nun tarihi, sınırdan yaşayan İspanyolla- rın tarihidir. Flamenko'daki değişim bugün de devam etmektedir.

Bir flamenko sanatçısı anlatıyor

David Tavares, 40 yaşında, Brezilyalı. 23 Yaşında iken flamenko gitarı öğrenmek için İs- panya'ya gelmiş. Tam 17 yıldır İspanya'da mü- zik yapıyor. David şunları söyleyerek konu- şmaya başladı:

"Şimdilerde hayat daha kolay. Eskiden de böyle olsaydı buraya gelmeyi düşünmezdim. O zamanlar internetten şarkı indirmek diye birşey yoktu veya bir video kaseti alıp müzik dinleyemezsiniz. Flamenko öğrenmek için bu- raya gelmeye mecburdum. Flamenko müziği nereye gidiyor? Bunun için öncelikle flamen- konun nerde olduğunu görmek gerekiyor. Bugün flamenko müziği nerde duruyor. Nere- ye gittiğini görmek için nerde durduğunu gör- mek gerekir. Flamenko, bir değişim içinde. Bugün flamenko olarak bildiğimiz müzik başka birşeyin dönüşmüş halidir. Bugün bizim gele- neksel olarak adlandırdığımız 50 yıl önceki fla- menko da ondan 50 sene önceki flamenkonun dönüşmüş şeklidir. 100 Sene öncesine gide- cek olursak yine aynı değişimi görebiliriz. Ri- tim olarak büyük ihtimalle bugünkünden daha yavaştır. O kadar. Geleneksel flamenko bugün yaşamaktadır. Kaybolacağını ise hiç sanmıyo- rum."

Tavares'e göre bugün flamenko öteki mü- ziklerle bir anlamda harmanlanıyor. Onlarla karışıyor. Tavares, bu olayın ikili bir şekilde gerçekleştiğini söylüyor: Bir yandan başka müzik yapan insanlar flamenko takılıyor, diğer yandan flamenko yapan müzisyenler müzikle- rinde başka enstrümanlar çalıyor. Fakat şu bir gerçek. Gitar flamenkonun asıl enstrümanı ol- maya devam ediyor. David Tavares'in son al- bümünün adı: Un Brasileiro en Madrid -Mad- rid'te Bir Brezilyalı-. Yaptığı müziğin bir tür Brezilya müziği ile flamenko evliliği olduğunu söylüyor sanatçı. Senegalli bir müzisyen olan Woz Kaly ile ortak albümün hazırlıklarını ya- pıyor. Bu albüm, doğal olarak flamenko ile Brezilya ve Senegal müziğinin bir karması ola- cak.

Pablo Ruben Maldonado, 27 yaşında. Aslen Granada'lı. Klasik müzik eğitimi aldı. Dört ya- şında flamenko çalmaya başladı. Madrid'te ya- şıyor. Pablo'ya göre, flamenkoda piyano yeni birşey değil. 40 yıl önce başladı. 20 yıl önce de Chano Dominguez tarafından meşhur edildi. Ancak yine de piyano, flamenko'da tam yerini bulabilmiş sayılmaz. İnsanlar piyanoyu flamen- konun bir enstrümanı olarak hala görmüyor. Piyanişter de piyano ile gitar taklidi yapıyor. Yani bir oturmamışlık durumu var. Piyano, gi- tardan farklı bir enstürmandır ve her iki enst- rüman ayrı ayrı flamenkoda var olmalıdır. Za- man içinde piyano kendi sesini bulacaktır. Pablo, işte o sesin peşinde olduğunu söylüyor. Ve ekliyor: "İnsanlar benim müziğimi dinledik-

lerinde içinde jazz ve klasik unsurlar buldukla- rını söylüyorlar. Jazz ve klasik benim ayrı ayrı üzerinde daha önce çalıştığım alanlardı. Yaptı- ğım müzikte onların etkisinin olması normal- dir. Ama bana sorarsanız yaptığım müzik sa- dece ve sadece flamenkodur. Flamenko har- manlanması konusunda bir endişemi belirt- meliyim. O da şudur: Herkes bişyilerle fla- menkoyu harmanlıyor. Fakat bunlardan bazı- larının çok berbat olduğunu görmeliyiz. Ayrı ayrı çok iyi bilmediğiniz iki şeyi harmanlamaya kalkarsanız ortaya berbat birşeyin çıkması olasılığı yüksektir. Bugün bunu yaşıyoruz. Rock ve flamenkoyu ayrı ayrı çok iyi bilme- yenlerin bu ikisini harmanladıklarını ve ortaya nasıl berbat birşeyin çıktığını görüyoruz. Bu- bu yapan insanların otantik müziğe saygıları yok. Harmanlama yapacağız diye herşeyi ber- bat etmemeli. Müziği hissetmenin en iyi yolu o'nu bilmektir. Hissetmeden ise müzik yap- mak imkansızdır."

Kendini yeniden keşfeden müzik

Pablo'nun çıkardığı son albümün adı: 2004's Almanjayar. Bu yıl içinde yeni bir albümü çı- karmak peşinde.

Flamenko, tanımı gereği karma bir müzik. İçinde çeşitli kültürler, tarzlar ve kavimlerin motifleri var. Flamenko, başlı başına bir geçiş- lilik demektir. Tarihte var olan çok çeşitli an- layış, estetik ve düşüncelerin geçişliliği. Saf hali ile flamenkonun varlığından söz etmek imkan- sızdır. Bugün flamenkoda en popüler tarzlar arasında, rumba, bulerias, alegrias ve solea sayılabilir. En çok insanlar bunları dinliyor. Flamenko'yu bir gitar ve bir sesle hatırlanıyor. Ancak, bugünkü flamenko çok çeşitli tarz ve enstrümanların bir karmasıdır. Kendini yeniden ve yeniden durmaksızın keşfeden, or- taya çıkartan, değiştiren bir müzik flamenko. 40 yıl önce flamenko çok popüler idi. 10 yıl önce flamenko dinleyecek yer bulmak neredeyse imkansızdı. Bugün herkes flamen- ko dinliyor. Bir yandan müzik kendini yeniliy- or diğer yandan insanlar her gittikleri yerde flamenko arıyor.

Flamenko, İspanya'nın doğal olan birşeyi alıp onu başka şeylerle dönüştürdükten sonra dünyaya yeniden sunma yeteneğinin bir sim- gesi sayılabilir.

Oktay Taftalı otaftali@hotmail.com

Efsanenin dönüşü

"Bilgeliğin dostu, mitosun da dostudur"
Aristoteles

Bu yazının başlığı, yerli yersiz kullanılarak yıpratılmış bir deyimden oluşuyor. Ama olsun. Bilinçli bir biçimde yıpratılan, içeriği boşaltılan kavram ve deyimlerimizi, ait oldukları hakiki bağlamlarda tekrar ve tekrar kullanarak, onları hakiki içeriği doğrultusunda onarmayı da ihmal etmemek lazım.

Bir toplumun, bir medeniyetin en önemli manevi dayanaklarından birisi de mitoslar, söylenceler ve efsanelerdir.

Zamanında yüzlerce, hatta binlerce yıl önce kimin tarafından söylendiği bilinmeyen, hakikat olup olmadığını sinama imkanımız olmayan efsane ve söylencelerimizin, yeniden gündeme getirilmesi, hatırlanması kültür emperyalizmi karşısında, manevi mukavemetimize katkıda bulunacaktır.

Yakın geçmişimizde, ABD güdümlü milliyetçi çevrelerin elinde hamasi bir propagandaya dönüşen "anayurttan çıkış" efsanesi de dahil olmak üzere, Osmanlı-Rus harplerinden tutun da, milli mücadele yıllarında, Anadolu'nun çeşitli yörelerinde anlatılan, kellesi koltuğunda savaşan asker hikayelerine kadar, masallarımızdan, Köroğlu'ndan, Ferhad ile Şirin'e kadar, bütün efsanelerimizi teker teker hatırlamamızda yarar ve ibret var.

Bu efsanelerin yıllarca hamasi milliyetçilik gazıyla yıpratılması ve içerdikleri toplumsal manevi değerlerin boşaltılması, varoluş kaynağımızda derin bir boşluk açmıştır.

Edebiyatçılarımız, şairlerimiz yapıtlarında yıllarca Yunan mitolojisinin, İncil'in ve ortodoks hristiyanlığın birçok unsurunu, figürünü konu edindiler. Sağımızda solumuzda hala bu kaynaklardan beslenerek, Türkçe şiir yazmaya, romanlarında, başka medeniyet ve efsanelerin konularını işlemeye gayret eden bir yığın ecnebileşmiş yazar çizer mevcut.

Londra'da, Paris'de kaldığı üç beş günü, hangi katedralin, hangi Hz.İsa heykelinin gölgesinde geçirdiğini ballandıra ballandıra anlatanlar mı istersiniz? Uzun yıllar yurt dışında yaşadığı için ana dilini unutup, İngilizce roman yazanlar mı istersiniz? Artık Allah ne verdiyse.

Üstelik yıllar boyunca bütün bunların ilericilik, çağdaşlaşma, modernleşme gibi kisveler altında yapıldığına tanık olmadık mı?

Yalan yok, bizler de toyluk yıllarımızda Ece Ayhan'ın "Ortodoksluklar"ını, Edip Cansever'in "Tragedyalar"ını, İlhan Berk'den, Melih Cevdet'e kadar birçok edebiyatçının Ceneviz, Hellen, Frankofon unsurlarla bezeli yapıtlarını çağdaşlık, ilericilik adına büyük merak ve ilgiyle okuduk.

Ama şurasını hiç düşünmedik- veya pek azımız akıl edebildi-: bu yapıtlardaki ecnebi, hristiyan, vb. unsurlar çağdaşlığı temsil ederken, acaba niçin doğulu unsurlarla donatılmış yapıtlar, öyküler gericiği temsil ediyordu? İçinde manastır, katedral, vb. imgeler geçen öykülerden, şiirlerden uzun zaman rahatsızlık duymadık. Tam tersine nerede doğulu bir imge, sembol vb. görsek yıllarca hakir gördük, gericilikle suçladık.

Yani insan ilericilik adına, kendi kültür ve medeniyetine yabancılaşır da, bu kadar mı olur? Ama emperyalist saldırganlık arttıkça, yıpratılan kültür ve medeniyet değerlerimizin

yerlerine konulan unsurların, plastik ve yapıştırma olduğu seziliyor. Bu konuda bir kırılma noktasına yaklaşıyoruz.

Başta din olmak üzere, toplumsal manevi hayatın hızla yozlaştırıldığı, yabancılaştırıldığı bir süreci yaşamamıza rağmen, ikame edilen plastik, ecnebi unsurlar da hızla teşhir oluyorlar. Tıpkı analarımızın yüzyıllardır taktığı tülbent, yemeni, yazma vb. başörtüsü türlerinin, kasıtlı olarak unutturulduğu ve adına türban denen tuhaf acayip bir örtünme biçiminin, hristiyan rahibelerden transfer edilerek, genç kızlarımızın başına musallat edildiğinin, yavaş yavaş sorgulanması gibi.

Hayır bir genç kız başını örtecekse, niçin bir Türk büyükannesi gibi örtmez, niçin Yusufeli'nde, Tortum'da bağda bahçede çalışan bir kadın gibi örtmez? Bunu anlamak mümkün değildir.

Ancak çok uzun yıllardır kültür emperyalizmi ve yerli işbirlikçilerince bilinçli olarak icra edilen bu yabancılaştırma süreci, bir anda tersine dönecek gibi görünmüyor. Bizler de, uzun yıllar boyu sabırla bu mevzuları yazıp çizmek zorundayız. Ama biliyoruz ki nasıl olsa sonunda "her şey aslına rücu eder" ve yaşayan bir organizma olarak kültürümüz, yeniden hakiki mecrasında akmaya başlar.

Bunun için, zamanında ABD güdümlü milliyetçi çevrelerin elinde oyuncak olan tarihi ve manevi değerlerimizi, ilericilik-gericilik türü batılı aldatmacaların tuzağına düşmeksizin, cesaretle, vicdani bir huzur içinde yeniden ele almamız gerekiyor.

Bir Germen için hristiyanlık öncesi mitolojik tanrı "Votan", bir Hellen için mitolojik tanrı "Zeus" ne ifade ediyorsa, bizim için de İslam öncesi tanrı "Erlik" onu ifade eder. Ne eksik ne fazla.

Kökünü "Truva" filminde arayan medyadaki, sanat dünyasındaki ecnebileşmiş arkadaşlarımız, bir de olaya bu cepheden bakmayı akıl etseler fena mı olur?

Adam oturmuş, İngilizlerin de zengin ve fantastik bir mitolojisi olsun diye, bu yüzyılda yüzlerce sayfa kitap yazmış. "Yüzüklerin Efendisi": filmiyle ülkemizde de gişe rekorlarını zorladı. Kozmopolit medyamızda, gazetelerin kültür sayfalarında onlarca haber, yazı, yorum...

Oysa Türklerin hakiki mitolojisi, bu yapay İngiliz efsanesine, gerek fantastik açıdan, gerekse konu zenginliği ve özgünlüğü bakımından açık ara fark atar mı atmaz mı? Aynı medya yorumcularının, böyle bir mukayeseyi gündeme getirmek hayatta akıllarına gelmedi. Acaba neden?

İslam dinini misyonerleştirmekten tutun da, yabancı dilde roman yazma ilkesizliğine kadar her türlü kültürel yozlaşma, toplumun manevi hayatını ince ince oyarken, efsanelerimizi bir kez daha, oyuncak olarak başkalarının eline terketmek, bizi vebal altında bırakmaz mı?

Platon'a göre: "kendisine mitoslar anlatılarak, edebi eğitim verilen yurttaş, ideal yurttaş olur." Kuşkusuz burada sözü edilen mitoslar, her kültür ve medeniyetin kendi genç kuşaklarına aktarması gereken, yerli mitosları olmalıdır, başkalarının ki değil.

Medyanın yakın tarihi üzerine...

"Verdun'un ölüleri ayağa kalkın..."

Mehmet Güç

Coğrafyamız yangın yeri gibi... Bilgi ve akılla açıklanır gibi değil hiç bir şey. Yüz yılın yalan üzerine kurulu ilk vahşi savaşında tek farklı sesin sahibi El Cezire Tv cezaya çarptırılıyor. Bürosu 1 ay kapatılıyor; en önemlisi yayınına yasak getiriliyor Irak topraklarında. Yasak kararının, Ortadoğu'ya demokrasi getirmek maksadıyla ordularını gönderen ülkenin baskı ve zoruyla alındığını söylüyor bağımsız ajans haberleri...

Ülkeleri yarıyor; gurur ve ahlaklarını korumaya çalışan insanlar, korku ve utanca boğuluyorlar her gün ve her gece. Ve biz, ucu bize uzandıkça kaynağı belirsiz adam kaçırmaya ve cinayet haberleriyle ilgileniyoruz.

Sessizlik ve cehalet

Cehalet, bir tren katarı gibi hızla geçiyor üzerimizden. Her gün onlarca, yüzlerce kez ölüyoruz. Ne, büyük felaket ve acılar terbiye ediyor ruhumuzu, aklımızı; ne içine düştüğümüz cehaletin derinliği korkutuyor.

Bir Doğa Müzesi açılıyor Ankara'da. Açılışı da Başbakan Tayyip Erdoğan'ın yapması bekleniyor. Milliyet Gazetesi'nin haberine göre. Ama bir sorun var. Büyük bir endişe yaşıyor müzenin açılış töreniyle ilgili... Yetkililer 'Ya Başbakan açılıştan sonra beşinci kata kadar çıkarsa ve evrim panosunu görürse' diye kaygı ve panik içinde.

Malumunuz, evrim panosu, insanın maymundan bugüne evrimini resimlerle anlatıyor. Yine malumunuz, ürkütüyor bu teori başbakanımız ve arkadaşlarını.

Müzenin tarih ve izan üzerine eğitimden geçmiş olması gereken bir yetkilisi "Başbakan tablonun önüne geldiğinde, hızla geçerez" diye çözüm buluyor; bir başkası ise "Bu da insanın anatomisi gibi yuvarlak bir cümleyle gösterip geçeriz" diye düşünüyor habere göre. Şaka gibi...

Belki de ciddi; evrendeki kara deliği başka nasıl algılayacak insan aklı. İçinde hayat olan bir kara delik ya da hayatın içinde karanlık bir uçurum... Ve "Cahil cüretkar, cehalet hakim" artık.

Oysa daha 14. Yüzyıl'da bu coğrafyaya komşu Mezopotamya'da "Kainatın temeli ilim ve bilgiye atılmıştır" diyor bir tasavvuf ehli. Ya da bin yüz yıl evvel aynı topraklarda "Enel Hak" diyor bir başkası; yaradana, bilgiye ve insan aklına olan inancıyla.

Bugün ise inancını yitirmiş medya yöneticilerinin kayıkçı kavgası sürüyor. Hırs ve öfkelerini baldıran zehri gibi "anılar"la döküyorlar üzerimize. Belki unutulmuş bir gerçek, hiç yazılmamış değerli bir not bulunur diye boşuna aramasın gözleriniz satır aralarını. İğneli sözler, imalı tarifler, mesajlar var sadece; onlar da yerini buluyor olmalı.

"Azınlık hassasiyeti" üzerine notlar ve bu hassasiyetle ilgili örnek isimler var anılar arasında ama bu isimlerin aslında bakır para gibi harcandığı yok elbette. Gerçekler yer değiştirmiş hayallerle ve koyu, derin bir karanlık çökmüş dostluk tarifinin üzerine...

Ama daha vahimi editör, "Medyanın Ya-

kın Tarihi" diye sunuyor bu mesaj kutusunun notları, ne ilgisi varsa... Belki de tek mahfelin iktidar olmasıdır ilginin nedeni, kimbilir.

Boşuna söylemiyor Susan Sontag: "Başkalarının acılarına bakmak" adlı kitabında; "Başka bir ülkede yaşanan felaketlerin seyircisi olmak, gazeteciler diye bilinen profesyonel, uzman turistlerin bir buçuk asrı aşkın süreli maceralarında gittikçe katlanan birikimleriyle doğrudan ilintili olan, esaslı bir deneyimdir." diye.

Ve boşuna suçlamıyor; savaşın suçları katran kazanından dökülen lav gibi yakarken, gazeteciliğin geleceğini magazin yayıncılığına bağlayabilen gazete yayıncıları ve editörlerini...

Mesleklerini "Embedded" gibi; avcı ya da savaşçı diliyle "askerin matarası" konumuna ittikleri gibi, şimdi "yalan haberler için özürle yetinme"yi meşrulaştırma erdeminin peşinde koşuyorlar. Vicdanlarını temizleyen tek şey anılar. Sahibinin renginde bembeyaz anılar.

Çatalhöyük'teki o pek meşhur mağara resimleri için, insanın bilinebilen hayatına dair ilk anıları içeriyor denilebilir mesela. Kavrayabildiği hayatını, bildiği tek kayda geçirme yöntemiyle duvara anlatan ilk insan... Avını; cesaret ve kahramanlığını anlatıyor, Dünya'nın dört bir yanındaki mağara duvarlarına. Kimbilir kaç en cesur, en kahraman avcı gibi?

Kentler, kültürler, medeniyetler giriyor devreye, anılar değişmiyor. Hep haklı sebepler ve zaferler anlatılıyor; farklı renklerde ve seslerde de olsa. Binlerce yıla ve tarihin giderek daha kanlı ve acı veren görüntülerine tanıklık da yetmiyor ortak bir dil yaratmak için.

Bu yüzden ki dünya dair her bir resim, her bir anı, ona ilişkin bir bilgiye, duyguya sahip olanlar açısından farklı anlamlar taşıyor. Ve hayata dair acıya sahip olmak, sorgulamayı, farklı açılardan bakmayı öğretiyor.

Aslında anı yazmanın geçmişe hakim olmak gibi önemli bir yanı da var kuşkusuz. Ve geçmiş sayesinde yine bugüne... Ve yine iktidarla alakalı bir mesele yani... Bu yüzden "bir dönemi, tarihi" anlatmak iddiasıyla söze başlayan anılar boşuna değil.

Anılar ancak başkalarının bakışını da içerdikçe genelleşip tarih yazımına yaklaşıyor. Ve onu mesela "Kenan Evren'in Anıları" olmaktan çıkarıp "Siyaset ve demokrasinin yakın tarihi" yapıyor.

Bu açıdan bakınca diyebiliriz ki anı yazarlar, ilkel mağara duvarı ressamalarına benzerler ve kendi kavrayabildikleri kadar hayatı; avcılıklarını, kahramanlıkları anlatırlar. İnsanlığın herhangi bir açıdan uzak ya da yakın tarihini değil.

Yoksa Abel Gance'in I. Dünya Savaşı'nı anlatan 'Dağılmış Suratlar'ındaki 'Kafayı Yemiş Savaş Gazisi', silah arkadaşlarının mezarları başında "Verdun'un ölüleri ayağa kalkın, bütün fedakarlıklarınız boşuna..." diye haykırır mıydı bundan yüz yıl evvel. Vefa başka nedir ki?

Özel Okullar Sınavı Türkiye ikincisi Urfalı Orhan Erboğa:

Robert Kolej'den teklif aldım ama Fen Lisesi'ne gideceğim

Yavuz Ekinci

2003-2004 eğitim öğretim yılında, Özel Okullar Sınavı'nda Türkiye 2.si Urfa'nın Viranşehir ilçesi, Balıca köyünden Orhan Erboğa. Ailesini geçindirmek için hayvancılık yapan, tarımla uğraşan, derslerine tek odalı evlerinde çalışan Erboğa'nın kendi ağzından, bir azmin öyküsü...

Yeniden dünyaya gelsen yine burada mı doğmak istersin?

Yeniden dünyaya gelsem, yine de bu köyde doğmak isterim. Bu köy hoşuma gidiyor. Geçim sıkıntısı var. Evler harabeye benziyor, fakat çok güzel yanları var. İlişkiler güzel, birbirimizi seviyoruz. En önemlisi burada kendimi mutlu hissediyorum.

Kaç kardeşsiniz? Okula giden var mı? Onlar da senin gibi çalışkan mı?

On kardeşiz. Benden büyük bir ablam var, diğerleri benden küçük. Ablam ilkokul 3. Sınıfa kadar okumuş. Benden küçük kardeşlerimden şu anda okula giden üç kişi var. Mezramızın bağlı olduğu Balıca köyü ilköğretim okulunda okuyorlar. Onlar şanslılar. Onlar da çalışkanlar. Çalışıyorlar.

Annen ve baban okul okumuşlar mı? Okuma yazmaları var mı?

Annem ve babam okul okumamışlar. İkisinin de okuma yazması yok. Babam askerde biraz öğrenmiş. Bana bu konuda yardımcı olmadılar. Fakat her zaman desteklediler beni. Okumadıkları için benim okumamı çok istiyorlardı.

Kürtçe biliyor musun? Konuşman nasıl?

Tabii ki Kürtçe biliyorum. Anadilim Kürtçe, evde Kürtçe konuşuyoruz. Annem ve babam Türkçe bilmiyorlar. Ben de okulda öğrendim. Bundan dolayı Kürtçe'yi çok iyi konuşuyorum.

Özel Çağlayan İlköğretim Okulu'na gelmeden önce hangi okulda okuyordun?

Ben Viranşehir YİBO'da okuyordum. İlkokul 1. Sınıftan, 7.Sınıfa kadar burada okudum. 7. Sınıftayken Özel Çağlayan İlk Öğretim Okulu'nun deneme sınavına girdim. 8. Sınıf da burslu olarak Özel Çağlayan İlk öğretim Okulu'nda okudum.

Evde rahat çalışabileceğin bir odan var mı?

Hayır bana ait bir oda yok. Evimiz küçük. Çocukların arasında çalışıyorum. Ben buna alıştım.

Bu başarıyı bekliyor muydun?

Bu başarıyı bekliyordum. 7. sınıfta çok iyi bir Fen lisesini kazanacağıma inanıyordum. 8. Sınıfta eksiklerimi tamamladım. Türkiye birincisi olmayı bekliyordum.

Bu başarıyı çevren nasıl karşıladı?

Çevremde şaşkınlık yarattı. Bu başarıyı benden beklemiyorlardı. Ailem bile beklemiyordu. Arkadaşlarım çok şaşırdılar. Onları böyle şaşırtmış olmam güzel. Şimdi çok büyük başarılar bekliyorlar. Bunu da zaman gösterecek.

Başarını neye borçlusun?

Başarımı çalışmama borçluyum. Planlı programlı çalıştım. Başarmaya karşı azimliydim. Ailemin desteği oldu. Ailem beni köydeki işlerde fazla çalıştırmadı. Bana çalışma olanağı sağladılar. Yurtlarda kaldığım için ellerinden geldiği kadar maddi destek

"Robert Kolej'den teklif aldım. Ama orada okumayı düşünmüyorum. Robert Kolej'in ÖSS derecesi, olimpiyatlardaki başarısı az. Belki de ben bilmiyorum. Orada okuyanlarla aramızda büyük bir kültür farkı var. Çok zengin ailelerin çocukları. Orada uyum sorunu yaşarım"

verdiler. Her zaman okumama ve çalışmama fırsat verdiler. YİBO'nun eğitimi yetersizdi. Sürekli öğretmen değiştiriyorduk. Kaynak yetersizliği vardı. Özel Çağlayan İlköğretim okulunun eğitimi çok iyiydi. Okul dışında yapılan etkinliklerin faydası oldu. Etütler vardı. Kaynakları çok iyiydi.

Sence eğitim nedir?

Eğitim doğarken başlar, ölene kadar da devam eder. Bizim için eğitim meslek sahibi olup para kazanmaktır. Ailemiz bunun için bizi okula gönderiyor. İyi bir vatandaş olmamız için.

Dünyanın gidişatı sence nasıl?

Dünyanın gidişatı çok kötü. Herkes para ve çıkar peşinde koşuyor. Savaşlar, dünyanın doğal dengesinin bozulması... Bilim hızla geliyor. Aynı zamanda yeni silahlar üretiliyor. Bu silahlaşma beni korkutuyor. Savaşlarda her zaman en çok ezilen çocuklardır. Savaşın ve silahlanmanın olmadığı bir dünya istiyorum.

Şehrinde neler olmasını istersin? Nasıl bir şehir istiyorsun, hayal ettiklerini neler?

Şehrimiz çok kötü. Temiz değil, çöpler toplanmıyor. İşsizlik çok fazla. Gençler ve çocuklar çalışmak için batıya gidiyorlar. Şehrimde oyun alanlarının, parkların, spor tesislerinin olmaması istediğim. Turistik tarihi yerlerin işlevsel hâle gelmesini istediğim. Mesela Balıklı Göl, ilk İslam Üniversitesi...

Yaz tatilinde ne yapıyorsun?

Yaz tatillerimde de çalışıyorum. Aileme yardımcı oluyorum. Saman toplamak, hayvanları otlatmak... 2002 yılının yaz tatilinde Samsun'da fındık toplamaya gittim. Evde kitap okuyorum. Ders çalışıyorum. Şimdi İngilizce çalışıyorum.

Tiyatroya hiç gittin mi?

Tiyatroya bir kere gittim. O da YİBO' dayken okul olarak gitmiştik. İlçede bu gibi çalışmalar yok. Tiyatroya gitmek istedim, fakat hiç imkanım olmadı. Lise yıllarında sanırım tiyatroya gitme imkanım olur.

Sanatla, edebiyatla aran nasıl? Nele-ri seversin?

Sanatla ve edebiyatla aram iyi. Edebiyatı çok seviyorum: Roman ve öykü okumayı çok seviyorum. Eskiden bütüklerimiz masal anlatırdı onları dinlerdim. Her gün düzenli olarak kitap okuyorum. Kitap okumak güzel bir şey. En çok roman okumayı seviyorum.

Gazete okuyor musun? Hangi sıklıkla?

YİBO'dayken gazete okuyamıyordum. Genelde bir şey aldığımızda onu eski gazeteye sararlardı, onları okurdum. Bu yıl gazete okuyabiliyorum. Gazeteler okula geliyordu. Düzenli olarak bir gazeteyi okumadım, buna durumum da müsait değildi. Bundan sonraki yıllarda okumaya çalışırım.

Herhangi bir dergi aldın mı?

YİBO'dayken hiç dergi almadım, okumadım da. Özel Çağlayan İlköğretim Okulu'ndayken dergi alıyordum. Sızıntı dergisine abone olmuş-tum. Ailem ve Genç Beyin dergilerini arkadaşlardan alıyordum. Getirdiğiniz Kaçak Yayın dergisini hemen okumaya başladım. Belki abone de olurum.

Sporu sever misin? Hangi takımı tutuyorsun?

Sporu seviyorum. Futbolu okuldakyken bazen oynuyorum. Köyde futbol sahası yok. Daha çok derslerime çalışıyorum. Bazen masa tenisi oynuyorum. Galatasaray'ı tutuyorum. Maçları izleyemiyorum, çünkü Lig tv yok.

Markalar hakkında ne düşünüyorsun?

Markaları bilmiyorum.

Elinde olsa Türkiye'nin hangi sorununu ilk önce halledersin?

Türkiye'nin ilk çözmek istediğim sorunu eğitim sorunudur. Köy okulları yetersiz, kaynak yok, öğretmenler sürekli değişiyor. Beş yıl önceye kadar bizim köy okulu kapalıydı. Eğitime önem verilmeli. Maddi durumu düşük öğrencelere ekonomik des-

tekler verilmeli. Aklıma başka bir şey gelmiyor.

Müzik ilgin nasıl? Kimleri dinliyorsun?

Müzik dinlerim. Flüt çalmasını biliyorum. Saz çalmak isterdim. Sürekli dinlediğim kimse yok. Müzik klipleri ni sevmiyorum.

Flört ve aşk hakkında düşüncen ne? Bilmiyorum.

Bir kıza flört ettin mi? Aşık oldun mu?

Hayır. Hiçbir kıza flört etmedim. Hiç kimseye aşık olmadım. Ders çalıştım.

Hobilerin var mı?

Hobilerim var. Kitap okumak. Başka da aklıma gelmiyor.

Hangi özel okula gideceksin?

Robert Kolej'nden teklif aldım. Ama orada okumayı düşünmüyorum. Robert Kolej'i'nin ÖSS derecesi, olimpiyatlardaki başarısı az. Belki de ben bilmiyorum. Orada okuyanlarla aramızda büyük bir kültür farkı var. Çok zengin ailelerin çocukları. Orada uyum sorunu yaşarım. Ben İstanbul Özel Fatih Fen Lisesi'ni düşünüyorum. Bunu ilerki günlerde belirlerim.

Gelecekte ne olmak istiyorsun?

Doktor olmak istiyorum.

Niçin doktor olmak istiyorsun?

Şimdilik doktor olmak istiyorum. Bu sonraki yıllarda değişebilir. Doktor olmak istememin sebebi bölgede doktor sorununun çok olması. Fakir insanlara yardım etmek isterim.

Hangi üniversitede okumak isterdin? Yurtdışında okumak ister misin?

Üniversiteyi şimdilik düşünmüyorum. Yurt dışında okumak isterdim. Oraları merak ediyorum.

Sınava girecek olanlara tavsiyen nedir?

Sınava girecek arkadaşlarıma tavsiyem başaracaklarına inanmalarıdır. Düzenli, programlı çalışsınlar. Azimli olsunlar. Zorluklar karşısında pes etmesinler. Onlara şimdiden başarılar diliyorum.

O, Sabah'ta "Sözleşme var mı sözleşme" manşeti ile eski gü

Reha Muhtar'ın eski kahr

Kutlu Esendemir

Varol, Deprem ve Dikmen ile Reha Muhtar üzerine:

Ömür Varol, Ozan Deprem, Kubidik, Halil İbo, Pire Ferhat, Beton, Cüce... Onlar, 1996 yılında başlayan ve kimi zaman bir kabustan da beter tarzı ile Türk televizyon haberciliğinde "šov" adı altında, yıkmadığı değer, çiğnemediği kural, yapmadığı banallık, pompalamadığı damardan milliyetçilik, star etmediği Kumkapı şöhreti, oynatmadığı dansöz, çıkarmadığı cin, basmadığı masaj salonu bırakmayan Show Tv anchorman'ı Reha Muhtar'ın "adamları"ydılar.

Her gece, Reha Muhtar'ın ana haber bültenlerinde, figürasyonunda yer alıyor, akla hayale gelmeyen çılgınları, röportajları ve yapımları ile Türkiye'yi "her nerede yaşıtlıyorsan ve yaşıyorsan" yapıyorlardı.

Onlar, patronlarının, "içinizdeki star yaratın" histerisiyle, "star"lıklarını perçinlerken, aynı günlerde, 30 Kasım 2000 Perşembe gece yarısı saat 03.00 sularında, Ateş Hattı Programı'nda Reha Muhtar, asla unutulmayacak şu tartışmaya imza atıyordu:

Reha Muhtar- Şimdi sevgili seyirciler islam'da büyü var mı? Bu tartışmanın sonucunda burada bu kadar üniversite öğrencisinin ortasında, bu kadar seçkin konukların ortasında tartışmanın sonunda şu çıktı: İslamda büyü falan yok. Bu büyücüler, büyücü gibi görünen insanlar palavra sıkıyorlar. "Doğru mu diyorsunuz?"

Seyirci- Bravooo bravooo! (Yoğun alkışlar.)

Konuk Yaşar Bey- Ayırt etmeniz lazım, böyle birşey yapmayın yahu. Ayırt etmeniz lazım.

Muhtar- Yaşar bey, siz şimdi diyorsunuz ki; islamla bir ilgin yok

Konuk- İslamla da büyüyle de yok.

Muhtar- İslamda nede mehe yok efendim!

Konuk- Ben yakinene yokoleren sizin sebebiyet, senin için...

Muhtar- Nasıl yapıyorsunuz? Bu zamana kadar.

Konuk- Nasıl? Bu zamana kadar...

Reha Muhtar- Siz palavracısınız doğru mudur bu?

Konuk- Yahuu!!!

Reha Muhtar- (Seyircilere döner.) Nerede bu alkış!

Seyirci- (Kükreler.) (Yoğun alkış ve bravo sesleri.) (Ateş Hattı jenerik müziği yükselir.)

Muhtar- Şimdi birşey daha var. Efen-

dim: Ahsen İşıldar. Kimdir kendisi? Al-laha yalvararak kısırlıktan, depresyon hastalıklarına kadar tedavi ettiğini söylüyor. Fala baktığını söylüyor.

Ahsen İşıldar- Bir kere bu konu öyle değildi biliyorsunuz. Yardımcınız bana sadece neler olduğunu sordu. Ben de bu tarz şeyler yapabiliyorlar. Aslında çerçeveyi bu kadar dar tutmayın lütfen. **Muhtar-** Evet çerçevinizi daha geniş tutucam, merak etmeyin. Efendim hiç merak etmeyin!

İşıldar- Eee! Benim içimden bir his, sizin Türk diyanet...

Muhtar- Hiç merak etmeyin.

İşıldar-??

Muhtar- Aaa! Aman aman hiç merak etmeyin, tabi tabiiii...

İşıldar- Bana bunu yaparsanız, ben burada durmam.

Muhtar- Tabii isterseniz çıkabilirsiniz, hemen çıkabilirsiniz

İşıldar- Evet evet, hakikaten ben bu kadar aptal bir programda hiç bulunmamıştım.

Muhtar- Buyruuuunnn... (İşıldar stüdyoyu terk ediyor.) Sevgili seyirciler zaten program bitiyor!

Seyirci- Yuu hu! Uuyuuu yuuuu!

Muhtar- Arkadaşlar! Arkadaşlar!

Seyirci- Yuuuu! Yuuuu!

Muhtar- Arkadaşlar! arkadaşlar!.. Bu Ahsen, bu Ahsen İşıldar; arkadaşlar zaten program bitiyor. Bu Ahsen İşıldar; zaten program bitiyor. Diyor ki; "Efendim sizin alkol problemini de halledeceğim" diyor. Sevgili seyirciler kimin alkol problemini halledeceği? Reha Muhtar'ın alkol problemini halledeceği? Ateş Hattı'nın alkol problemini halle-

deceği! Beeee! Şunu bilirim sevgili seyirciler: Mustafa Kemal Atatürk'e de Çankaya sofrasında "Alkol problemini halledersen" dediler. O Mustafa Kemal Atatürk, o Türkiye Cumhuriyeti'ni kurdu! Ne mutlu Türküm diyene! Ne mutlu Türkiye Cumhuriyeti'ne... (Jenerik müziği'nden çok şiddetli volüm ve program biter.) (Bu diyalog, www.sezyum.com arşivinden aynen deşifre edilmiştir.)

Çukurova gurubunun iletişim endüstrisiyle büyümesiyle, kendi şöhretini de katlayan Reha Muhtar ve yukarıdaki tarzı, 6 yıl boyunca şiddetini arttırarak devam etti. Ta ki; 19 Haziran 2002 gününe gelene dek. Çünkü o tarihte, Çukurova Gurubu'nun Pamukbank'ına el konulacaktı. Bu tarih, Muhtar'ın zirveden inişin başlangıcı da oldu. Show tv'de dönemin haber müdürü olan Ömür Varol, bu durumu, "Patronlar, Pamukbank'a el konulmasını, Ankara'da güçlü bir haber merkezinin olmasına bağladılar. Bence Reha'nın yaptığı en büyük hata, Ankara haberlerini görmemesi oldu. Bu da onun sonu oldu. Günde 15 dakika Ankara'dan haber yapılırsa belki böyle birşey olmayacaktı" sözleriyle açıklıyor.

Ömür Varol, 27 yaşında, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu. **Ozan Deprem**, 32 yaşında ve Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu. 10 yılı aşkın bir süredir televizyon dünyasının içinde.

Muhtar'ın kahramanlarından Kubidik lakaplı Kubilay Dikmen de 32 yaşında. İletişim fakültesi mezunu. Montaj masalarından başladığı Show Haber'de, yayın yönetmenliğine kadar yükselmiş. **Reha Muhtar**, bu tarihten sonra Star gurubunda futbol yorumculuğu ve sonrasında ATV'de "Akademi Türkiye" yarışmasında sunuculuk yaptı. Ardından geçen Haziran ayında yapılan olağanüstü Beşiktaş Kongresi'nde Asbaşkanlık görevini üstlendi ve eski günlerindeki üslubunu tamamen silip Türkçesi'ni değiştirdi.

Geçen ay Sabah Gazetesi'nde yazmaya başlayan Muhtar, bugünlerde gazetede yazdığı "Tamer Karadağlı taşfırın" ve "Hande Ataizi-Fethi Pekin" acil boşanma sürecine "Sözleşme var mı sözleşme" yazıları ile manşetlere taşındı ve gazetesinde eski günlerini hatırlatan örnekler sunuyor. "Eski adamları" ise, o günden bu yana işsizler.

"Şöhret verdi, para vermedi!"

Şöhret hayatınızı nasıl değiştirmişti?

Varol: Hayatımız bir Armağan Çağlayan gibi değişmedi. 12 yıldır bu işin içindeydik biz. Çok çalıştık. Çalışma hayatımız çok yoğun. Reha Muhtar ile hayat zordur. 24 saatin 18 saati haber merkezindedir o. Ve bizi de o tempoda çalıştırırdı. Televizyonda önemli olan, karşındaki camı kırıp, ekranın karşısına geçebilmektir. Bu dönem o başarılıydı.

Şu an işsiz kalmanızı nasıl açıklıyorsunuz?

Varol: 7-8 boyunca Reha'nın yanında kapalı kaldık. İkili ilişkiler geliştiremedik. Onun sıkıntısını çekiyoruz. Yüksek lisans yaptığım okulda hocam bana, "Bu piyasa yüzde 80 ilişkidir, yüzde 20 yetenek" dedi. Sen inanılmaz iyi bir adam da olsan, ilişkilerin iyi değilse bir hiçsin...

Deprem: Reha bize hep "Siz bana iyi mal getirin, ben onu pazarlayayım" derdi. Reha Muhtar tek adamdı. En büyük oyuncu odur. Belki bugün çok farklı yerlerde olabilirdik. Yan taraftaki spor merkezine bile geçerken uğrasan "Sen niye oradaydın, ne konuştun" gibi sorardı. Dizi teklifleri falan gelirdi, izin vermezdi.

Dikmen: Program müdürüyle kanka olacaksınız...

Bekir Hazar ne ile uğraşıyor?

Varol: Yeni Şafak'ta televizyon eleştirilerine başladı. Show'a da TGRT'den gelmişti. Cemaati oydu zaten Bekir Abi'nin. Yakın o tarafa.

Ama size gelen de biçim değiştiriyordu.

erinden örnekler verirken: amanları!

Deprem: Tabii canım, acaip değişti. Kabak çiçeği gibi açıldı.

Cinci hocalar vesaire, işte Hazar bir ara hacca gitti, ihram giymişti.

Varol: Hacca falan gitti de her numara gelirdi canım. Bekir Abi'yi severiz. Ertuğrul Özkök'ü de severiz. Fatih Altaylı'yı da severiz. Reha'yı da severiz. Beşiktaş TV kuracakmış kendisi. Emin Çölaşan bizim Ozan'la yaptığımız görüntülere bayılıyormuş. Bunu bize Reha söyledi. Taki Doğan ve Deniz Arman bayılıyormuş. Televizyonda görüntüdür önemli olan, bize sesi görüntünün önüne çıkardığımız söylendi. Bunun bir devrim olduğunu söyledi Deniz Arman.

Tuhaf bir milliyetçiliğiniz vardı, hiç olmayacak bir yerde 10. yıl Marşı başlıyordu. Ahsen İşıldar da Reha Muhtar'ı sarhoşlukla suçlamıştı. Nasıl bir boyut bu?

Varol: Reha'nın çok akıllı olduğunu söyledim. Bu ülkeyi tanıyor ve neyi ne zaman kullanacağını biliyor. Bir kere Fato'yla kavga etmişti, (Fatma Girik) arkaya Abdi İpekçi'yi, Çetin Emeç'i koydu. "İşte ben bunların öğrencisiyim" falan. Fona da Uğur'lar olsun parçası.. Korkunç zeki adam .. Dikmen: Baba tuvalete giderken aklına bir fikir geliyor, yarı yoldan dönüyor.

Varol: Politikayı bilir. Ben Alevi'yim, Kürdüm. Ozan alevi. Kubidik de sosyal demokratır. Reha ekibi öyle yapardı ki, TGRT'den Bekir Hazar'ı da alırdı muhafazakar kanat için. Kameramanlar, diğerleri... Hepimizi bilirdi ve ona göre bir denge kuarardı. Özal'ı örnek alırdı. Apo'nun yakalandığı sırada tepkiler çok fazlaydı. Bunları her gün ekrana getirirse iş kötü yere gidecek. Bir yerde kesti bunları, daha fazla yayınlamadı, ilerisini düşünen bir adamdı. İnsan haklarını gözetmeye başlamasında bizim de etkimiz olmuştur. Solcu da diyebiliriz aslında..

Galatasaray'ın Kopenhag'taki UEFA Finali'nde, "holiganları kışkırtmak ve olay çıkartmak"la da suçlanmıştınız?

Varol: Kopenhag'ta UEFA finali için gittiğimizde. İşte o meşhur sokak kavgalarının olduğu falan. Biz 3-4 saat o kavgayı gürültüyü çektik. Hatta kameramanımız yaralandı. Bizde bıçaklama anları var, her şey var. Diğer kanallar çekemedi bir şey. Ertesi gün bir baktık, Ali Kırca "Biz bu görüntüleri yayınlamayacağız" dedi. Yok ki görüntü elinde! Böyle bir olaya girdiler. Galatasaraylılık da var işin içinde, kongre üyeliği falan. Bayağı bir tereddütte kaldık. Şimdi bi-

zim tepki alma ihtimalimiz doğdu ama elimizdeki görüntüler de inanılmaz. Sonra yayınladık. O gece olayların çıkmasına neden olarak Reha'yı gösterdiler. Bir de Sadettin Teksoy'u. Gelip milleti barda bunlar gazladı diye. Oysa Reha dağılsınlar diye meydana çekiyor. Nasıl sağ çıktık hala inanmıyorum.

İbrahim Tatlıses ile yoğun tartışmalar da yaşamıştı kendisi.

Varol: Canlı yayında Reha ile kavgalarından bir hafta sonra İbo geldi, özür diledi. Şu vardır, haberde, reytingde güçlüysen kimse sana kabadayılık yapamaz. İbo'yla kavga ettiğinde ne yapıyorsun, Mahsun'u çıkarıyorsun; İbo'yu görmüyorsun; ya da yaptığı kötü olayları görüyorsun. Taktik bu. Neticede İbo'nun Televol'e de Reha'ya da ihtiyacı var; geldi özür diledi. Kesin vurulduk şimdi anasını satayım.

Dikmen: Mesela İlot (Urfa acı biberi) kanser yapıyor. İbrahim Tatlıses'in acı biberi tehlikeli diye bir şey çıktı. Ve bu haber yayınlandı Show Haber'de. Reha haberin sonunda şöyle bir yorum yaptı: "Efendim İbo'nun biberi kanser yapmaz. Yapsa İbo'nun kendisi adamı kanser yapar."

15 dakika süren haberlerin perde arkası

Muhtar bir dönem, sevmediği haberleri yarıda kesmeye başlamıştı.

Dikmen: Dünya televizyonculuğunda eşi benzeri var mıdır bilmiyorum. Bize diyelim ki 4 dakikalık bir haber,

başladı gidiyor. Reha da bunu izliyor. İlk dakikalarda hoşuna gidip gitmediğini anlardık. Diyelim ki tüm gününü harcadığın bir haber. Beğenmiyor, tak diye kesiyor 30. saniyede, hemen. Diğer habere geçiyor. Fakat beğenirse.. İşte esas mesele orada başlıyor. Kulaklıktan seslenir: "Bu haberi uzatın diye." Bir dakika var mesela haberin bitirmesine. Hop, yukarıya haber verilir, ham bant bir telaşla aşağıya getirilir. 30 saniye kalmış, zar zor yetişiriz. VTR biterken ham bantı başlatırız. Ses falan yok üzerinde doğal seslerle girer devreye, bir 3-5 dakika sürer. Bu arada biz verdiğimiz haberi başa alırız. Yine gireriz. Böylece 3 dakikalık haber 15 dakikaya çıkar. Haberden önce izlemezdi VTR'leri. Ayrıca bizde öyle akış diye bir şey yok. O an karşısında 7 tane monitör var. Diğer kanallardaki haberlere göre biz de haber girerdik. Karşı taraf ne giriyorsa ona göre taktik belirliyor, karşı taraf İbo haberi girdi ve sende de kedi köpek haberi varsa "Cart" diye keser o haberi, sendeki İbo haberini girer, ki

bastırsın.

Varol: Hiç unutmam; Samsun'dan bir haber gelmişti, ajanstan galiba. Samsun'un bir köyünde; adı galiba Recep dedeydi, bir eşek sahibinin çükünü ısırdı diye. Reha, "Bana bu adamı bulun, canlı yayına bağlayın" dedi. Ne yapayım; İHA muhabirini bulduk. O gitti, köyden adamı buldu, cep telefonunu da verdi. Yayın saatinde, Recep Dede'yi bağladık. Başladı, "Recep Dayı, yaran nasıl yaran?" diye sormaya. Recep Dede ses çıkaramıyor, ihh mıhh! Tekrar soruyor, "yaran nasıl yaraan!" diye. Recep dede, ıkınıyor, sıkınıyor, bir şey de diyemiyor. Biz kıpkırmızı olmuştuk...

Dikmen: Ama onu bilinçli yapmamıştı.

Varol: Ama Reha komik bir adamdır. Mesela bilgisayar kullanmayı bilmez. Klavyedeki f harfinin, sekreterini çağırıp, nerede olduğunu sormuştur.

Düşüşü, Galatasaray'la paralel oldu

Beşiktaşlı mı gerçekten?

Varol: Beşiktaşlı'dır. Ama 6 yaşına kadar Fenerbahçe'yi tutmuş. Ailesi de zaten Fenerbahçeli'dir.

Dikmen: Ama Show Haber'in yüksekti olduğu dönemde, bize "Bu haber merkezi, Galatasaray'dır" derdi. Kendisini Fatih Terim ile özdeşleştirirdi. Bize sen Hakan Şükür'sün, Sen Emre Belezoglu'sun, sen Ümit Davala'sın" derdi. Öyle motive ederdi.

Varol: Ama düşüşü de Galatasaray'ın düşüşüne paralel gelmesi bakımından enteresandır.

En büyük handikapı ne oldu?

Varol: En büyük artısı hiç tetikçilik yapmamıştır. Bu nedenle hala ayakta. Ama o dönemde raating alırken itibar kaybetti aynı paralellikte. 15 dakika Ankara haberi yapsaydı, bugün çok farklı noktalarda olabilirdi. Patronlar, Pamukbank'a el konulmasını, Ankara'da güçlü bir haber merkezinin olmamasına bağladılar. Bence Reha'nın yaptığı en büyük hata, Ankara haberlerini görmemesi oldu. Bu da onun sonu oldu.

İyi paralar kazandınız mı?

Dikmen: Yok hayır, gayet normal paralar kazandık. "Ben size şöhret verdim, şöhretle para yanyana olmaz" derdi. Şöhret bir hazinedir demeye getirirdi.

O döneme ait bir pişmalık duyduğunuz bir şey var mı?

Varol: Bir çok şeyi doğru bildiğimiz için yaptık

Dikmen: Bize biçilen gömleği giymiştik aslında.

Varol: Yaşarken öleceğini insan hesap edemiyor ama bu sıkıntılı dönemi de aşacağımızı düşünüyoruz.

Arayan soran yok mu?

Her yerde arkadaşlarımız var aslında. Ama bir allahın kulu da bize gelin demedi. Biz üçümüz de aman bizi görün demedik. Hala üçümüz bir aradayız. Çeşitli projelerimiz var. Bunlar üzerinde çalışıyoruz. Ercan Vurhalhan gibi çok da başarılı işlere imza attık. Bundan sonrasını zaman gösterecek.

Bir portre: Bülent Ecevit-2

Erbil Tuşalp

ASLINDA BİR ŞAHİN

İkinci Milliyetçi Cephe Hükümeti, Ecevit'in şans ibresini yükseltti. Ecevit liderliğindeki CHP, 1977'nin son ayında yapılan yerel seçimlerden de başarılı çıktı. Halk artık onu başbakan görmek istiyordu. Bu istek siyaset literatürüne "**Güneş Motel pazarlığı**" olarak geçecek "parlamento içi transferlerle" gerçekleştirilecekti.

Demirel'in başkanlığındaki "İkinci Milliyetçi Cephe Hükümeti" gensoruyla düşürüldü. Ecevit **CHP, DP, CGP** ve bağımsızlardan oluşan koalisyon hükümetini 5 Ocak 1978'de kurdu.

İktidara gelir gelmez siyasi alanda "can güvenliği ve asayiş sağlama", ekonomik alandaysa "taze para bulma" sorunlarına çözüm bulmak zorundaydı.

İktidara gelinceye kadar Ecevit, terörün sağ partiler ve **Milliyetçi Cephe hükümetleri** tarafından desteklendiğini vurgulamıştı. Ona göre iktidar ve devletin güvenlik güçleri bunları korumaz ve sağ ve sol şiddet eylemleri karşısında tarafsız kalabilirse, yasalar herkese tarafsız uygulanabilirse anarşi önlenebilirdi. Ama göreve başladıktan kısa bir süre sonra bunun o kadar kolay olmadığı anlaşıldı.

Çünkü sağ şiddetin arkasında yalnız güvenlik güçleri değil **CIA, MIT** ve **kontrogerilla** bağlantılı uluslararası bir destek vardı. Bu tehlikeden 1970'li yılların başından beri söz eden Ecevit, iktidar boyunca anarşinin bu boyutuna hiç değinmeyecekti.

12 Eylül sabahı "emir ve komuta zinciri" içinde yönetime el koyan ordunun başında Genelkurmay Başkanı Orgeneral **Kenan Evren** vardı.

Gözü açılmadan, dili çözülmeden herkesin bir "güvercin" sandığı Evren paşanın, aslında bir "şahin" olduğunu kim bilebilirdi ki?

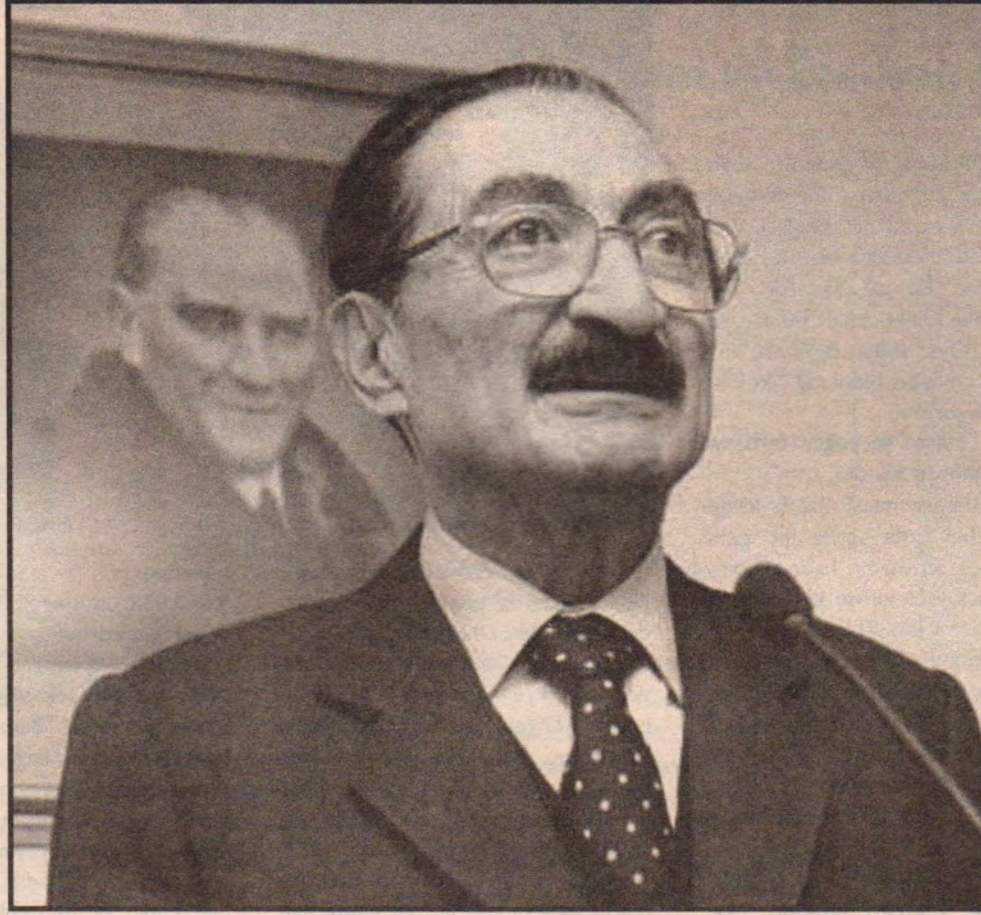
Oysa Genelkurmay Başkanlığı'na atandığında Başbakan Ecevit'in "**Türk ordusunun demokrasiye inanan aydın bir generali**" saydığı **Kenan Evren**, politika ile çok yakından ilgiliydi.

Ecevit boş yere "Silahlı kuvvetlerin iç güvenliğe katkısının, özgürlükçü demokrasiyi aksatmayacak, tersine güçlendirecek biçimde olduğunu" anlatıyordu.

Ecevit yine yalnızdı. Bu yalnızlığın temelinde salt ekonomik zorluklar yoktu. 1973 ve 77 seçimlerinde demokratik taleplerini ciddiye alarak kendisi için dişini tırnağına takıp daha taşla CHP yazan, seçim sandıklarını bekleyen, ev ev dolaşıp seçmen kütüklerini denetleyen insanları "**aşırı sol**" diye nitelmesi içine düştüğü yalnızlığın en belirgin nedeniydi.

İŞADAMLARININ MUHTIRASIYLA

1979 baharında büyük sermaye CHP iktidarına karşı sert bir tutum içine giriyordu.

Genelkurmay Başkanlığı'na atandığında Başbakan Ecevit'in "Türk ordusunun demokrasiye inanan aydın bir generali" saydığı Kenan Evren, politika ile çok yakından ilgiliydi. Ecevit boş yere "Silahlı kuvvetlerin iç güvenliğe katkısının, özgürlükçü demokrasiyi aksatmayacak, tersine güçlendirecek biçimde olduğunu" anlatıyordu

Döviz darboğazı içinden çıkılmaz bir sorun olmuştu. **TUSİAD** o zamana dek görülmemiş bir yöntemle, "gazetelere tam sayfa ilan vererek iktidarı eleştiriyor, kendi isteklerine uygun bir hükümet arıyordu. Bu bir muhtıraydı ve bir suç işleniyordu. Ecevit daktilosunun başına oturdu sanayici ve işadamlarına daha sert bir söylemle yanıt verdi:

"Bu devlet işadamlarının muhtırasıyla hükümet kurmaz, hükümet düşürmez. Bu ülkede halkın dediği olur, halkı sömürenlerin değil. **TÖB-DER** ve **POL-DER** siyaset yaparsa suç, sanayici kuruluşları yaparsa suç değil, olmaz böyle şey"

Ecevit'in bu çıkışı onun, yıllar sonra yeniden, Allende'ye benzetilmesine neden olacak, Allende - Büllende benzetmeleri yapılıyordu.

Evren'in komutanlarına açık açık "müdahale kaçınılmaz olabilir, ne dersiniz?" diye sorduğunda takvimler, 1979 yılının Temmuz sonunu gösteriyordu. Darbe bir yıl sonra, 1980 güzünde kapımızı çaldı.

İyi de alkışlarla karşılanan darbe, düşünüldüğü yıl yani "1978 yılı sonu ya da 1979 yılı başında" yapılmış olsaydı Türkiye'de daha az insan ölmez miydi? Hayır, bu bir hesap işi değil siyasi bir tercihti. **Demirel** durumu "bu gidiş Allende gidişidir" diye özetliyordu.

Dünya, genç ölüleriyle Türkiye'yi konuşuyordu. Ölüme övgüler düzülmeye, ölüm onur sayılmaya ve işin en kötüsü ölümler kanıksanmaya başlanmıştı. 1978 sonbaharından başlayıp ardı arkası kesilmeyen siyasal cinayetler yaşanacaktı. Bombalar patlıyor, kahveler, otobüsler, duraklar taranıyor, evler ve işyerleri basılıyor, yakılıyordu. Her ölüm Ecevit'i üzüyordu ama o **Milliyet Gazetesi** Genel Yayın Müdürü, arkadaşı ve dostu **Abdi İpekçi**'nin öldürülmesine akıl erdiremeyecekti.

Kahramanmaraş'ta kadın çocuk demeden yüzlerce insanı katleden kin nereden kaynaklanıyordu? **Çorum**'da, **Maraş**'ta, **Sivas**'ta, **Malatya**'da tanımadıkları insanları, farklı mezhepten oldukları için öldürecek hale gelen-

ler; gerçekten sadece kendi kinleriyle mi sarılmışlardı silahlarına? Gerçekten sadece kendi düşmanlıklarını mı yansıtmışlardı..? Pekki bu cinayetler, hangi somut hesaplaşmanın sonucu, hangi soyut düşmanlığın ürünüydüler..?

Ecevit 22 ay süren iktidar mücadelesinde bu soruların yanıtlarını vermişti. Bu mücadele 1979 ara seçimlerini 5-0 önde bitiren **AP**'nin başarısı karşısında son buldu. Korktu ve yine köşesine çekildi. **MSP** ve **MHP**'nin dışarıdan desteklediği Demirel Azınlık hükümetine kendi elleriyle üçüncü kez iktidar yolunu açtı.

Demirel anarşi ve ekonomi gibi iki temel sorun üzerinde yoğunlaşırken verilen **Ordu'nun Uyarı Mektubu** hesapta olmayan bir gelişme oldu. Mektubun adresi bulunamadı. Ecevit yoktu, Demirel yeniydi.

24 Ocak ekonomik kararlarıysa **IMF** ve Dünya Bankası direktifleriyle gerçekleştirilen bir yeniden yapılanma programıydı. Uygulanabilmesi **cop**'lu ve **jeep**'li güçlü bir iktidarın varlığına bağlıydı.

Demirel bir çoğunu Ecevit'in hazırladığı özgürlükleri kısıtlayan baskı yasalarını parlamentodan geçirmeyi başardı. Ama ok yaydan çıkmıştı.

LATİN AMERİKA MODELİ GÖMLEK

Türkiye kanlı sokaklardan 12 Eylül sabahına, başka deyişle yolun sonuna doğru sürüklenirken, politikacılar yaşananlara bir ad koymaya bile istekli görünmüyorlardı.

Siyasi partilerin liderleri birbirlerini ağır dille suçluyor, sağda ve solda hiç kimse görülmeye, anlaşmaya, uzlaşmaya yanaşmıyordu.

Bu sağılar diyalogu, elbette, meclise yansıyor, cumhurbaşkanı seçimi, daha başlamadan kilitleniyordu. **CHP**, deneyimli muhtıracı emekli orgeneral **Muhsin Batur**'u; **AP** ise, ünlü sıkıyönetim Komutanı emekli orgeneral **Faik Türlü**'ü aday göstermişti.

Bir dönem demokrasiye ara veren iki emekli generalden birini "cumhurbaşkanı bile seçemeyen" Türkiye Büyük Millet Meclisi; çok kısa bir süre sonra, Ege kıyılarında emeklilik düşleri kuran Orgeneral **Kenan Evren** tarafından feshedilecekti.

Ecevit, Petrol-İş kongresinde ilk uyarısını yaptığı Latin Amerika gömleği hazırdı. 1980 güzünde her şey için artık çok geçti. Son düğüm çaldı ve yaşam bir anda durdu.

Dağlara taşlara **Karaoğlu** yazanlar da, alanlarda "**kurtar bizi baba**" diye bağırانlar da ortada yoktu. Önünde secdeye varılan Mücahit **Erbakan** da; arkasında uygun adım yürünen Başbuğ **Türkeş**'te artık yalnızdılar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi feshedilmiş, parti liderleri tutuklanmışlardı.

AP Genel Başkanı **Süleyman Demirel**, **CHP** Genel Başkanı **Bülent Ecevit**, sevgili eşleriyle birlikte önce uçakla İstanbul'a, ora-

dan helikopterle Çanakkale'ye oradan da otobüsle Hamzakoy'daki Subay dinlenme tesislerine götürüldüler.

Ecevit, **CHP Genel Başkanlığı**'ndan 30 Ekim 1980 günü istifa ettiğini açıkladı. Faaliyeti yasaklanmış bir partinin genel başkanlığından istifa etmenin bir anlamı olmalıydı. Bu kimine göre partiyi lidersiz bırakmak, kimine göre askeri yönetimi protesto etmek olarak algılanacaktı.

Ecevit Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinden yapılan açıklamada, kendisinden "**Bay Ecevit**" diye söz edilerek siyasi parti lideri olamayacaklarını belirten metnin içeriğinden ve üslubundan rahatsız olmuştu. Yakın çevresine "**parti çalışmaları yasaklandığı için genel başkanlık görevlerini yerine getiremeyeceğini**" söyleyecekti.

GÖZALTI VE CEZAEVİ GÜNLERİ

Ecevit, Kenan Evren'in tüm siyasi partilerin kapatıldığını açıklamasındaki suçlamalardan çok etkilendi. Bu konuşmadan üç gün sonra 19 Ekim 1981'de TRT ve yabancı basın temsilcilerine gönderdiği yanıtta suçlamaları reddetti. Ecevit bu tutumuyla MGK'nin siyaset yasağını çiğnemiş ve suç işlemişti. Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde yargılandı ve hapis cezasına çarptırıldı. 3 Aralık 1981 günü Ankara Ulucanlar Cezaevi'nde idi.

İki ay hapis yattıktan sonra özgürlüğüne kavuşan Ecevit, kısa bir süre sonra gözaltına alınarak **Ordu Dil Okulu**'na kapatıldı. Bu kez hem yabancı basına demeç vermekle hem de **TCK**'nın Türkiye'yi yurt dışında kötülemekle suçlanıyordu. Bu suçun cezası 5 yıl ağır hapti. Tutukluluk 54 gün sonra 3 Haziran'da bitti. Ama Ecevit 20 Ağustos'ta, 2 ay 27 günlük cezanın infazı için yeniden, bildiği tanıdığı ve hatta alıştığı **Ulucanlar Cezaevi**'nde idi.

1982 Anayasası'nın kabul edilmesiyle birlikte Ecevit on yıllık siyasi yasaklılar listesine girdi.

Ecevit Arayış dergisini çıkartarak gazeteciliğe dönüyordu. Bu onun önyak olduğu **Özgür İnsan, Umut, Güvercin** ve **Çözüm** dergilerinden sonraki son girişimiydi.

Arayış çevresinde dönemin olanakları ölçüsünde sürdürdüğü siyasi mücadele başarılı olmadı. Dergi kapatıldı. Bu süre içinde Ecevit hakkında 130 dava açılacak ve tam üç kez cezaevine girecekti. Cezaevinin kapısından 15 Ekim 1982'de son kez çıktı. Karşılayan kimse olmasa da, cezaevini de Ankara'yı da geride bırakıp **Rahşan Hanım**'la küçük bir Ege tatilini çoktan hak etmişti.

Yasaklı olduğu dönemde eşi Rahşan Ecevit'in genel başkanı olduğu **Demokratik Sol Parti**'yi kurdu. Onlara göre parti "geçmişte siyasetle aktif olarak ilgilenmemiş arkadaşların ağırlıkta olduğu" bir yapıydı. Kuruluşu tam altı kez ertelenen parti" sürekli demokrasi, süngüsüz barış ve sömürsüz bir düzen" amaçlıyordu. Kapısından herkesin giremediği parti Ecevitlere göre kendi külleri içinden varolmuştu. Kuruluş günlerinde kendilerini "çile çiçekleri" olarak niteleyen kuruculardan hiçbiri yönetimde kalamadı. **Halil Tunç, İsmail Hakkı Aydınoglu, Haluk Özdalga, Necdet Karababa** gibi isimler bir süre sonra siyasetten çekildiler.

6 Eylül 1987 halkoylamasıyla siyaset yapma olanağına kavuşan Ecevit, yeniden

O bir yandan düş kurdu, bir yandan düş kırıklıkları yaşadı ama her aşamada dünyanın odağına kendisini koydu. Ve bunu çağdaş bir yorumla "kendi olmaya özen göstermek" olarak açıkladı. Ancak eşi Rahşan Hanım'ın deyişiyle onları kimse anlamadı...

CHP'nin başına geçmesine dönük önerileri reddediyordu.

Ona göre CHP'nin eski kadrolarıyla bir yere varılamayacağını söyleyerek parti bağlarını bir kez daha koparıyordu. DSP Genel Başkanlığı emanetini 13 Eylül 1987'de eşi Rahşan Hanımdan aldı.

DSP Genel Başkanı olarak girdiği 1987 genel seçimleri sonucu düş kırıklığıydı. Baraj aşılamamıştı. Ve Ecevit parti genel başkanlığından ayrıldı. Bu onun kendi iradesiyle genel başkanlıktan ikinci ayrılışıydı.

Ecevit son askeri darbeden 11 yıl sonra yedi **DSP**'li milletvekiliyle birlikte parlamentodaydı.

1995 seçimlerinde büyük bir patlama yapan DSP'nin meclisteki sandalye sayısı 76'ya yükselecekti.

CHP'nin kapatılmasından sonra sosyal demokratların birliği konusundaki tüm önerilere kulağının tıkayan Ecevit, 1992 yılında CHP'nin yeniden açılmasından sonra da tutumunu değiştirmede. Ecevit 12 Eylül darbesinden sonra **SODEP, HP, SHP, DSP** ve **CHP** arasında gidip gelen sosyal demokrat siyasetçilerin çaresizliğine üzülüyordu ama, onun için DSP ayrı bir partiydi. Kendi deyişleriyle onların tabanında "RP"li de **MHP**'li de.. vardı.

Ecevit 1995 seçimlerinden sonra uzun yıllar özlemini çektiği koalisyon kültürü düşünü gerçekleştirme olanağına kavuştu. **ANAP** ve **DTP** ile ortak hükümet kurdu. İktidar parti içi tartışmaları su yüzüne çıkardı. Bülent ve Rahşan Ecevit'in muhaliflerine göre "örgütün birileri tarafından ele geçirilmesi korkusu" parti yapısını belirliyordu. Partide "**sadıklar, hainler, potansiyel hainler, hainlerin arkadaşları**" gibi grupların varlığından söz ediliyordu.

Partinin örgütlenmesinde en büyük yardımcı eşi ve genel başkan yardımcısı Rahşan Hanım oldu. Ecevit'e göre "**Rahşan Hanımın altıncı hissi çok kuvvetliydi**" ve o insanların yüzlerine bakıyor "mimik ve davranışlarından" kimin "yandaş" kimin "karşıt" olduğunu hemen anlıyordu.

ONLARI KİMSE ANLAMADI

1999 erken seçim kararı alınmasından sonra, son başbakanlığından tam 21 yıl sonra DSP azınlık hükümetinin Başbakanıydı.

Ecevit büyük bir özen ve akıl almaz bir inatla CHP'den uzak durdu ve Rahşan Ecevit'le el ele kurdıkları kendi partileri DSP'yi iktidara taşıdı.

CHP liderliği, başbakanlıklar, 12 Martlar, 12 Eylül'ler, hapislikler, istifalar geride kalıyor, Ecevit 1999 baharında yetmiş beş yaşında bir kez daha başbakanlık koltuğuna oturuyordu.

Türkiye Abdullah Öcalan'ın yakalanıp yurda getirildiği haberini Bülent Ecevit'in ağzından duydu. 1974 yılının Kıbrıs Fatih üvanına, 1999'da Kenya Fatih üvanı ekleniyordu.

Seçimlerinden birinci parti olarak çıkan Ecevit bu kez **MHP** ve **ANAP**'la ortak bir hükümet kuracaktı.

Ecevit yarım yüzyılla varan siyasal yaşamının en ağır eleştirilerini bu dönemde aldı.

Ve bütün bunlardan sonra Ecevit beşinci kez oturduğu Başbakanlık koltuğunda bir kez daha "ben" dedi. **Milli Güvenlik Kurulu** toplantısındaki tartışmayı kişiliğine karşı bir saldırı sayarak kameraların önüne geçti.

Türkiye onun eliyle tarihinin en büyük ekonomik bunalımıyla karşı karşıya geliyordu.

1925 yılında İstanbul'da dünyaya gözünü açan küçük Bülent 19 yaşında başlayan bir aşkla yarım yüzyıl süren evlilikteki eşi dışında hiç kimseyle hiçbir şeyi tam anlamıyla paylaşmadı.

Okul arkadaşları onu "**Bir bardak çay, bir parça kağıt. Bir kalem ve bir de şiir kitabı. Onun en vefalı dostları**" diye anlatacaktı.

Bugün artık onun bir devlet ve siyaset adamı olarak yaptıklarını ve yapamadıklarını ayrı bir araştırma konusu olmalı. Olmalı çünkü o bugün artık siyasette yok.

Ama arkasında önce düş kurmak sonra da düş kırıklığına uğramakla özetlenecek temiz ve yalın kişisel bir yaşamla süslü tartışmalı bir siyasal geçmiş var.

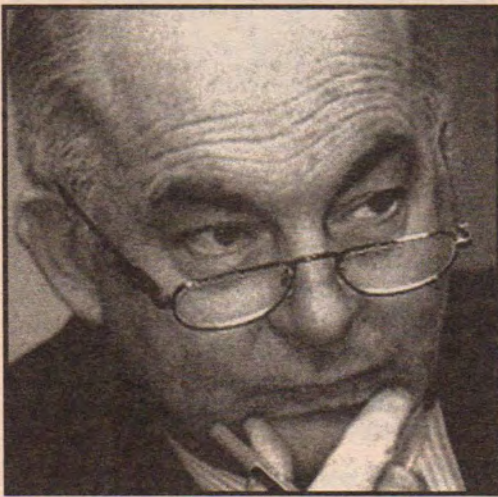
Siyasi yaşamının tek yanılsı olduğunu söylediği **Kemal Derviş**'i hayatımıza sokan Bülent Ecevit, nasıl oluyor da belki de yaşamının tek doğrusu olan Ahmet Necdet Sezer'i cumhurbaşkanı adayı olarak seçebiliyordu.

Bu sorunun yanıtı aslında onu anlatmaya yetiyordu.

O bir yandan düş kurdu, bir yandan düş kırıklıkları yaşadı ama her aşamada dünyanın odağına kendisini koydu. Ve bunu çağdaş bir yorumla "**kendi olmaya özen göstermek**" olarak açıkladı. Ancak eşi Rahşan Hanımın deyişiyle onları kimse anlamadı.

Bülent Ecevit onun oğlu, eşi ve babasıydı. Rahşan Ecevit onun kızı, eşi ve annesiydi.

Bunu kavrayamayanlar, onların ilgisini, sevgisini, dostluğunu elbette anlayamıyordu.

Siyasi yaşamının tek yanılsı olduğunu söylediği Kemal Derviş'i hayatımıza sokan Bülent Ecevit, nasıl oluyordu da belki de yaşamının tek doğrusu olan Ahmet Necdet Sezer'i cumhurbaşkanı adayı olarak seçebiliyordu. Bu sorunun yanıtı aslında onu anlatmaya yetiyordu.

Argo'nun gelmişi geçmişi...

türü, okul sıraları, futbol maçları, içki sofraları derken çocukluğun o ilk "kötü söz"üne niceleri eklenecektir. Argo yüklü cümleler kimi zaman tebessüm ve kahkahayla karşılanırken, kimi zaman öfkeyi de beraberinde getirecektir. Argo'yla küfür birbirine girecek, hangi söz edepli hangisi edepsiz, kafalar karışacaktır. Konunun üstadı Hulki Aktunç "Büyük Argo Sözlüğü"nde der ki; " argo tanımlarında görülen farklar ve eksiklikler, bilimin ve dil bilimin, yaşama zaman zaman yetişemeyen sögukkanlılığından doğduğu gibi, argonun ele avuca sığmaz, değişken mi değişken özünden de kaynaklanır". İşte tüm karmaşıklığıyla, sokaktan meclisine, televizyonundan mizahına kadar argo'nun gelmiş geçmiş....

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Argo tanımları

Toplumda belli bir gruba veya sosyal bir sınıfa mahsus olan ve genel dilin koynunda asalak bir kelime hazinesi bulunan konuşma sistemlerine argo adı verilir. Hırsız argosu, talebe argosu, asker argosu, artist argosu vb. gibi.

Türk Argosu / Ferit Devellioğlu / 6.baskı, s. 9

Kullanılan ortak dilden ayrı olarak, belirli toplulukların sesbilgisi, yapıbilgisi, söz dizimi ve anlam bakımından özellikler gösteren dili veya sözcük dağarcığı...

Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü / Vehice Hatiboğlu / 2. Baskı s.15

Aynı meslek veya topluluğa —atelye, okul, kışla vb.— mensup olan şahısların benimsedikleri özel terimlerin bütünü. — Kaba konuşma, kültürsüz ve aşağı tabakanın ağzı.

Meydan Larousse, Büyük Lugat ve Ansiklopedi / cilt 1, s. 643

Bir toplumda geçerli genel dilden ayrı, ama ondan türemiş olan, yalnızca belirli çevrelerce kullanılan, toplumun her kesimince anlaşılmayan, kendine özgü sözcük, deyim ve deyişlerden oluşan özel dil.

AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi / cilt 2, s.266

Hulki Aktunç

"Büyük Argo Sözlüğü" yazarı

"Argo, dilin gizli örgütüdür"

Argo, küfür ve jargon birbirine karıştırılıyor. Birbirlerine akrabadır ama aynı değildirler. Küfür, direk bir anlatımdır. Jargon, mesleki bir dildir. Argo ise, halkın kendi dehasıyla ürettiği bir dildir. Argo, dilin gizli örgütüdür. İndirek bir anlatımdır. Üreticidir, yaratıcıdır ve dile çok şey katar. "Ananı s..." küfürdür ama "ananı ovada koştururum" argodur. Son bir yıl içinde sahtekarca işler yapıldı. 15-20 yılını, hayatımın önemli bir kısmını kitaplarım verdim. Ama en fazla kötüye kullanılan "Argo Sözlüğüm" oldu. İstanbul Ansiklopedisi için yazdığım "argo" maddesini adamın biri almış, benden çalarak yaptığı kitabına önsöz olarak yazmış. 20-25 dilin içinde yaşadım. İlgi görmek için değil borcum olduğu için hazırladım sözlüğü. Diğerleriyle, gördüğü ilgiden pay kapmak amaçlı ard niyetli insanlar. Filiz Bingölçe'nin hazırladığı "Kadın Argosu Sözlüğü" şirin, sevimli, hergele bir sözlük. Ben, Bingölçe'nin sözlüğüne açılan dava sırasında savcılığa suç duyursunda bulundum; "benim argo sözlüğümü toplatmadan, Bingölçe'nin kitabı toplatılmaz" diye. Neyse ki ben konuda geri adım atıldı, yanlıştan dönüldü.

Sagopa Kajmer

Hip-hopçu

Şehrin kaba dili olmadan tebessüm olmaz

Konuşmak sadece düzgün tümceler kurup, insanın karşısındakine kendini efendi olarak tanıtabilmek yükümlülüğü müdür? Kimi zaman espiri dozajında, kimi zamansa deşarj boyutundadır argo. Ve şehrin kaba dili olmadan tebessüm olmaz. Kendim içinse rahatlıkla şunu söyleyebilirim: sago=argo

Öner Ünal

Galatasaray Ultraaslan grubu üyesi

Tribün argosu deşarj içindir

Tribünlerde öyle bir dil vardır ki, sadece o güne mahsustur. Haftanın altı günü başka bir dille konuşanlar, maça gelince kendi dillerini oluştururlar. Örneğin tribünlerde en çok kullanılan argo "hadi koy oğlum" ya da "hadi çak oğlum"dur... İnsan kendi oğluna bile söylemez "hadi koy" diye. Kim kime koyuyor, niye koyuyorsun, neye koyuyorsun... Ama bunu söylerken rahatlıyorsun. Tribün argosu sadece deşarj amaçlıdır. Tribünden başka bir yerde de pek kullanılmaz. Bu argo kimi zaman yapılan bestelere de yansır. İşte o zaman tribünden çıkıp, televizyonda maçı izleyenlere kadar ulaşır. Ki bence bu olmamalıdır. Argo tribünde kalmalıdır.

Lale Müldür

Şair

Anlatı yerlemlerinde argo

Argo, anlatı yerlemlerinde, kızılgımız bir şey için, biraz edepsiz, biraz komik, biraz herkesin anlayabileceği tarzda bir şey bulup, onu söyleyebilme kapasitesidir. Örneğin en bilinen argo "anasını si..tiğimin" sözünün de bizde önemi acayip büyüktür çünkü bizde aynı zamanda ödip kompleksi çok büyüktür. "Ananı si..tiğimin" deyince adeta her şey biter ve sankim seks yapılır. Bunun tabii böyle kalması da acıklı bir olaydır bizim için. Burada bir anlamda 'en kutsal kişi' ile 'en düşük kişi', bir ve aynı kişi olmaktadır. Acaba şaşır-tan yalnızca bu mu? Hayır, tüm bir ödip kompleksi...Başka bir örnek: annem, Ali Nesin, kardeşim Uğur, ve ben, Uğur'un Paris'teki evindeyiz. Herkes talebe tabii daha o zaman. Uğur ve Ali, gece 12'ye doğru hazırlanıp çıkmak üzereler. Annem, anneliğini gösterir ve der ki, "aman çocuklar dikkat edin ite uğursuz'a!"... Ve Uğur'un cevabı: "Paris'in iti, uğursuz biziz anne!". Burada da Avrupalıların Türklere bakış açısı komik bir biçimde dile getirilmektedir. Tabii sonradan Uğur da Ali de dışarıda çok başarılı olmuşlardır. Argo daima rahatlatıcı bir şeydir. Ve gülmek de çok güzel bir şey! Ancak argonun fazlası da rahatsız edici olmaktadır. Geçen gün internette alt alta yazılmış bir on kalem argoya rastladığımda ne kadar şaşır-dığım gibi mesela. Konseptlerin moda haline gelmemesi için Türkiye'de yapılacak bir şey yok!

Meslek gruplarına göre argo

Hırsız, dolandırıcı, yankesici argosu

Açık kaldırım: Ortalıkta duran herhangi bir şeyi çalmak.

Kleptecilik: Planlı, programlı hırsızlık; dolandırıcılık.

Uyuşturucu argosu

Dalga: Esrar

Sınıf: Uyuşturucuyu bur-na çekme.

Toprak: Düşük nitelikli toz halinde uyuşturucu madde.

Kumar argosu

Boğuntu: Kumarda kendisine karşı hile yapıldığını anlamayarak yenilmek.

Makas: Kumarda iki kişinin birlik olarak bir başka kişiye karşı hile yapması.

Kabadayı argosu

Anafor: Bedava para; beleş.

Düzeltemek: Özellikle yüzüne vurarak dövmek.

Hapishane argosu

Anten: Müzevir.

Volta: Yürüyüş.

Zula: Birşey gizlenen yer.

Yatılı okul, okul, öğrenci argosu

Ramses: Çirkin.

Tophane güllesi: Sıfır.

Toto: Göğüs

Denizcilik argosu

Çaça: Usta denizci

Baba: Penis

Palamarı çizmek: Kaçmak

Cinsel argo

Ahtu: Cinsel ilişki

Fular: Bir kadınla traves-tinin sevişmesi.

Metalleme: Cinsel ilişkide bulunmak.

Eşcinsel argosu

Koli: Cinsel ilişki.

Kurşet: Eşcinsel olduğunu gizlemek.

Denyo: Delibozuk

Şoför argosu

Ördek: Yolcu

Asfalt biti: Küçük oto.

Şaşı: Şaşkın.

Ahmet Yılmaz

Leman Dergisi

"Bir lisan bir insan değil ki!"

Argo, meslek gruplarının kendi aralarındaki şifreli, gizli konuşmalardır. Bu, kahvede de olabilir, onkoloji laboratuvarında da olabilir, TÜBİTAK'ta da olabilir, Kandilli Rasathanesi'nde de olabilir, balıkçılar pazarında da olabilir, tenis kortunda da olabilir. İşte bu gibi farklı mesleklerdeki gizli konuşmalardır argo. Sen bunu nereden biliyorsun diye soracak olursanız; Meydan Larousse'da böyle yazıyordu! Argo, meslek grupları dışına çıkınca argo olma niteliğini kaybeder. Mesela Leman dergisinin kendi içinde bir argosu vardır, kendi içimizde konuştuğumuz... Sen bu argoyu kağıda döktüğün zaman dışarı çıkıyor ve argo olma özelliğini yitiriyor. Bu doktorlar için de geçerli, diğer meslekler için de... Dışarı çıktı mı argo bitiyor. Aslında "sokak argosu" diye bir şey olmaması lazım. Dışarı çıkmış, kamulaşmış bir şey o artık. Pideciler ya da kebabçılar kendi dillerinde konuşurlar... Aspiratöre, hiç bir zaman "yellengeç" demez bir pideci. Hiçbir zaman Türk Dil Kurumu'ndaki adamlar gibi konuşmazlar. Tehlikeli olan argo değil, dile yabancı kelimelerin girmesi. Yabancı dildeki argo da Türkçe'ye geldiği zaman, ülkeleri de bir bütün olarak düşünürsek, kendi alanının dışına çıkmış oluyor. Argoluktan çıkıyor. İnternette de bir argo var mesela. Bilgisayar kullanmayan birisi, internet dilini anlayamaz. "Server" diyor, bilmem ne diyor, afallayıp kalıyorsun. Mizah, bir sevgi işi. Ben çizerken, birilerine mektup yazıyorum aslında ve onları görüyorum. Onları görerek yazıyorum. Mizahta kullandığım argo da bu sevginin ürünü. Sevgide küfür, küfür sayılmaz! Argo, mizahta bir bağlaç görevi yapar. Argo, konuşurken kullanılan kelimelerin sayısını artırır. Neden 500 kelimeyle konuşmak varken 100 kelimeyle yetinelim. Mesela, "bir lisan, bir insan" derler. Şimdi, İngiltere'deki adam da 200 kelimeyle konuşuyor, Türkiye'deki de. Bence bir lisan, bir insan değil! İnsanlar konuşa konuşa anlaşır demişler. Sen 200 kelimeyle konuşuyorsan nasıl anlaşacağız? Kelime hazinesini genişletmek önemli.

Tutanaklardan bir Kamer Genç vakası

Kamer Genç: Sayın Meclis Başkanımızı (Mustafa Kalemli) hepimiz tanıyoruz, her yönüyle mükemmel bir kişiliğe sahip bir arkadaşımız; ama, kendi kişiliği, kendi o yumuşak üslubu içinde... Yani, aslında, anlayana da epey bir ağırlıkta cevap ifade edecek bir biçimde, kendisini cevaplandırdı. Ayrıca, ben de, ertesi günü, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili olarak Meclis'i yönetirken, bunlara hak ettiği cevabı verdim;

ama, buna rağmen, hâlâ, bazı arkadaşlarımız buna gerekli tepkiyi koymadıklarını söylüyorlar. Belki haklı olabilirler; ama, tepkinin sertliği ve yumuşaklığı önemli değil, önemli olan, karşınızdaki insanların anlayışından kaynaklanan bir davranış biçimi var; yani, anlayana derler davul zurna az... Pardon. (Gülüşmeler) Neyse; şaşırdık!.. (Gülüşmeler) Tamam, neyse...(Gülüşmeler) Yani, sivrisinek az, davul zurna meselesi. Yani, bunu hatırlatmak istedim; kusura bakmayın, tam meseleyi anlayamadım. (17 Aralık 1997)

Bu işe Fatih'i karıştırma...

22 Mayıs 2003
Perşembe

AGAH KAFKAS (Devamla) Ama, biz, Fatihlerin, Yavuzların da torunuyuz; bize oraları hatırlatmayın. (AK Parti sıralarından alkışlar)
ALİ RIZA GÜLÇİÇEK (İstanbul) Erbakan'ın torunu...
MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) Kanuna gel.
FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) Ne var; utanılacak bir şey mi Fatih'in torunu olmak?!
AGH KAFKAS (Devamla) Şimdi, burada olay şu...
FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) Fatih'i karıştırma bu işe. Fatih'in torunu olmak utanılacak bir şey değil. Çok ayıp!..

İşte meclis sözlüğünün "en"leri

Yahu: 1030
Çok ayıp: 93
Otur yerine: 153
Terbiyesiz: 79
Herif: 44
Edepsiz: 6
Pezevenk: 5
Dangalak: 5
Sütü bozuk: 2
Yalancısın: 3
Yavşak: 2
Susun: 78
Susar mısınız: 49
Yuh: 91
Bağırma: 41
Not: Stenograf kayıtlarına göre 10 yılda milletvekilleri 325 kez sıra kapaklarına vurmuş, 6 kez de yumruklaşmalar not edilmiş.

Tutanaklardan

"Şalvari hükümet"

28 Şubat 2001

Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'in, pancar üreticilerinin sorunlarına ve şeker üretimine ilişkin gündem dışı konuşurken: Sayın Başkan, 1 dakika... Neden **Avrupa Birliği** ülkelerinde nişasta kaynaklı şeker üretimi yüzde 2'de, biz yüzde 12'ye yükseltmeye çalışıyoruz bunu?! **Türk çiftçisinin, Türk pancar üreticisinin** bir kabahati var mı bu konuda; bir kabahati yok; bir kabahati varsa, bugün başımızda bulunan anlayışı başımıza getirmesidir. Onun dışında, onların bu memlekete verdiği hizmeti biliyoruz, bu memleketin sanayiine verdiği hizmeti biliyoruz. Elimde "**Pancar Destanı**" başlığı altında mahallî gazetede yayımlanan bir şiir var, buradan okumak istemiyorum; çünkü, Meclis olarak hepimiz mahcup olacağız. Ancak, rahmetli **Enver Behnan Şapolyo**'nun bize tarih dersinde okuduğu bir şiir vardı, Osmanlı'nın son dönemini anlatan bir şiir. Bu, **Osmanlı'nın son zama-**

nında yaşamış bir halk şairinin şiiri. Orada diyordu ki: "Kasari kaltak hükümet, Şalvarı şaltak hükümet... **NECATİ ALBAY** (Eskişehir) - Avni Bey, o, "hükümet" değil, "Osmanlı" diye geçer; doğru söyleyin lütfen.

AVNİ DOĞAN (Devamla) - Evet, Osmanlı. Peki, Osmanlı diye okuyayım, ben Osmanlı diyeyim, siz hükümet deyin.

Enver Behnan Şapolyo'nun, Osmanlı'nın son zamanını anlatan bir şiiri:

"Kasari kaltak Osmanlı, Şalvarı şaltak Osmanlı, Ekende yok, biçende yok, Ekine ortak Osmanlı" Şimdi, ben, Osmanlı dedim, millet Osmanlı mı anladı, 57 nci hükümeti mi anladı?!

Saygı sunuyorum, teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Doğan.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) - Yani, Osmanlı'nın son dönemi ile hükümetin son dönemi aynı; benzeşiyor.

tüzükte yapılacak bir değişiklikti. Kanunlar üzerinde milletvekillerinin konuşma hakkıyla ilgili bir takım kısıtlamalar getirilmek isteniyordu. Muhalefet de buna karşı çıkıyordu. Bu arada milletvekilleri, tabii sürekli birbirleriyle tartışıyorlar. O ortamda bütün gruplar, kürsü önünde toplanmışlar oturumu engellemek istiyorlar. Bizim oturma yerimiz pek uygun değil. Kürsü bizim arkamızda, milletvekilleri de bizim arkamızda toplanmışlar. Biz yazı yazmak için arkamıza dönmek zorunda kalıyorduk. Ortam o kadar karıştı, o kadar kavgaya gürültü çıktı ki; kimin ne söylediğini saptamak zor, başkanın kiminle konuştuğunu saptamak zor. Ben sorumluluğum gereği, birilerinin ne söylediğini yakalamak için, kalkmışım başkanın yanına gitmişim. Oysa ki öyle bir mecburiyetim de yok, öyle bir görevim de yok. Ben oturduğum yerden yapmalıyım bu işi. Ama elimde bir kâğıt ve bir kalem başkanın yanına gitmişim; kiminle konuşuyor, kiminle tartışıyor, bunu saptamaya çalışıyorum. Tabii ki yüzlerce kişinin konuştuğu bir yerde hepsini birden yakalamanın, hepsini birden yazmanın da imkanı yok. Kimi görürsek onu

yazıyorduk.

Allah'tan Tayvan meclisinde çalışmıyorsunuz. Sonra ne oldu?

Bu olaylar sonunda başkan oturuma ara vermek zorunda kaldı. Sonra dışarı çıktık. O stresli ortamda ben Şihanioğlu'nun bir sandalye üzerinde oturduğunu ve bembeyaz olduğunu gördüm. Etrafında milletvekilleri vardı. Doktor olan milletvekilleri hemen ilk müdahaleyi yapmaya başladılar. Kravatını gevşettiler, uzattılar, bir yere yatırdılar. Ben de tansiyonu olan bir insanım, olayı öyle görünce rahatsız oldum, hemen oradan uzaklaştım. Uzaklaşırken Şihanioğlu'nun kalp krizi geçirdiğini tahmin ettiğim için, etrafında da çok insan var, oksijene ihtiyacı var, oradaki polise dedim ki; "Bak bir insan kalp krizi geçiriyor. Etrafında da çok insan var. Oksijene ihtiyacı var. Çevresine toplananları dağıt." Ben uzman stenograf olarak görev yapıyordum o oturumda. Ara verildikten sonra görev sürem doldu, işim bitti ve ben oradan uzaklaştım.

Normal zamanlarda da her şeyi yazıyor musunuz? Mesela Kamer Genç gafflarıyla tanınır. Meclis tutanaklarına "anlayana sivrisinek

saz, anlamayana davul zurna az!" demeye çalışması nasıl geçti?

Düzeltilmiş olarak değil. Kamer Genç, konuşmasında eğer bu dil sürçmelerini çok fazla yapıyor ise ki yapıyor; bu da basında çok dile getiriliyorsa, ki getiriliyor; o zaman biz onları aynen yazıyoruz. Ama normal konuşma üslubu içerisinde, herhangi bir milletvekilinin dili sürçtü, bir konuşmayı yanlış söyledi, farkında değil biz onu düzeltiyoruz.

Demet Oruç

Stenograf

Dakikada 200 hece

Kaç yıldır mecliste çalışıyorsunuz? Nasıl stenograf oldunuz?

Mecliste 10 yılımı tamamladım. Stenograf olabilmek için bir buçuk seneye yakın steno dersleri aldık. Eğitimin ardından bir sınav yapıldı ve sınavı kazananlar işe alındı.

Bir gününüzü anlatır mısınız? Sabah 9'da geliyorsunuz, sonra?

Sabah 9'da geliyoruz. Komisyonlar varsa, onlarda yarım saat görev alıyoruz. Yarım

saat arayla değişiyoruz. Saat 3'te genel kurul açılıyor. Genel kurul açıldıktan sonra hepimiz içeri sırayla 2.5'ar dakika giriyoruz. Bandı alıyoruz ve sonra deşifre ediyoruz. **Tüm bu karmaşada rahatça her söyleneni yazabiliyor musunuz? Neden içerde 4 kişi var?**

Şimdi konuşmaya bağlı. Dakikada 200 hece yazıyoruz. Yani milletvekilleri çok ağır, sakın konuşuyorsa çok rahat yazılabilir. Ama çok hızlı konuşan bir milletvekili ya da bir kişiyi yazmak zorlayabilir. 2.5 dakika kalmamızın nedeni de çok uzun süre aynı hızda yazmak zor. Genel kurulda 3 stenograf ve 1 uzman oturuyoruz. 2.5 dakika kalıyoruz ama kendi süremizden 5 dakika önce önce giriyoruz. Toplam 7.5 dakika içerideyiz. Bunun amacı da kavgalı oturumlarda işte yapılan müdahalelerin, diğer arkadaşlarla birlikte alınmasını sağlamak. Uzman da orada.. Çünkü kavgaya çıktığında, sadece mikrofonda olan kişinin sesi bantlara kaydediliyor. Ama diğer müdahalelerin hepsini almamız lazım. Yani bayağı gerilim oluyor tabii ki, çünkü müdahaleleri atlamamak önemli.

1946'dan bu yana argo konuşan millet vekilleri...

Siyaset bilimci Maurice Duverger'e göre, "Milletler layık oldukları idarelere kavuşurlar." Türkiye'de de durum aynı. Ne kadar eleştirilirse eleştirilsin, millet neyse meclisi de o. Ve belki de toplum aslında, meclisinin kendisine, aynayı direkt tutmasından rahatsızlık duymakta. Bugün TBMM, saygınlık sıralamasında Genelkurmay Başkanlığı ve Cumhurbaşkanlığı'nın çok gerisinde. Demokratik bir ülkede halk, kendi seçtiğinden çok, apoletlere güveniyor. Meclis Başkanı Bülent Arınç da bundan rahatsız. Ama onun da söylediği ile yaptığı birbirini tutmuyor. Bir yanda meclisin itibarını yeniden kazandırmak için iletişim ofisi açarken, öte yandan bir gazetecinin, "23 Nisan resepsiyonu davetiyesinde niye eşinizin adı yok?" sorusuna, "Bu sorunun yanıtı şeyini şey ettiğimin şeyidir" cevabını veriyor.

Başbakan Tayyip Erdoğan ise bir yandan gazetecileri azarlamayı sürdürürken, MHP Lideri Devlet Bahçeli'nin "Çok argo konuşuyor" eleştirisine karşılık, "Ben argo margo konuşmuyorum, millet dilini konuşuyorum. Olay eğer kültür ise millet tarih köküne bağlı olmak ise onlarla kendimi mukayese etmem" diyerek kendini savunuyor. Tıpkı Başbakan Erdoğan gibi, meclis de halktan olmak adına; 1946'da, Demokrat Parti'nin, "Yeter Söz Milletin!" diyerek meclise girdiği günden itibaren argo konuşuyor. Meclis'in, argo sözlüğünün kayıtlarını ise, TBMM'nin Tutanak Müdürlüğü'nde çalışan stenograflar tutuyor.

Kavgası hiç eksik olmadı

İngiltere'de, Lordlar Kamarası'nda, bir lord diğerinin konuşmasından rahatsız olmuşsa, tepkisini ayağını uzatarak gösterir. Bu geleneksel bir protesto biçimidir. TBMM'de kavg, dövüş, küfür ve argo geleneğinin mimarları ise, ülkenin çok partili rejime geçtiği yıl olan 1946'da seçilmiş vekillerdir. Meclise 26 yıl sonra giren muhalefet çok sıcak karşılanmadı

ve bugün meclisin oturmuş ritüellerinin oluşmasını sağladılar. "Hokkabaz" gibi ilk argo deyimlerin kullanımı, milletvekillerinin sıra kapaklarına vurması, o yıllardan günümüze miras kaldı. O günlerde, bugüne nazaran, milletvekilleri adabı muâşeret kurallarına daha fazla uymaya çalışıyordu. '50'li yıllarda ise, meclisin terminolojisi yavaş yavaş sertleşmeye başladı, sokaktaki kavgalar meclise yansıdı. "Komünist, profesyonel cani, milli münafık, yuh" gibi sözcükler meclis argosuna dahil oldu. '60'lı yıllarda da tartışmalar, kavgalar hiç eksik olmadı. '68 Şubatı'nda meclis genel kurulunda, İçişleri Bakanlığı bütçesi hazırlanırken meclisin en hırçın grubu Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP), en hırçın milletvekili Çetin Altan, "En büyük şair Nazım Hikmet'tir" deyince, onlarca kişi üzerinde tepinecek ve ardından meclisin ortasında, herkesin gözleri önünde başına silah dayanacaktı.

"Milletin dilini konuşanlar"

12 Mart ve 12 Eylül'de haki rengin hakim olduğu meclisin, jargonu 1983'te ANAP'ın iktidara gelmesiyle yavaş yavaş değişmeye başladı. Meclisin tavanına çiğ köfteler yapıştırılıyor, meclis koridorlarında yapılan silahlı duellolarda milletvekilleri öldürülüyordu. '90'larda ise Türkiye vekillerini Meclis TV'den canlı olarak izlemeye başladı. Meclisin manzarası içler acısıydı. Milletvekilleri tartışırken birbirlerine yakası açılmadık küfürler ediyor; "Zat-i aliniz eşcinsel misiniz?" gibi kibarca sorular soruyordu. Tayyip Erdoğan'ın dediği gibi vekiller "argo margo" değil bizati "milletin dili"ni konuşuyordu.

1920'lerden itibaren milletvekillerinin Genel Kurul'da söyledikleri her söz, TBMM'nin ilgili birimi Tutanak Müdürlüğü'nde görevli stenograflarca kaydediliyor. Daha önce basılarak saklanan tutanaklara, artık internet ortamından da ulaşabiliyor. "www.tbmm.gov.tr" yazıp, "Genel Kurul Tutanak-

ları Arama Formu"nu tıkladığınızda, karşınıza interaktif sözlüklere benzer bir arama sayfası çıkıyor. Ve Türkiye'nin vekillerinin, son 10 yıllık seceresi ortaya dökülüyor. Kim kime ne demiş, nasıl küfür etmiş, kim kime yumruk atmış, kim bağırarak, kim su fırlatmış ortaya çıkıyor. 68 kişinin çalıştığı Tutanak Müdürlüğü'nde görev yapan 41 stenograf, mecliste olan biteni noktasına virgüle dokunmadan durmaksızın yazıyor. "Meclis Sözlük", Türkiye'nin aynası TBMM'nin terminolojisini, jargonunu öğrenmek isteyenlere, interaktif sözlükler kadar keyif verecek bir seçenek.

"Meclis sözlük" yazarları stenograflar

İsmail Düzgün Özgür

TBMM Tutanak Müdür Yrd.

'Sansürsüz yazarız'

İşinizi anlatır mısınız? Tam olarak yaptığınız nedir?

İşimiz, tarihe TBMM'nin çalışmalarını, aldığı kararları, yapılan konuşmaları tarafsızlık ilkesi içerisinde yansıtmak. Tüm personelimizde tarafsızlık ilkesi esastır. Bu şartlar içinde tutanaklar yazılır, tarihe malolur.

Tarafsızlık derken?

Hiçbir partiye hiçbir görüşe bağlı olmaksızın içeride yapılan konuşmaları, alınan kararları, aynen harfi harfine doğru bir şekilde saptamaktır. Siyasi görüşünüz ne olursa olsun burada her şey biter.

Gizli oturumlarda, Genel Kurul'a girmeden önce yemin mi ediyorsunuz?

Stenografliğe atanan yardımcı stenograf dahil, genel kurula girmeye başladığı andan itibaren yemin ettirilir. Duyduğunu bir başkasına aktarmamak üzere. Şerefi, namusu üzerine and içer. O şekilde göreve başlar.

Teknisyenlerde aynı şekilde yemin ederler ve kapalı oturumlara öyle girerler.

Gizli oturumlarda neler konuşulduğunu sadece stenograflar ve milletvekilleri biliyor. Ne oluyor o tutanaklara sonra?

Bir tek biz biliyoruz. Örnek vermek gerekirse en son bu sene yapılan kapalı oturumda gizli oylama oldu. Kapalı oturum içerisinde açık oylama yapıldı, gelen metinler tutanak müdürlüğünde muhafaza altına alındı. Kimin ne oy verdiği gösterilmedi. Ve yazılan tutanakların tamamı kişilerin bigisi dahilinde kaldı. Ölene kadar da bilgisi dahilinde kalacaktır. Kapalı oturum tutanakları torbalara konur. Torbalara kondu ve kaldırıldı da. En az 10 yıl açılmaz. Başkanlık divanı kararıyla genel kurula sunulur. Genel kurulun onayı alındıktan sonra hangisi açılması gerekiyorsa açılır. O zaman kimlerin ne oy verdiği, ne konuştuğu, hangi kararları aldığı ortaya çıkar.

36 yıldır meclistesiniz. Sizde çok anı vardır. Yüzlerce anı var. Bir tanesi ben stenograf olarak genel kurulda görev yaparken oldu. Eski mecliste başkanlık kürsüsü, altında kürsü onun altında da biz oturuyorduk.

Genel Kurul'da söylenen güzel sözler de, küfürler de her şey aynen yazılır. Sansür yok! Ertesi gün çıkarma da yok. Onlar tamamen tutanaklarda kalır. Bir milletvekili isterse ertesi gün konuşma yapabilir. Ama o da kalır.

Önümüzde milletvekilleri olayın vehametiyeli birbirlerinin üzerine yürümüşler, biz ayakta mümkün olduğunca tutanakların tespitine çalışıyoruz. Tabii milletvekili geldiğinde oturduğumuz sandalyeyi altımızdan aldığında hayır diyemiyorsunuz. Onu da alıyorlar. Bir yüklenme oldu bizim bölüme, kendimizi kenara attık. Ancak 2 milletvekili, hatta 3 taneydi. Merdivenden aşağı altüst olarak yuvarlandı. Tabii en altta kalan kişinin bağırması, öbürünün bağırması, bir tarafları da incindi, rahatsız oldular. Bunları

hep gördük. Tabii normal zamanlarda da, düz sahada, meclisin genel kurulu içerisinde dövüşler, kavgalar oluyor. Güzel anılar oluyor.

Küfürleri de yazıyor musunuz?

Aynen! Genel Kurul'da söylenen güzel sözler de, küfürler de her şey aynen yazılır. Sansür yok! Ertesi gün çıkarma da yok. Onlar tamamen tutanaklarda kalır. Bir milletvekili isterse ertesi gün konuşma yapabilir. Ama o da kalır, ilk günkü kötü sözler kalır. Hiçbir şey saklanmaz, hiçbir şey yazılmamazlık olmaz, küfürlerin hepsi yazılır.

Tuğrul Demiray

TBMM Tutanak Müdür Yardımcısı

Ölüme tanıklık

DYP Urfa Milletvekili Fevzi Şihanlıoğlu'nun öldüğü kavgalı oturumda görevliymişsiniz. O gün neler oldu Genel Kurul'da?

Genelde stresli bir ortamda iş yapıyoruz. Şihanlıoğlu'nun ölümünün olduğu oturum da stresli bir oturumdur. Çok şiddetli kavgalar yaşanıyordu. Bu kavgaların sebebi de iç

Acısını tuvale çalan, gerçeği kabus gibi sunan ressam: **Frida Kahlo**

Frida Kahlo, resmi belgelere göre 6 Temmuz 1907'de, aslında ise 7 Temmuz 1910'da Meksika'nın Coyoacan şehrinde doğdu. Annesi İspanyol ve Meksika yerlisi melezi, babası ise Macar asıllı bir Yahudiydi. Üç kız kardeşin ortancası olan Frida, en akıllıları olması ve tıfllığı nedeniyle babasının favorisiydi. Ezilmiş ama mutlu Meksikalı ailenin cici kızının Pollyannavari yaşamı altı yaşında, Alice gibi bir tavşan deliğinden düştü ve çakıldı. Geçirdiği çocuk felci sonucunda çocukluğu koltuk deynekleriyle ve acının ikinci bir dil olarak yerleşmesiyle geçti. Babasının kızı, yaklaşık dört bin kişi içinden Ulusal Hazırlık Okulu'na seçilmeyi başardı. Tam ileride eczacılık okumanın hayallerini kurduğu dönemlerde, o zamanki erkek arkadaşı Alejandro Gómez ile okuldan eve dönmek için bindikleri otobüste bütün geleceğini değiştirecek bir viraja girdi. Otobüsün bir tramvayla çarpışması sonucunda vücudunda kırılmadık kemik kalmadı, dahası demir bir çubuk nasıl becerdiyse genç kızın bütün seks hayatını mahvetti. Kalçadan giren demir çubuk vajinasından çıkmayı başardı. Kaza sonrasında aylarca hastanede yattı ve eve dönmesi pek bir anlam taşımadı, çünkü bütün bedeni kutu gibi bir alçı tabakanın içinde kaynamayı bekliyordu. Kahlo'nun

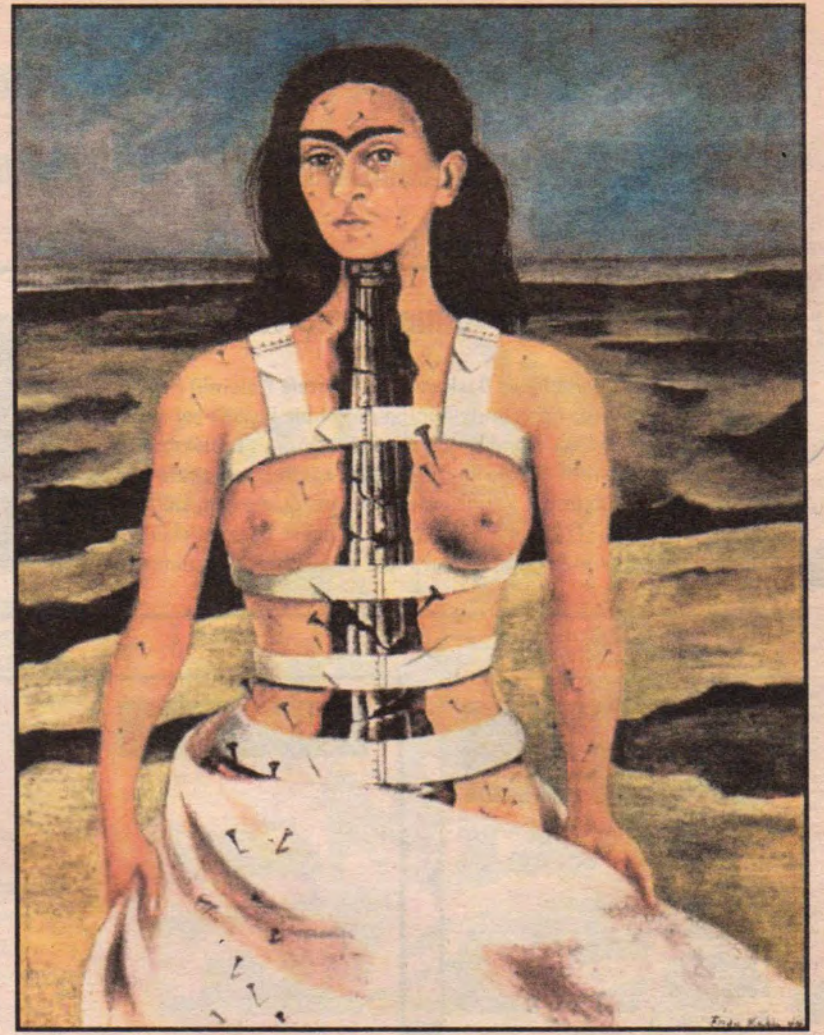
Serdar Paktin

kaynama noktasına yaklaştığı dönemlerde içindeki acı sosu kağıda dökmeye başladı. Son yüzyılın gördüğü en büyük insanlardan ve resamlardan biri olan, dünya etrafında adına bir din kurulan ve neredeyse tapınılmasına sevilen, sanata gerçeküstü bir gerçekçilik bakışı getiren Frida Kahlo'nun resim çizmeye başlaması, küçüklüğünden beri öğrendiği acı dilini bu şekilde ifade etmesiyle başladı. Kahlo'nun hayatı bu kazayla şekillendi ve acısı bu kazayla yaralarının arasından dışarı sızmaya başladı. Deformasyon onun için bir gerçeklik oldu. İyileştikten sonra resim çizmeye devam etti. Ailesi sakat bir çocukla yaşama fikrine alışmaya başladığı bir dönemde mucizevi bir şekilde ayağa kalktı ve yürümeye başladı. Daha önceleri okuldayken arkadaşları ile birlikte okulun duvarına resim yapmakta olan Meksika'nın ünlü ressamlarından olan Diego Rivera'ya eşek şakası yapmışlardı. Kahlo fikir almak için çizimlerini Rivera'ya götürdü. Bu arada "prankster" ve "trickster" gibi gençlerin, yanlış gördükleri şeylere karşı mizahi eylemler yapması anlamına gelen terimlerin Türkçemizdeki karşılığı çok yoz bir şekilde sade-

ce eşek şakası olarak geçiyor. Bunun önemi Kahlo'nun böyle bir gençlik hareketinin içinde bulunması ergenlik geçtikçe aktif bir Komünist militan olmasına ve hayatında ve sanatında çok önemli bir yer almasına neden olmuştur. Kahlo, Rivera'dan aldığı pozitif eleştiri ve destekle çizimlerine devam etti. Beraber parti toplantılarına ve eylemlere katıldılar. Böylelikle bu fil gibi iri adamlar, güvercin gibi güzel ve minik kadının politika ve sanat dolu aşkları alevlenmeye başladı. Diego Rivera ve Frida Kahlo 21 Ağustos 1929'da Rivera'nın ikinci karısını boşamasının ardından evlendiler. Diego Rivera politik aktivistliğiyle olduğu kadar sadakatsizliği ve kadınlara olan düşkünlüğüyle de tanınıyordu. Bu ikili evli oldukları sürece bir çok insanla ilişki yaşadılar. Kahlo biseksüel olması nedeniyle hem kadın hem erkek bir çok kişiyle ilişki yaşadı. Rockefeller'ın isteği üzerine Wall Street'in duvarına resim yapmak için Diego, Amerika'ya çağrıldı ve beraber Amerika'ya gittiler. Burada Kahlo'nun da kısmeti açıldı ve sanat camiasında tanınan biri olmaya başladı. Kahlo'nun düşük yapması ve Rockefeller'la Rivera'nın arası, resim üzerindeki Lenin'in tasviri yüzünden açılmasıyla beraber ikili Meksika'nın yolunu tuttular. Kahlo, ablası ve kocasını yatakta yakalmasının ardından en tanınan sözlerinden birini söyledi: "Hayatımda iki büyük kaza geçirdim. Birincisi otobüs, ikincisi Diego. İkincisi daha kötüydü." İkinci büyük kazasından sonra kendini iyice resme adadı. Paris'te ve New York'ta sergiler açtı. Fransa'da Vogue dergisine kapak oldu. Bütün bunlar geçerken Kahlo'nun acısı bir türlü geçmiyordu. Genellikle hastaneye yatması gerekiyordu. Bilincini bulandıran ilaçlar, acısını dindirmesi için alkol, sigara ve çeşitli uyuşturucularla içiçe geçmişti.

Acısını boğmak için çizen ressam

Bütün bunlar resmine yansıyor acı ve bilinç birbirine karıştıkça resimlerde gerçeklikle gerçeküstücülükte birbirine karışıyordu. Frida hayatı boyunca otuzdan fazla ameliyat geçirdi ve çok uzun süreler yatakta ve tekerlekli sandalyede kalmak zorunda kaldı. "Kendi gerçekliğini çiziyorum. Bildiğim tek şey, resim çiziyorum çünkü buna mecburum, ve ben aklımdan her ne geçerse başka hiç bir niyet gütmeyen onu çiziyorum." diyen Frida, "Andre Breton Meksika'ya geldiğinde bana sürrealist olduğumu söylemeseydi bunu asla bilme-

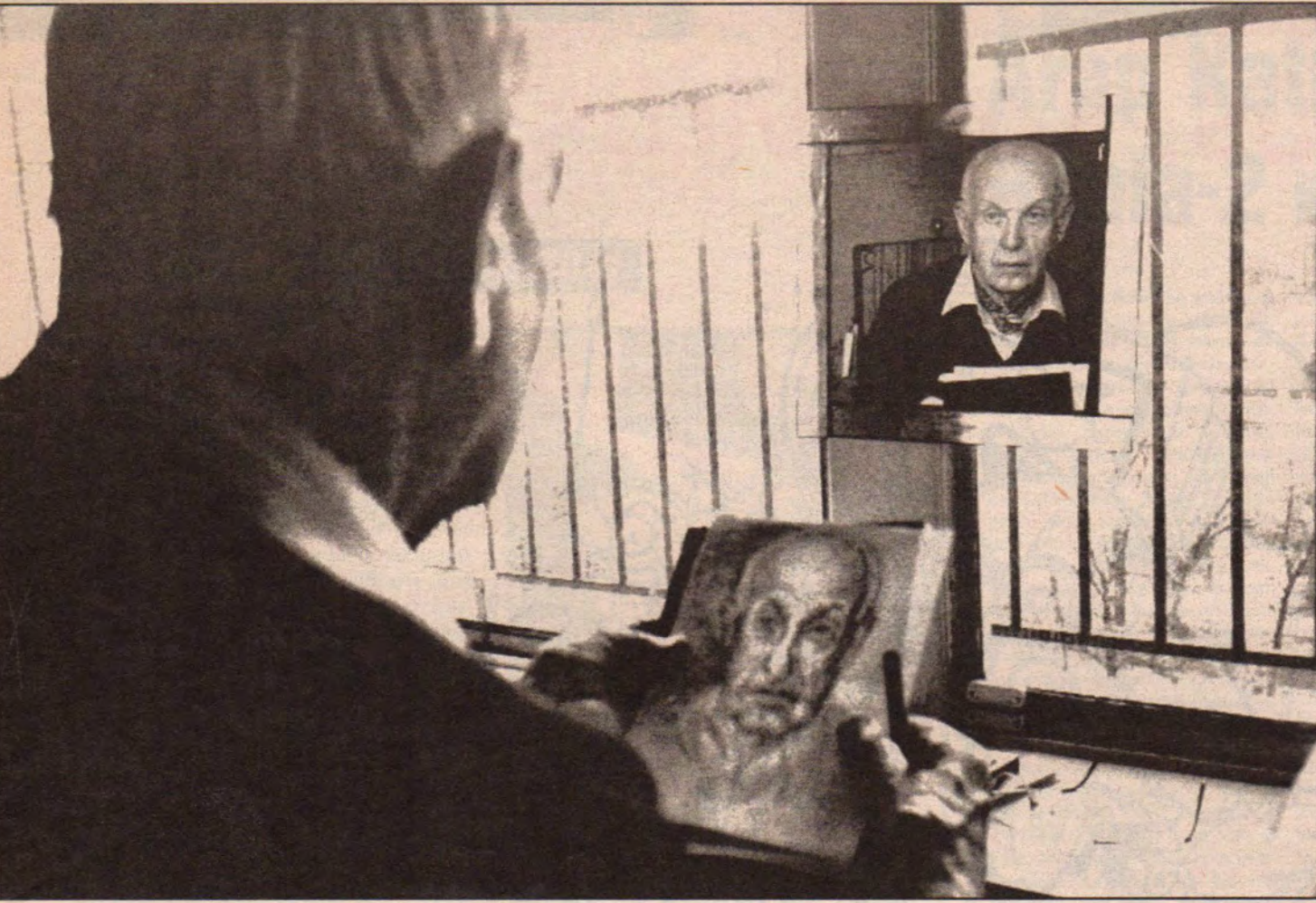

Frida Kahlo acısını beynine, beynini tuvaline gizleyen; bedenini rahatlatmak için sürekli uyuşturan, beynini rahatlatmak için sürekli kurcalayan, dökülenleri tuvalerde toplayan; sıcak topraklarda Amerika'nın, ülkesini sonsuz lanete boğduğu zamanların ertesinde kendini komünizme adanmış bir ressam. İlk istediği şey kendi ülkesinde bir sergi açabilmektir. Şanslıyız ki en son ulaştığı dileği bu oldu. Yaşamı bu sergiden bir süre sonra bitti.

yecektim." sözüyle gerçeküstü bir şey yapmadığını anlatıyor. Diego hayatı boyunca Frida'nın en büyük hayranlarından ve eleştirmenlerinden olmuştur ama asla iyi bir koca olmamıştı. Frida onun için: "Diego asla kimsenin kocası olamaz, ama o çok iyi bir yoldaştır". Yoldaş bir süre sonra yoldan çıktı ve Amerikalı bir aktristle beraber olmak için boşanmak istediğini söyledi. Acısına yalnızlığını da katıp resimsel gerçekliğe alkol, sekse ve çılgın partilerden kalın bir yorgan ördü kendisine. "Acımı boğmak için içiyorum, ama kahrolasınca yüzmeyi öğrendi ve şimdi bu akıllıca ve iyi davranış beni şaşkına çeviriyor." Kendi portrelerini çiziyordu hep. Kendini gösteriyordu portrelerinde bize. İşte benim için gerçek budur diye. Alınmamış kaşları, otantik giymiyle Kahlo önce Meksika'da sonraları dünyada bir çok kadının idoli, kendine güvenin, ayakta durabilmenin sembolü oldu. "Kendi portrelerimi çiziyorum çünkü genellikle yalnızım, çünkü ben kendimin en iyi tanıdığı insanım." Bu çılgın kız tek başına ayakta durmasına ayaklarının gücü yetmedi. Ölümünden 3 sene önce kangren yüzünden bir ayağını kestiler. Bir çok ülkede sergiler açmış olan Frida Kahlo'nun en büyük dileği kendi ülkesinde bir sergi açmaktır. Ölmeden bir süre önce bu dileğine ulaştı. Yataktan kalkamadığı için serginin açılış kokteyline katılamayacağını söyleyen

doktoruna, sergiye yatağında gidecek hoş bir sürpriz yaptı ve bütün gece konuklarıyla şarkılar söyleyip tekila içerek hoş vakit geçirdi. İntihar onun aradığı en büyük ağrı kesiciydi. Bir çok defa denemiş olmasına rağmen bir türlü beceremediği intiharı büyük ihtimalle 13 Temmuz 1954'te buldu. Günlüğünde "Umarım çıkış eğlencelidir. Bir daha asla geri dönmek istemiyorum" yazılıydı. 13 Temmuz 1954'te ölen Frida Kahlo, başından geçen olaylarla, karmaşık evliliğiyle, geçirdiği sayısız ameliyatlara ve gerçeküstü gerçeklik algısıyla resme kattığı folklorik öğelerle ölümünden 50 yıl sonra bile dünyada hızla yayılan bir kitleye sahip. Sanatını acıyla besleyen Meryem, hala kendi dünyasının dehlizlerinden dünyamıza akmaya devam ediyor ve bize: "Sizinki de dert mi?" diyor. Frida Kahlo gerçeküstü bir gerçekçilikle acıyı ve üzüntüyü resmetmek için boya olarak morfin, alkol ve sigarayı kullandı. Acısından beslendi ve büyüdü sanatı. Acısı dayanılmaz bir hal aldığı anda ne vücudunda ne de sanatında barınamayacak kadar büyümüştü. O kadar büyümüştü ki dünyanın her tarafına yayılmaya başlamış otantik kişiliği, görüntüsü ve dolayısıyla sanatının üzerinde kendisi hastalıklı deforme olmuş bir tümör gibiydi. Kendisini kesip aldı. Günlüğünün son sayfasında şöyle yazıyordu: "Umarım son eğlencelidir, bir daha asla geri dönmek istemiyorum."

Fotoğraf sanatının yaratıcısı **Henri Cartier-Bresson** öldü

Bugün fotoğraf sadece bir belgeleme aracı değilse, bir karenin bir kağıda basılması hadisesinden öte bir şeyse, tozlu raflar arasına sıkışmış bir hatıra aksesuarından daha fazlası ise, bunda Henri Cartier-Bresson'un payı çok büyük. Hayatın siyah-beyaz karelerinde insanları buluşturan, fotoğrafı stüdyodan alıp sokaklara taşıyan "an"ı dondurma ustası, 96 yaşında hayata veda etti; geride hayattan binlerce kare bırakarak...

Ebediyen 'karanlık oda'da

Kerem Şenel

1908 yılında Fransa'da doğan Bresson, meşhur "Leica"sı ile tanışmasından yıllar önce, ilk "Box Brownie" marka fotoğraf makinesiyle çekimler yapar. Ama ergenlik yıllarının ilk göz ağrısı resimdir. Paris'te bir resim kursuna yazılır, iki yıl devam eder. İleride, dünyanın en büyük fotoğraf sanatçısı olma yolunda ilerlerken, bu kursun faydalarını görecektir. Bresson'un, Paris'te resim yaparak henüz sanatla yeni yeni tanışmaya başladığı günler, Pablo Picasso ve Georges Braque'in, 20.yy sanatına damgasını vuran Kübizm'i inşa ettiği yıllardır. Bu akımdan Bresson da etkilenerek, ileride "fotoğrafçı Bresson"un eserlerinde kübizm'in etkileri görülecektir.

leri görülecektir.

"Leica", dünyanın bir çok fotoğraf ustasının önce hayalini kurduğu, sonra bir tane mutlaka edinip bir ömür boyu vazgeçemediği bir fotoğraf makinesidir. Bresson için de Leica ile tanışma bir dönüm noktası olur. Fildişi Sahilleri'ne gittiği bir gezide tanışır Leica ile. Ve bir daha elinden hiç bırakmaz. Yıl 1932'dir. Fransa'ya döner dönmez, elinde fotoğraf makinesiyle sokak sokak gezmeye başlar Bresson. Marsilya'da girmedikleri sokak kalmamıştır. Ama utangaçtır. Her seferinde bu utangaçlığından, insanların fotoğraflarını çekerken ne kadar zorlandığından dem vurur. Ama bir o kadar da hızlıdır. Sokaklarda gözlemlediği "an"ları kaçırmaz. O günleri şöyle anlatır:

"Sokaklarda saatlerce dolaşırdım; yaşayan, canlı zamanı tuzağa düşürüp, kesin sonuca götüren "an"ı dondurmak için..."

"An"ı sadece Marsilya sokaklarında dondurmaz. Almanya'ya, Çekoslovakya'ya, Fransa'ya, İspanya'ya, Macaristan'a gider. Sürekli çekim yapar. Devlet tarafından desteklenen bir projeye Meksika'ya gider. Toplumun dışında, "uç"larda yaşayan Meksikalıların görüntüleri. Ana öznesi hep sokak ve insandır.

1936 yılında fotoğrafçılığına muhabirliği ekler. Fransız "Ce Soir" gazetesinde gazeteciliğe adım atar. Bir yandan sanatını icra etmeye devam ederken, bir yandan da so-

kaklara haberci gözüyle bakmaya başlar. O artık bir foto-muhabiridir.

Nazi direnişinde bir fotoğrafçı

İkinci Dünya Savaşı patlak verdiğinde Bresson 31 yaşındadır. Fransız direniş hareketine katılır. Ancak bir süre sonra Nazi ordularına esir düşer. Kaçma girişimlerinde bulunur, yakalanır. En sonunda başarır ve savaşın sonuna kadar yeraltında saklanır. Direnişini yeraltından sürdürür. Yeraltında geçen yıllar, Bresson'un fotoğraftan uzak kalmasına neden olmuştur. Savaş sona erdiğinde kaldığı yerden devam etme kararı alır. "Ce Soir"da çalıştığı dönemden tanıdığı iki fotoğrafçının izini sürer ve onları bulur; David Cappa ve David Seymour'la bir büyük projeye imza atarlar ve "Magnum Fotoğraf Ajansı"nı kurarlar. Yıl 1947'dir. Bresson yine yollara düşer. Hindistan, Rusya ve Çin'e gider. Amacı yeni kurduğu ajans için foto-röportajlar yapmaktır. Bu yıllarda gazeteciliğiyle ön plana çıkar. Magnum Ajansı'nın ünü tüm dünyaya yayılır.

Bir yandan gazetecilik, bir yandan fotoğrafçılık derken 1952 yılına gelinir; Henri Cartier-Bresson'un kariyerinin en üst noktasına ulaştığı yıla. 400 baskı fotoğraftan oluşan, adı "The Decisive Moment- Mut-

lak An-" olan retrospektif sergi ile fotoğraf sanatına damgasını vurur. Sergi, Bresson'un Louvre Müzesi'nde açtığı ilk sergidir. Sergi ile aynı ismi taşıyan bir de kitap çıkarır; fotoğrafların altına bir kaç cümle ekleyerek... Dünya onu ve karelerini tanımaya başlamıştır. Bunu izleyen yıllarda pek çok kitaba imza atar. Berlin Duvarı'nın inşası, 1968 Paris öğrenci hareketi, İrlanda'da batakılıkta yaşayanlar, Londra'daki sokak hareketleri hep onun objektifine takılır. Sürrealizm'den etkilenmiştir ama hep sokağın içindedir.

Fransız feleseci ve sosyolog Jean Baudrillard, 1999 yılında İstanbul Darphane-i Amire'de, Bresson için düzenlenen fotoğraf sergisinde yaptığı konuşmada, "Fotoğrafçılık,

bir bakıma kötü ruhları kovma sanatıdır. İlk toplumların maskeleri vardı, bujuva toplumlarının ise aynaları. Bizim ise resimlerimiz, imgelerimiz var. Fotoğraflanan her obje, diğerlerinin yok olmasını sağlar. Kusursuz bir cinayet gibi..." der...

Binlerce "kusursuz cinayet"e imza atan Bresson, 1970 yılına kadar kamerayı elinden bırakmaz. Bu yıllarda yeniden ilk göz ağrısı resim sanatına geri döner. Bir yandan resimler yapar, bir yandan gördüğü kareleri dondurmaya devam eder. Ama siyah-beyaz'dan hiç vazgeçmez... Fotoğraflarını hep 35 mm. ile çeker. Hep "an"ın peşinde koşar, koşarken hep utangaçtır. Paris'teki evinde öldüğünde, yanında yine Leica'sı vardır.

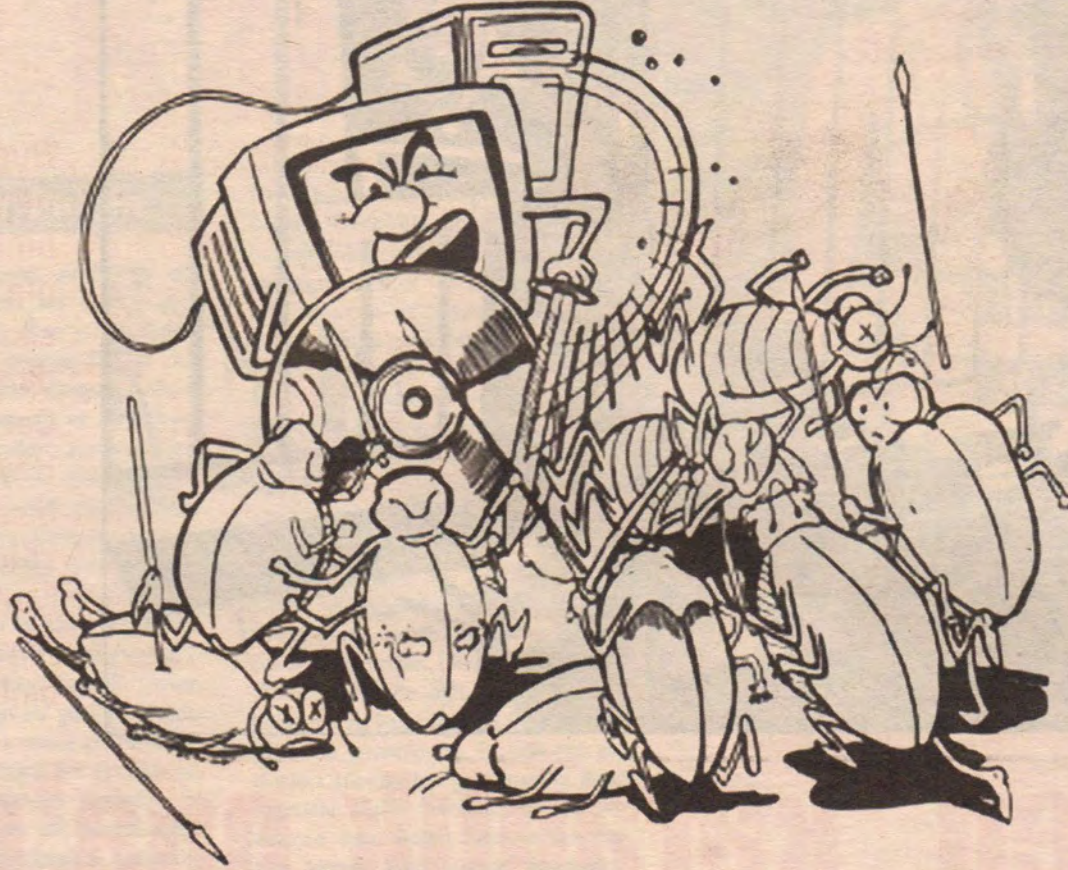
İyi virüs, kötü virüs

Dünyaca ünlü virüsler

Hayatımızı kolaylaştıran, bilgi teknolojilerinin hızla ilerlemesi, yediğimizi-içtiğimizi burnumuzdan getiren teknoloji böceklerini de beraberinde getiriyor. Bu böceklerden en zorluları ise virüsler. Peki bu virüsler nasıl çalışır. Kimler, bu virüsleri neden geliştirir...Bilgisayar güvenlik terimlerinde virüs, kendini başka programlara kopyalayarak işleyen "kod parçaları" olarak tanımlanır. Biyolojik virüslerle benzerlikler gösteren bilgisayar virüsü deyimi ilk olarak 1984 yılında Fred Cohen'in üniversite öğrencisiyken yaptığı bir araştırma yazısında kullanıldı. Konunun içeriği şöyleydi; "Bilgisayarlar için zararlı programlar da yazılabilir". Cohen bu tezini doğrulamak için deneysel amaçla bir virüs yazdı ve bu virüsü test etmek için bir bilgisayar ağına bulaştırdı. Virüs, Cohen'in iddia ettiği gibi yayıldı ve bir saat gibi çok kısa bir sürede tüm ağı etkisi altına aldı. Yapılan deney o kadar etkiyici oldu ki bilim adamları, bu tür deneylerin kontrolden çıkabileceğini ve dolayısıyla yasaklanması gerektiğini dile getirdiler. 1987 yılında Pakistanlı iki kardeş tarafından yazılan Brain virüsü, dönemin IBM bilgisayarlarını derinden sarsmıştı. MS-DOS işletim sisteminin kullandığı FAT dosya sisteminin ilk sektörünü başka bir yere taşıyıp, kendini oraya kopyaladıktan sonra orijinal sektörü de bozuk olarak işaretleyen virüs, bilgisayarı çalışmaz hale getiriyordu. Virüsün diğer etkilerinden biri de bulaştığı bilgisayarın ekranına, kardeşlerin gerçek isimlerini ve telefonlarını gösteren, buram buram hinlik kokan bir mesaj çıkarmasıydı. Bir süre sonra, Amerika, İngiltere ve dünya'nın değişik yerlerinden aldıkları telefonlarda, Virüsü temizlemesi için bir program yazmalarını istediler ve kardeşler de bu isteği karşılayacak ilk anti virus programını yazdılar. Şimdi ise kardeşler, Pakistan'ın en büyük Internet Servis Sağlayıcısı, Brain Limited'in sahipleri.

Türki bilisim tarihinin ilk virüsü: Kenan Evren

Tabii Türkler de işe el atmakta geç kalmadılar. 90'lı yılların başında, elinde bastonuyla dolaşan biri, bilgisayar monitörlerinde görünmeye başladı. Bu bastonlu kişi Kenan Evren'in tâ kendisiydi. Türk bilisim tarihinin ilk virüsü olan Kenan Evren virüsü -uluslararası adıyla Walker- Dünya'da yankı uyandırmıştı. Ondan sonra gelen İstanbul CCC -buradaki C harfleri üç hilali temsil etmekte- ve Cansu virüsleri de tıpkı Brain virüsü gibi para kazanma amaçlı olarak yazılmıştı. Bilgisayar virüslerini kimlerin, ne için yazdığı hala cevaplandırılmamış bir soru. Fakat bir çok virüsün sırf ego tatmini için yazıldığını söyleyebiliriz. Virüs yazmak, bilgisayara yeni başlayanlar için daima çok etkileyici olmuştur. Tıpkı Hacking gibi. Gelişen teknolojiye paralel olarak virüslerin etki mekanizmaları ve bulaşma teknikleri

de farklılıklar göstermeye başladı ve yeni türler ortaya çıktı. Bu türlerin en bilinenleri ise Worm, Stealer, Macro, Troy ve Boot virüsleri.

Worm -Solucan virüsler-

Genellikle işletim sistemlerindeki açıkları kullanarak kendilerini başka bilgisayarlara bulaştırırlar. Mevcut ağ bağlantınızı kullanarak çoğaldıkları için diğer bilgisayarlarla iletişiminizi yavaşlatabilirler

Stealer -Hırsız-

Klavyede bastığınız her tuşu başka bir adrese gönderirler. Bu virüsler genelde kredi kartı numaralarınızı, eposta şifrelerinizi çalmak için yazılır.

Macro -Makro Virüsleri-

Microsoft firmasının geliştirdiği, Word ve Excel programlarını kullanarak aktif hale geçen virüslerdir. doc ya da xls dosyalarınıza kendi mesajlarını yazarlar ya da bilgisayarınızdaki tüm belgeleri siz farkına varmadan silerler.

Troy -Trojan-

Sisteme bulaştıktan sonra kendine açık bir kapı oluşturarak, bilgisayarın yetkilerini tamamen başkalarının eline veren programlardır.

Boot

Hard diskin ilk sektörünü bozarak dosyalara ulaşamaz hale getirirler.

Bu canavarlardan kaçmak mümkün değil gibi. Ama bir kaç noktaya dikkat ederseniz, bilgisayarınıza anti-virüs bile yüklemenize gerek kalmayabilir. Şöyle ki; e-postalarınızı kontrol etmek için Outlook 'tan başka bir program -Tavsiyemiz Mozilla Thunderbird- kullanırsanız, e-postanız ile birlikte gelen dosyaları çalıştırmadan önce uzantılarına dikkat ederseniz. Örneğin: xyz.jpg.exe, xyz.gif.pif, xyz.gif.vbs gibi. MP3, Adult siteler gibi güvenilir olmayan yerlerden dosya indirmedığınız sürece bilgisayarınıza virüs bulaşması daha zor olacaktır.

Aslında virüslerin faydalı yönleri de var. Anlaşıldığı üzere virüsler sistem açıklarını kullanarak geliştiriliyor. Bu açıkları gören programcılar da yeni teknikler geliştirerek daha kararlı ve kullanışlı uygulamalar yazıyorlar. Bu da virüslerin iyi tarafıydı. Fakat bu olay, virüslerin kötü programlar olmadığı anlamına gelmez. Siz yine de bilgisayarınıza bir antivirus programı yükleyip, kendinizi ve bilgisayarınızı virüslerden korumayı ihmal etmeyin. Allah dosyalarınıza zeval vermesin.

1982

Elk Cloner, Bilisim tarihinin ilk bilgisayar virüsü, Apple II sistemler için yazılmıştı.

1987

IBM PC Uyumlu bilgisayarlar için yazılmış ilk virüs olan, Ünlü Brain Virüsü. Dönemin oyun bilgisayarı olan Amiga'lar için geliştirilmiş bir BOOT sektör virüsü olan SCA.

1988

Bilisim tarihinin ilk Solucan virüsü, Morris Worm. DEC, VAX makinelerde çalışan virüs internetten bulaşıyordu.

1998

2 Temmuz, dünyayı yerinden oynatan ve milyarlarca dolar zarara mal olan CIH - Chernobyl In Holiday- Virüsünün ilk versiyonu.

1999

26 Mart, Internet trafiğini felç edip Outlook programını kullanarak çoğalan, Melissa Solucanı.

2000

Mayıs, VBS/LoveLetter Solucanı, I Love You virüsü olarakta bilinir.

2001

26 Ekim, Klez virüsü tanımlandı. 2001 ortaları, Code Red Worm virüsü boy göstermeye başladı, virüs sisteme bulaştığı anda Beyaz Saray'ın web sitesine saldırıda bulunuyordu.

2003

26 Ocak, Microsoft SQL Server için yazılmış, SQL Slammer worm virüsü ortaya çıktı. Ağustos, Blaster ve Sobig Solucanları boy göstermeye başladı.

2004

Sasser Solucanı, Windows'un açığını kullanarak yayılan virüs, bulaştığı anda bilgisayarı bir dakika içinde kapatıyordu.

POP	WAV	4486	05.11.91	4.50
SYSINI	WRI	58496	01.1.2	7.11
PRINTERS	WRI	37760	01	7.11
WININI	WRI	23168	0	7.11
NETWORKS	WRI	22528		7.11
EXCEL	XLB	267		16.15
F-EXCEL	TEX	32352	0	17.31
F-COREL	TEX	32736	0	7.11
F-WORD	TEX	32736	0	7.11
F-AMIPRO	TEX	32352	3.1	17.31
F-WP	TEX	32352	1.1	17.31
GDW	SCR	489888	0	20
GDWREAD	TXT	4667	17	9
F-PROT	BAK	454	11	8
MOSAIC	<DIR>	20		22
MOSAIC	BAK	10691		5.32
MOSAIC	INI	10683		19.50
APPLICAO	GRP	4693		15.33
252 file(s)		136	591	s
			52 b	s free

C:\PROJEKT\NIRUS\OD MO.KT

Bilardo Oynayan Robot "Deep Green"

Kanadalı bir bilim adamı olan Michael A. Greenspan, tek başına bilardo oynamaktan sıkılmış olmalı ki, yalnızlığını paylaşacak bir bilardo oynayan robot yapmış. Bilardo masasının üst kısmına yerleştirdiği bir düzenek ile hareket eden robot, 3 Boyut görüş, Renk Sıralama, Görüntü yakalama, Yapay zeka ve Geometrik hesaplama sistemiyle çalışıyor.

Bilisim haberleri

Mozilla'dan yazılım hatası bulanlara 500 USD ödül

Piyasadaki en iyi ve açık kaynak kodlu web gezginlerden biri olan Mozilla, Bug Bounty isminde bir program başlatarak kritik seviyedeki güvenlik açıklarını bulanlara 500 USD ödül vermedi planlıyor. Ödüllerin gelirini ise aldı-

ğı bağışlardan karşılayacak olan Mozilla Derneğine bu konuyla ilgili ilk bağış, Linspire firmasından oldu.

Linux, 283 telifi ihlal ediyor

Kamusal Telif Vakfı'nın Open Source Risk Management kurumu için yaptığı araştırmada, Linux 2.4 ve 2.6 Çekirdekleri, Intel'in 11, IBM'in 60, HP'nin 20, 26'sı Microsoft'un olmak üzere toplam 283 telifi ihlal ettiği açıklandı. Henüz telif haklarıyla ilgili olarak Linux'a açılmış bir dava bulunmuyor.

Arap direnişçilere açık mektup

Cahit Sıtkı Çiltaş

İşgal altındaki toprağınızı savunmak için verdiğiniz mücadele, dünyanın vicdan sahibi bütün insanları tarafından takdir ve kıvanç hisleriyle karşılanıyor. Denizlerin ötesinde, cenuptan şimale, direnişinize destek olan milyonlarca insan sizinle beraber. Ancak! Sizin dahliniz olsun olmasın **Murat Yüce** ve diğer insanların katledilmesi, direnişinize sempatiyle bakan birçok insanın yüreğinde onulmaz yaralar açmıştır. Bu itibarla artık Türkiye'de ve başka yerlerde size sempatiyle bakan insan sayısı epey erezyona uğradı sanırım. Bu coğrafyanın insanları kırılğandır, en az diğer mazlumlara kadar. Yok diyorsanız ki, -bu istenmeyen kontrol dışı münferit bir olaydır- bizim böyle bir şey yapmamız söz konusu değildir. O zaman çıkıp bunu açıklamamız, bu insanlardan ve ailelerinden af dilemeniz gerekiyor. Yok bizim için fark etmez, biz kimse taşıma yapmasın diye ikaz ettik diyorsanız. Bazı insanları öldürüyor, bazılarını öldürmüyor olmanız size de şaşırtıcı gelmiyor mu? Öyleyse elinizde tuttuğunuz insanların neden dinini, mezhebini, çoluğunun çocuğunun adını soruyor, öldürmek -cinayet- için aidiyet, kimlik, kriter arıyorsunuz, dini sınavdan geçiriyorsunuz? "Biz değil, yanımızdaki adamlar yapmış" diyorsanız kimlerle yoldaş olduğunuzu bilin. Bu adamlar kelimeleri kendileri gibi telaffuz etmedi diye kendi dindaşı, dava arkadaşı olan insanları domuz gibi bağlayıp vahşice katlettikten sonra toprağa gömüp üstüne beton attılar. Şimdi bu insanlar, Arap çöllerinde "ahret sorusu" sorarak kendinden olmayanı, nerede olursa olsun aramak, bulmak, tanımak ve katletmek için bulunuyor. Bu **DNA testi** (dinsiz nasıl anlaşılır) "**hata payı**" kaldırmayacak kadar tehlikelidir. Direniş sebebiyle insanlar arasında oluşan yakınlığı siz kendi ellerinizle dinamitliyorsunuz; yazık. Bu yaptığınız savaş da değildir! Meşru da değildir!

Bir gerçek hikaye

Yıl 1979. İlkokul 2.sınıftaydım, dersimiz din dersiydi. Biraz hastaydım başımı ellerimin arasına almış bu son dersin geçmesini bekliyordum. Bilirsiniz ders arasında öğrenciler birbirlerine muziplik yaparlar, birisinin kalemini alıp saklamak vb gibi oyunlar... Bir kızın kalemini almışlar kız ağlayıp duruyor, hoca sınıfa girdiğinde de ağlıyordu. Olay soruşturuldu, en sonunda kalem bende çıktı -muhtemelen çocuklardan biri cebime koymuş- Hoca kızarak beni tahtaya kaldırdı. Olay sebebiyle azarlayıp bir iki tokat attı. Bana beş soru soracağını söyledi. İlk iki soruyu bilemeyince adam başladı beni dövme-ye; şakaklarımdaki tüyleri çekip iki eliyle sıkıştırarak kafama rasgele vuruyordu. Esaslı bir şekilde sarsılmıştım. Çocuk akli işte bir şey olmamış gibi davranmaya çalışıyordum. Müdür yardımcısı, aynı zamanda din dersi hocası olan bu zat, benim işe yaramaz, dinsiz, imansız birisi olduğumdan bahsedip sınıfın içinde dolanıp nutuklar atıyordu -adını bilsem buraya yazarım, adı bende saklı değil- Konuşmasının kesildiği noktada dönüp tekrar beni dövüyor. Çengele asılı et gibi

sarsıyordu. Mekanın döndüğünü ilk orada fark ettim. Sınıf kayık gibi sallanıyordu. Dayığı bir ara kesip tekrar sorulara geçti. O soruların cevabını biliyordum ama bende konuşacak moral takat kalmamıştı. İnsanı aşağılayıcı her türlü kelimeyi acımasızca, iblisçe kullanıyordu. Artık sorular tükenmişti yalnızca dayak yiyordum. Elleri acıyınca biraz durdu. Aradaki boşluklarda oluşan sessizlik gerçekten eziciydi, bütün çocuklar teslim alınmış duygusu içindeydi; gururum kırılmış -her şeyden azade-, sınıfın karşısında yemeyin ucuyla gözlerini sildi, sessizce ağlıyordu.

Arap Rabia iri gözlerini ona diktı: - "Hayrola, hayırdır inşallah, n'oldu ayol durup dururken?" Hanife kadın içini çekerek: - "İşte böyle nara atarak üç sarhoş bahçemizin önünden geçerlerken, durup marulların üzerine işemeye başladılar. Bizim bey de cumbadan sarkıp onlara: "Yahu koskoca heriflersiniz, işeyecek hiç başka bir yer bulamadınız da hayvan gibi gelip marul tarlasının içine işiyorsunuz?" diye bağırdı, sarhoşlardan biri: "Cumbadan konuşma, erkeksen gel burada konuşalım!" der demez, sofadan ekmek bığasını alıp bahçeye fırladı. Önleyemedim onu. Cumbaya koştum, bizimkinin de gözü pektir, karalıktayken ay ışığında bıçak pırıltılarını görüyordum. Rastgele sallanan bıçaklar devamlı birbirlerine girip çıkıyordu. Bağırış çağırış içinde iyice birbirlerine girdiler. Kavgı bostan kuyusunun yanında iyice kızıştı. 'Ahhhh!', 'Yandım Al-

Kim olursan ol yine gel.

Arap Katır Rabia-2

Eflatun Nuri

Hanife Kadın, Rabia'nın kolundaki yanık yerlere kantaron yağı sürdü. Üzerine de iyice yıkadığı marul yapraklarını kapatıp, tülbenle iyice sarıdı, bağladı. Konsolun üzerinde iki büyük ayaklı karpuz lambaların yeşilimsi ışığı büyük odaya yayılmıştı. Odanın kafesli pencerelerinin önünde içi sıkıştırılmış ot yastıklı uzun kerevetler vardı. Bahçeye doğru çıkmış cumbanın orta yerinde **Fettan**'ın sepeti; sepetin önünde de bir tas içinde biraz yediği sütlü ekmek parçalarının çoğu kalmıştı. O sepetin içinde mırıldayarak yavrularını emziriyordu. Uzaklardan köpek sesleri, eşek anırtıları, kurbağa vıraklamaları duyuluyordu. Bu ara bir sarhoşun, gırtlığını yırtarcasına attığı nara, iki kadını da tedirgin etti. Dışarıya kulak kabarttılar.

- "Heeyyyttt!... Astığım astık, başımı koyduğum ipek yastık, kestiğim kestik, harama uçkur çözmedik... Zerdaliye basmadık, boku bokuna adam asmadık... Pantolonum yırtılırsa dikerim... Bana yan bakanın sülalesini, eşikteğini, beşiktekini, kedisini, köpeğini... Annadın mı?" Hanife kadın kalktı, konsolun önüne gitti. İki lambanın da fitillerini biraz kıstı. Bir köşeye büzülüp oturdu. Yemesinin ucuyla gözlerini sildi, sessizce ağlıyordu.

Arap Rabia iri gözlerini ona diktı: - "Hayrola, hayırdır inşallah, n'oldu ayol durup dururken?" Hanife kadın içini çekerek: - "İşte böyle nara atarak üç sarhoş bahçemizin önünden geçerlerken, durup marulların üzerine işemeye başladılar. Bizim bey de cumbadan sarkıp onlara: "Yahu koskoca heriflersiniz, işeyecek hiç başka bir yer bulamadınız da hayvan gibi gelip marul tarlasının içine işiyorsunuz?" diye bağırdı, sarhoşlardan biri: "Cumbadan konuşma, erkeksen gel burada konuşalım!" der demez, sofadan ekmek bığasını alıp bahçeye fırladı. Önleyemedim onu. Cumbaya koştum, bizimkinin de gözü pektir, karalıktayken ay ışığında bıçak pırıltılarını görüyordum. Rastgele sallanan bıçaklar devamlı birbirlerine girip çıkıyordu. Bağırış çağırış içinde iyice birbirlerine girdiler. Kavgı bostan kuyusunun yanında iyice kızıştı. 'Ahhhh!', 'Yandım Al-

lah!' sesleri arasında biri 'cumburlop!...' kuyuya düştü. Baktım üç kişi kaçıp kayboldu. Sekiz aylık da gebeyim, yavaş yavaş merdivenlerden indim, bahçeye çıktım. Korka korka bostan kuyusunun yanına gittim. Kuyunun içindeki adam, kuyunun içindeki su borusuna tutunmuş, kuyunun kenarlarına ayağını dayayarak çıkmaya çalışıyordu: 'Kimsin sen?' diye seslendim. O, 'Korkma benmi Arif!' dedi. Elini uzattı, sıkıca iki elimle eline yapışıp onu dışarı çektim. Omzuma elini koydu, iki büküm yürüyordu. Zorla merdivenleri çıktık, odaya girdik. Kerevetin önüne çöktü., lambaların ışığında onu iyice görüyordum. Yüzü gözü kan içindeydi; göğsü al renge bürünmüştü. Bana: 'Korkacak bir şey yok, yalnızca birkaç sıyrık! Kuyuya atmasaydım kendimi, öldüreceklerdi beni! Sen git, orta şekerli bir kahve yap getir' dedi."

Hanife kadın sustu, elini göğsüne bastırdı; **Übir Übardak** su içti. Sonra yavaş bir sesle: "Kahvesini getirdiğimde..." Sözüne tamamlanmadı. **Arap Rabia**: - "Ahhhh! Ahhhh! İçim daraldı ayol. Yani erkeklik bu mu şimdi? Demek hayat bu kadar ucuz ha?" Hanife Kadın:

- "Sadece ben mi, rahmetli **Arif** mi? Yüz yüzelli metre ara ile o sarhoşların da leşleri bulundu. Ama neye yarar? Giden gidiyor işte! Ertesi gün imam, tabut, kazan geldi. Zaten polis, bekçi etrafta sorgu, sual, araştırma derken imam efendi: "Ben bu meftayı yıkayamam!" diye tutturdu. "Kuyunun suyu kanlı!" Gidip baktılar. Hakikaten bostan kuyusunun suyu üzerinde en az bir parmak kalınlığında kan vardı; kuyunun içi koca bir gelincik demeti gibiydi." Evin kapısı gıcırdayarak açıldı, kapandı. Merdivenlerden biri, yavaş yavaş çıkıyordu. Rabia'nın gözleri fal taşı gibi açıldı. **Hanife Kadın**: - "Benim oğlan, Şükrü" dedi.

Fettan'ın yavruları sepetten çıkmışlar, karanfil işlemeli köşe yastıklarının üzerinde oynuyorlardı. **Arap Rabia**, sepetin içindeki **Fettan** için, kendi eliyle diktığı yün döşeğe baktı. Anneleri tasın içinde kalan sütlü ekmekleri yiyordu. Odaya giren adam ceketini çıkartıp kerevetin üzerine attı; fesini konsolun üzerine koydu; kerevete iğreti ilişti. Hanife Kadın:

- "Şimdi yemeği hazırlarım, hep beraber yeriz" dedi. **Hanife Kadın** odadan çıktı. **Arap Rabia**: - "Ne var, ne yok Şükrü?" - "Osman'ı Kumkapı'ya evine bıraktım. Adam yolda: 'Sultan kebir mahallesinden yandığını, bütün Galata ve civarındaki mahallelerin didik didik arandığını, yüzlerce fevafışın (fahişenin) yakalanıp hapse atıldığını, yangında elebaşlarının da diri diri yandığını söyledi. Bilgili bir adamdı, ne iş yaptığını soramadım. Rabia: - "Demek o yangında, benim yanarak öldüğünü inanmışlar, ben de zaten bunu istiyordum." - "Birkaç gün içinde Kıbrıs'dan mal gelecek, onların sevkıyatı var. Artık bir süre Osman'la ben gece gündüz bu işi kovalayacağız. O yüzden birkaç gün ortalarda olmayacağız." - "Tamam söyle Osman'a bana orta

boy, bir fiçı kırmızı ayırsın. Tatlı olsun ha?" dedi. Şükrü, başı önünde utana sıkıla:

- "Abla be! Sana bir şey söyleyeceğim ama; nasıl söylesem!... Hani ben de otuzüç yaşına geldim. Osman abi: 'Gelen gemide sana bir cariye var, haberin olsun!' dedi. Bunu anneme nasıl söyleyeceğim bilemiyorum abla!... Rabia:

- "Sen orasını bana bırak, düşündüğün şeye bak. Hanife Kadın da, yıpranmış, yaşlı kadın, ne diyecek? Sen hele bir getir onu, o gece koynuna atarım senin!" dedi.

Gülüştüler! Şükrü'nün yüzü güldü. - "Rabia Abla, vereyim mi bir çanak tatar birası (sarhoşluk veren bir bira) içer misin?" - "Sorduğun şeye bak! Tabii içirim ulan, durduğün kabahat!"

Şehir içinde mimli evler basıldıkcı, o kadar çok fahişenin birden bire gün ışığına çıkması, kimseyi şaşırtmamıştı! Yakalanan fahişelerin çoğu, karakollarda itilmiş, kakılmış, elenmiş, dövülmüş ve düzölmüşlerdi. Fahişeleri hapishanelere balık istifi doldurmuşlardı. Tabii fahişelerin dostları, mahbubelerinin (sevgililerinin) hapishanelere kapatılması onlara çok dokundu, ne yaptıklarını şaşırdılar. Kadınları hapisten kurtarmak için izdivaç (evlenme) teklifinde bulundular. Durum padişaha bildirildi. İkinci Selim, bu kadınlarla evlenmek isteyenlere izin çıkardı. Yalnız, evlenen fahişe anında tahliye olacak; fakat evlendiği kişiyle İstanbul sınırlarından içeriye bir daha girmemeleri koşulu getirilmişti. Bu emre uymayanlar ve de gizlice İstanbul'a geri dönenler yakalanıp hapse konulacaktı.

Osman'ın da iki tane dostu şu an hapisteydi. Hangisini kurtaracağına bir türlü karar veremiyordu. Bir de birine karar verse o zaman da İstanbul'u terk etmek hiç işine gelmiyordu. Ay ışığı denize vurmuş, denize vuran ay ışığı içinde hamamböceği gibi yelkenleri indirmiş bir gemi demir atmıştı.

Osman Şükrü'ye: - "Arabayı surların gölgesine çek, beni bekle!" dedi. Sahilde Osman'ı bekleyen altı kişi daha vardı. Hepsi büyük bir sandala bindiler. Kayıkçı güçlü biriydi; küreklere asıldı. Kayık, açıkta demir atan gemiye doğru yöneldi. Biraz sonra kayık döndü. Adamlardan birinin sırtında, orta boy bir fiçı vardı. Osman da, siyah örtüleri sarılmış birinin elinden tutmuş sürükler gibi getiriyordu. Şükrü'nün neredeyse kalbi düce acaktı, arabanın kapısını açtı. İlk önce fiçiyi koydular, sonra da siyah örtüler içindeki cinsi latifi arabaya bindirirken Osman gülerək:

- "Valla yüzünü görmedik, inşallah beğenirsin, yalnız işin zor bizim dili bilmiyor, haydi hayırlısı! Rabia Ab-la'nın Kıbrıs üzümünden tatlı şarabı da burada. İnşallah beğenir, afiyet olsun! Ha... Malı burada sahile çıkaramayacağız, hadi eyvallah!" Şükrü:

- "Allah yardımcın olsun!" dedi. Ayırıldılar. Araba yıkık surların arasındaydı.

Okur Mektupları

Kaan Sezyum

Havalar sıcak, yeniHarmancılar ise dert babası. Her geçen gün insan olmaktan biraz daha uzaklaşıyoruz ama şantajcılara prim yaptırmıyoruz, şantaja boyun eymiyoruz. Ey aburekoyum!

rumuz: rüya kölesi

Sevgili yeniHarmancı kardeşlerim. Derginizi ilk günden beri gayretle izliyorum, takip ediyorum. Sizlerle paylaşmak istediğim daha doğrusu paylaşarak kurtulmak istediğim bir sıkıntı var. Rüyalarımda kendimi mütemadiyen boynuz yemiş bir insan olarak görüyorum. Gün geliyor bu boynuzlar kafamdan, gün geliyor kalçamdan, kuyruk sokumumdan çıkıyor. Her sabah iyi ki rüyaymış diye uykulardan uyanıyorum, her gece kabustar yine başlıyor... Dertliyim, derdim var.

rumuz: firavın faresi

Sizlere eski Mısır'dan yazıyorum. Mısır çok sıcak, geceleri alkol alıyoruz, uyuşturucu madde kullanıyoruz, sabahları sıcaktan ayı gibi oluyoruz. Bünye itibarıyla taş gibi olduğumdan bana bişey olmuyor ama arkadaşlar için üzülüyorum harmankardeşlerim benim. Öpüldünüz. Ama erkekçe tabi ehuee.

rumuz: bittabi

21 yaşında cinselliği doyasıya yaşamak isteyen, kültürlü, görgü sahibi, aynı zamanda da yatakta bi hayvan gibi olabilen bir seks partneri arıyorum. Genç bir kadın olarak şu anda her olaya açığım, dilinizdeki kurumayan bakla olmak istiyorum. Baklava gibi beni yer misin? Yerse: mail adresimden bana ulaşın: yavruaazi@istikbal.gov

rumuz: muzortay

Sevgilim bana yeterince ilgi göstermiyor yenHarbay. Ona kulak takıları aldım, kafasını taradım, ellerini törpüledim, ayakları uzayınca tırnak makasıyla ayaklarını da kestim. Onu mutlu etmek için her şeyi yaptım. Daha ne yapayım? Karar verdim onu bu gece öldürene kadar zkeceğim. Ve ölecek orrrrrrrroosbu. Kola reklamındaki vitrindeki herife iş atan kadın kadar nefret ediyorum ondan şimdi, teşekkürler yeniHarmay.

rumuz: tans-am

Romanya'dan sevgiler. Sevgiler dediysem, yanlışını görmiyim, kanınızı alırım ha! Boğarım lan seni!

rumuz: brigot

Sevgiler dost. Eğer bu mektubu okuyorsan çağırma kulak ver. Biz eşleri tarafından aynaya hapsedilmiş beş centilmeniz. Lan olum aynı Süpermen filminde Marlon Brando hani sakallıyı, Yedigöller'e benzeyeni ve ibne kılıklı karıyı aynaya hapsediyodu ya, aynı o ayak. Ama bizim süper güçlerimiz yok. Aynadan çıkamıyoruz. Onu bırak çalan müzikler de rezalet burda. Sabahtan akşama karılarımızı bilardo, bilarda, pilarda oynarken görmek bizi mavvediyor. Ölmek istiyoruz. Ay vana day!

rumuz: lüküz kamerada kimler osurur

Derginiz o kadar okunuyor ki, yanımdaki herkes okumak istiyor. Popüler olanla allame olan arasındaki farkı iyi bilirim. Murat Belge misali bir insanım. Derginiz popülerlesince içimden artık okumak gelmoor. Biraz andurgranda inseniz diyorum... Tenkselat!

rumuz: gün gelir sapın ucuna olursun kazma

Denyo görünüşü altında çok da hoş bir insanım. Toplum beni anlamıyor. Hobilerim arasında İlhan İrem dinlemek, eski Karaşimşek bölümlerini izleyerek mazturbazyon etmek ve baltamı cilalamak geliyor. Benim gibi görüşlere sahip olan herkesle arkadaşlık değil kavga etmek istiyorum. Bakalım kim daha iyi. Ölümüne lan!

rumuz: ata nirün (kozmoz)

Deminki arkadaşı duydum. Onun oymağını oynatacağım. Şimdiden uçma hazırlıklarına başladım. Devid Hase-lof'a benden başka hiçbirisi otzбір çekemez ulan. O benim gülüm bi tanem sevgilim, canım cicim benim ulan. Allahın yok mu lan!